

ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (kolmas koda laiendatud koosseisus)

19. oktoober 2005 *

Kohtuasjas T-318/00,

Freistaat Thüringen (Saksamaa), esindaja: advokaat M. Schütte, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

keda toetab

Saksamaa Liitvabariik, esindajad: W.-D. Plessing ja T. Jürgensen, keda abistas advokaat R. Bierwagen,

menetlusse astuja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: K.-D. Borchardt ja V. Kreuzschatz, keda abistas C. Koenig, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

keda toetab

ODS Optical Disc Service GmbH, asukoht Hamburg (Saksamaa), esindajad: advokaat I. Brinker ja advokaat U. Soltész, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

menetlusse astuja,

mille esemeks on komisjoni 21. juuni 2000. aasta otsuse 2000/796/EÜ Saksamaa poolt CDA Compact Disc Albrechts GmbH-le (Tüüringi liidumaa) antud riigiabi kohta (EÜT L 318, lk 62) tühistamise nõue,

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS
(kolmas koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: koja esimees J. Azizi ning kohtunikud R. García-Valdecasas, J. D. Cooke, M. Jaeger ja F. Dehousse,

kohtusekretär: ametnik D. Christensen,

arvestades kirjalikus menetluses ja 5. mai 2004. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

1 EÜ artikkel 87 sätestab:

„Kui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisiti, on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust [...]”

2 EÜ artikkel 88 näeb ette:

„1. Koostöös liikmesriikidega kontrollib komisjon pidevalt kõiki neis riikides olemasolevaid abisüsteeme. Ta paneb liikmesriikidele ette sobivaid meetmeid, mis on vajalikud ühisturu järkjärguliseks arenguks või toimimiseks.

2. Kui komisjon leiab pärast asjassepuutuvatelt isikutelt selgituste küsimist, et riigi poolt või riigi ressurssidest antav abi ei sobi ühisturuga kokku artikli 87 järgi või et

sellist abi kasutatakse valel eesmärgil, siis otsustab komisjon, et asjassepuutuv riik peab säärase abi lõpetama või muutma seda komisjoni määratud tähtaja jooksul [...]"

- 3 Nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli [88] kohaldamiseks (EÜT L 83, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 339), artikli 5 kohaselt:

„1. Kui komisjon leiab, et kõnealuse liikmesriigi [...] esitatud teave [...] ei ole täielik, palub ta esitada kogu vajaliku lisateabe. Kui liikmesriik vastab sellele taotlusele, siis teatab komisjon liikmesriigile vastuse kättesaamisest.

2. Kui kõnealune liikmesriik ei esita taotletud teavet komisjoni määratud aja jooksul või esitab selle puudulikuna, saadab komisjon meeldetuletuse, andes teabe esitamiseks vajaliku täiendava tähtaja.

[...]"

- 4 Määruse nr 659/1999 artikkel 6 näeb ette:

„1. Ametliku uurimismenetluse algatamise otsuses esitatakse kokkuvõtlikult asjakohased faktid ja õigusküsimused ning see sisaldab komisjoni esialgset hinnangut selle kohta, kas kavatsetud meetmel on abi iseloom, ja kahtlusi selle

ühistoruga kokkusobivuse kohta. Otsuses kutsutakse kõnealust liikmesriiki ja teisi huvitatud pooli üles esitama märkusi ettenähtud aja jooksul, mis tavaliselt ei ületa ühte kuud. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib komisjon seda tähtaega pikendada.

[...]"

5 Määruse nr 659/1999 artikli 10 kohaselt:

„1. Kui komisjoni käsutuses on ükskõik millisest allikast saadud teave väidetava ebaseadusliku abi kohta, kontrollib ta seda teavet viivitamata.

2. Vajaduse korral taotleb komisjon teavet kõnealuselt liikmesriigilt. Artikli [...] 5 lõi [keid] 1 [ja 2] kohaldatakse *mutatis mutandis*. [täpsustatud tõlge]

3. Kui liikmesriik artikli 5 lõike 2 kohasele meeldetuletusele vaatamata ei esita taotletud teavet komisjoni määratud tähtaja jooksul või kui ta ei esita seda täielikuna, nõuab komisjon teabe esitamist otsusega (edaspidi „teabe esitamise korraldus”). Otsuses määratakse kindlaks, millist teavet nõutakse, ja nähakse ette ajavahemik, mille jooksul see tuleb esitada.”

6 Määruse nr 659/1999 artikli 13 lõige 1 näeb ette:

„Võimaliku ebaseadusliku abi kontrollimise põhjal tuleb teha otsus vastavalt artikli 4 lõigetele 2, 3 või 4. Kui otsustatakse algatada ametlik uurimismenetlus, lõpetatakse menetlus artiklis 7 ettenähtud otsusega. Kui liikmesriik ei järgi teabe esitamiseiga seotud korraldust, tehakse see otsus kättesaadava teabe põhjal.”

7 Sama määruse artikkel 14 sätestab:

„1. Kui ebaseadusliku abi korral tehakse negatiivne otsus, nõuab komisjon, et kõnealune liikmesriik peab võtma kõik vajalikud meetmed, et abisaajalt abi tagasi saada (edaspidi „tagastamisotsus”). Komisjon ei nõua abi tagastamist, kui see on vastuolus ühenduse õiguse üldpõhimõttega.

2. Vastavalt tagastamisotsusele kuuluvad tagastatava abi hulka intressid, mille kohase määra kinnitab komisjon. Intressi makstakse ajavahemiku eest, mil ebaseaduslik abi oli abisaaja käsutuses, kuni selle tagastamise kuupäevani.

3. Ilma et see piiraks Euroopa Ühenduste Kohtu poolt vastavalt [EÜ artiklile 242] tehtud korralduste kohaldamist, toimub tagastamine viivitamata ja vastavalt kõnealuse liikmesriigi siseriiklikus õiguses kehtivale korrale, tingimusel, et see võimaldab komisjoni otsuse kohest ja tõhustatult täitmist. Sel eesmärgil ja juhuks, kui

toimub siseriikliku kohtu menetlus, peavad kõnealused liikmesriigid võtma kõik vajalikud ja nende vastavas õigussüsteemis kättesaadavad meetmed, sealhulgas ajutised meetmed, ilma et see piiraks ühenduse õiguse kohaldamist.”

- 8 Lisaks sätestab määruse nr 659/1999 artikkel 16, mille pealkiri on „Abi kuritarvitamine”:

„Ilma et see piiraks artikli 23 kohaldamist, võib komisjon abi kuritarvitamise korral algatada ametliku uurimismenetluse vastavalt artikli 4 lõikele 4. Artikleid 6, 7, 9 ja 10, artikli 11 lõiget 1, artikleid 12, 13, 14 ja 15 kohaldatakse *mutatis mutandis*.”

- 9 Komisjon võttis aastal 1994 vastu ühenduse suunised raskustes ettevõtete päästmiseks ja ümberkorraldamiseks ettenähtud riigiabi kohta (EÜT C 368, lk 12), mida muudeti aastal 1997 (EÜT C 283, lk 2) (edaspidi „päästmis- ja ümberkorraldamisabi suhtes kohaldatavad suunised”).

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

- 10 Komisjon võttis 21. juuni 2000. aasta otsusega 2000/796/EÜ Saksamaa poolt CDA Compact Disc Albrechts GmbH-le (Tüüringi liidumaa) antava riigiabi kohta (edaspidi „vaidlustatud otsus”) seisukoha mitme erineva Saksa riigiasutuse poolt aastatel 1991–1995 ühele Tüüringi liidumaal Albrechtsis asuvale laserplaatide (edaspidi „CD”) ja CD-de lisatarvikute tootmise tehasele (edaspidi „Albrechtsi CD-tehas”) antud finantsabi seaduslikkuse suhtes.

A — Üldine kontekst

- 11 Komisjon eristas vaidlustatud otsuses kolme etappi, st kõigepealt ettevõtte asutamine, teiseks selle ümberkorraldamine ja kolmandaks ettevõtte teatud varade tagasiostmine äriühingu MediaTec Datenträger GmbH (edaspidi „MTDA”) poolt.

1. Ettevõtte asutamise etapp (1990–1992)

- 12 Vaidlustatud otsusest nähtub, et Albrechtsi CD-tehas asutati „VEB” (riigi omandis oleva) kombinaadi Robotron (edaspidi „Robotron”), mille asukoht on Saksi liidumaal Dresdenis, ja äriühingu R. E. Pilz GmbH & Co. Beteiligungs KG (edaspidi „PBK”), mis kuulub Pilz Gruppi (edaspidi „Pilz Grupp”), mille asukoht on Baieri liidumaal Kranzbergis, vahel 20. veebruaril 1990 sõlmitud ühisettevõtte loomise lepinguga. Ühisettevõtte, mille nimeks sai „Pilz & Robotron GmbH & Co. Beteiligungs KG” (edaspidi „ühisettevõtte”), kapitalist kuulus kaks kolmandikku Robotronile ning üks kolmandik PBK-le. Ühisettevõtte eesmärk oli CD-de, CD-ümbriste ja lisatarvikute tootmine. Pilz Grupi juhataja Reiner Pilz juhtis ühtlasi ka ühisettevõtte tegevust (vaidlustatud otsuse 11. põhjendus).
- 13 Ühisettevõtte sõlmis oma eesmärgi saavutamiseks 29. augustil 1990 äriühinguga Pilz GmbH & Co. Construction KG (edaspidi „Pilz Construction”), mis kuulus Pilz Gruppi, töövõtulepingu CD-de tootmise tehase ehitamiseks „võtmed kätte” põhimõttel koguhinnaga 235,525 miljonit Saksa marka (DEM). Hinnale lisandusid veel infrastruktuurikulud, hinnanguliselt 7,5 miljonit Saksa marka (vaidlustatud otsuse 12. ja 20. põhjendus).

- 14 Lisaks sõlmisid ühissettevõtte osanikud 26. mai 1992. aasta lisa vormis lepingu, mis nägi ette CD-de ja CD-ümbriste tootmise mahu suurenemise. Selleks vajalike vahendite ja teenuste kogusumma oli 39 miljonit Saksa marka (vaidlustatud otsuse 22. põhjendus).
- 15 Ühissetevõtte, Robotron ja PBK laenasid investeringute rahastamiseks vajalikud summad ühelt pankade konsortiumilt. Nende pangalaene garanteerisid kas osaliselt või täielikult Treuhandanstalt, endises Saksamaa Demokraatlikus Vabariigis ettevõtete erastamise rahastamisega tegelev riigiasutus (edaspidi „THA”) ning Baieri liidumaa. Lisaks maksid ühissetevõttele investeerimistoetusi ja -lisatasusid ka Tüüringi ja Baieri liidumaa, viimati nimetatu Bayerische Landesanstalt für Aufbaufinanzierung'i (Baieri liidumaa infrastruktuuride rahastamise amet (edaspidi „LfA”)) vahendusel.
- 16 Albrechtsi CD-tehase rajamise etapis anti ühissetevõtte kapitali moodustavate osade omandiõigust palju kordi üle. Kuna THA likvideeris aastal 1992 Robotroni, müüdi sellele äriühingule ühissetevõttes kuulunud osalus kõigepealt PBK-le. Seejärel andis PBK peaaegu kõik talle kuuluvad ühissetevõtte osad omakorda üle äriühingule Pilz GmbH & Co. Compact Disk KG-le (edaspidi „Pilz Compact Disk”), mis kuulus samuti Pilz Gruppi, nii et ühissetevõtte muutus viimati nimetatu tütarettevõtteks. 24. novembril 1992, st üleandmise järel ning pärast ettevõtja asukoha viimist Albrechtsi, muutis ühissetevõtte oma nime, milleks sai Pilz Albrechts GmbH (edaspidi „PA”). Vahetult pärast üleandmist integreeriti ühissetevõtte Pilz Grupi tsentraliseeritud rahahaldussüsteemi (vaidlustatud otsuse 13. ja 14. põhjendus).

2. Ümberkorraldamise etapp (1993–1998)

- 17 CD-de tootmise tehas alustas tegevust aastal 1993. Tegutsemisaja algusest peale oli tal suuri raskusi ning ta on võtnud endale suuri võlgu (vaidlustatud otsuse 15. põhjendus).
- 18 Olukorra parandamiseks sõlmisid Pilz Grupp (sh PA) ning Albrechtsi CD-tehase ehitamise rahastamises osalenud pangad ja riigiasutused (THA, LfA, Thüringer Industriebeteiligungsgesellschaft (edaspidi „TIB”) ja Thüringer Aufbaubank (edaspidi „TAB”)) 7. märtsil 1994 ümberkorraldamiskokkuleppe. Kokkuleppe alusel maksti täielikult või osaliselt tagasi suur osa CD-de tootmise tehase ehitamiseks antud pangalaenudest. Lisaks omandasid TIB ja TAB selle kokkuleppe alusel PA aktsiakapitali vastavalt 98% ja 2% ulatuses, tagasiulatava jõuga alates 1. jaanuarist 1994, ning seega PA enam Pilz Gruppi ei kuulunud. Äriühing muutis alates 1994. aasta oktoobrist ka nime, ning tema uueks nimeks sai CDA Compact Disc Albrechts GmbH (edaspidi „CD Albrechts”) (vaidlustatud otsuse 15. ja 17. põhjendus). TAB ja LfA andsid CD Albrechtsile aastatel 1994 ja 1995 korduvalt laenu.
- 19 Saksa ametiasutused märkasid aasta 1994 jooksul, et suur osa Albrechtsi CD-tehase ehitamise rahastamiseks antud finantsabist oli Pilz Grupi tsentraliseeritud rahahaldussüsteemi vahendusel suunatud teistele sellesse gruppi kuuluvatele äriühingutele. 25. juulil 1995 algatati kõigi Pilz Gruppi kuuluvate äriühingute vara suhtes pankrotimenetlus. Reiner Pilzile mõisteti tahtlikult põhjustatud maksejõuetuse ja muude süütegude eest vanglakaristus (vaidlustatud otsuse 16. põhjendus).

3. Teatud varade tagasiostmine MTDA poolt

- 20 MTDA, st üks TIB-i 100%-line tütarettevõte, mis tegutseb peaaesjalikult efektiivsete andmekandjate, st salvestatavate CD-de (CD-ROM-ide) ja DVD-de tootmise valdkonnas, omandas 1. jaanuari 1998. aasta seisuga osa CD Albrechtsile kuuluvatest varadest, st põhivara, käibevara, lühiajaliselt realiseeritava vara ning tehnilise oskusteabe ja turustussüsteemi (vaidlustatud otsuse 18. põhjendus).
- 21 Omandamisega samaaegselt muudeti nimetus CD Albrechts nimetuseks LCA Logistik Center Albrechts GmbH (edaspidi „LCA”) ning MTDA nimetus CDA Datenträger Albrechts GmbH-ks (edaspidi „CDA”). LCA jäi siiski endiselt maa, millel äriühing tegutses, sellel paiknevate ehitiste, tehnilise infrastruktuuri ja logistikaseadmete omanikuks. Lisaks sõlmisid LCA ja CDA teenuste osutamise kokkuleppe, mis näeb ette üürilepingu aastase üüriga 800 000 Saksa marka, ning teenuste osutamise maksumusega ligikaudu 3 miljonit Saksa marka aastas, sõltuvalt müüginahust (vaidlustatud otsuse 19. põhjendus).
- 22 22. septembril 2000 esitas LCA pankrotimenetluse raames taotluse enda likvideerimiseks.

B — Haldusmenetluse kulg

- 23 Kuna komisjonini oli ajakirjanduse vahendusel jõudnud teave, et Saksamaa ametiasutused on andnud Albrechtsi CD-tehase ehitamiseks abi, nõudis ta

Saksamaa Liitvabariigilt selle abi kohta teavet. Seejärel vahetasid Saksa ametiasutused ja komisjon tihedalt kirju ning nende vahel toimus terve rida kohtumisi (vaidlustatud otsuse 1.–3. põhjendus).

- 24 Komisjon teavitas 17. juuli 1998. aasta kirjaga (edaspidi „algatamisotsus”) Saksamaa Liitvabariiki oma otsusest algatada kõnealust abi puudutavas küsimuses EÜ artikli 88 lõikes 2 ettenähtud ametlik uurimismenetlus. Kirjale oli lisatud Saksamaa ametiasutustele mõeldud küsimuste loetelu. Algatamisotsus avaldati 15. detsembri 1998. aasta Euroopa Ühenduste Teatajas (Komisjoni teadaanne, mis on vastavalt EÜ artikli [88 lõikele 2] suunatud liikmesriikidele ja teistele huvitatud isikutele ning mis puudutab Saksamaa valitsuse poolt CD Albrechts GmbH asutamiseks (Tüüringi liidumaal) antud abi (endine Pilz Grupp, mille asukoht oli Baieri liidumaa), EÜT C 390, lk 7).
- 25 Saksa ametiasutused reageerisid algatamisotsusele erinevate täiendavat teavet sisaldavate kirjadega. Ametiasutuste ja komisjoni esindajate osavõtul toimus mitu kohtumist.
- 26 Kuna komisjon leidis, et Saksamaa ametiasutuste saadetud teave ei kujuta endast piisavat vastust esitatud küsimustele, nõudis komisjon oma 22. juuli 1999. aasta kirjas, et vastata tuleb hiljemalt 31. augustil 1999. Pärast seda, kui Saksamaa ametiasutused olid oma 28. juuli 1999. aasta kirjaga taotlenud tähtaja pikendamist ning pärast 23. septembril 1999 Brüsselis toimunud kohtumist komisjoni esindajatega, esitasid nad nõutud täiendava teabe.

- 27 Äriühing CDA ning äriühing Point Group Ltd, CDA konkurent, andsid pärast algatamisotsuses näidatud tähtja möödumist teada endast kui huvitatud isikutest ning esitasid komisjonile oma märkused.
- 28 Komisjon lõpetas menetluse 21. juunil 2000 vaidlustatud otsuse vastuvõtmisega.

C — *Faktilised asjaolud ja õiguslik hinnang*

- 29 Komisjon käsitleb Saksamaa Liitvabariigi poolt asutamisetapis, ümberkorraldamise etapis ja MTDA poolt teatud CD Albrechtsi varade ostmise etapis antud finantsabi eraldi.

1. *Saksamaa Liitvabariigi poolt asutamisetapis antud finantsabi*

- 30 Komisjon eristas vaidlustatud otsuses viit liiki asutamisetapi kestel antud finantsabi. Vaidlustatud otsuse 32. põhjenduses toodud ülevaatlikus tabelis on need esitatud järgmiselt:

	Abi liik	Summa miljoni-tes Saksa marka-des	Abisaaja	Antud (kelle poolt)	Kuupäev	Juriidiline alus
1	100%-line garantii (esialgu 80%-line) 52,7 miljoni Saksa marga tagamiseks	54,7	PBK	LfA	1991	Gesetz über die Übernahme von Staatsbürgschaften und Garantien des Freitstaats Bayern (seadus Baieri liidumaa riiklike garantiide ja tagatiste moodustamise kohta)
2	Investeerimistoetus ja -lisatasud	19,42	Ühisettevõte	LfA	1991/1992	Ühisprojekt „Piirkonna majandusliku struktuuri parandamine”, seadus investeerimisvaldkonna lisatasude kohta
3	Laenu tagasinõudmisest loobumine	3,0	PBK	LfA	1994	–
4	100%-line garantii	190,0	Robotron, ühisettevõte	THA	199[2]	THA-kava
5	Investeerimistoetus ja -lisatasud	63,45	Ühisettevõte; PA alates 24.11.1992	Tüüringi liidumaa	1991–1993	Ühisprojekt „Piirkonna majandusliku struktuuri parandamine”, seadus investeerimisvaldkonna lisatasude kohta
Kokku		330,57				

- 31 Sellest tabelist nähtub kõigepealt, et THA andis 1992. aastal 190 miljoni Saksa marga suurusele summale 100%-lise garantii, mis kattis suurema osa Robotronile ja ühissetevõttele antud pangalaenudest. Komisjon on seisukohal, et seda garantiid tuleb käsitleda ühisturuga kokkusobimatu riigiabina, kuna see pole antud komisjoni poolt vastavalt 26. septembri 1991. aasta kirjaga SG(91) D/17825 (edaspidi „esimene THA-kava”) ja 8. detsembri 1992. aasta kirjaga SG(92) D/17613 (edaspidi „teine THA-kava”) heakskiidetud abikavades määratletud tingimuste kohaselt. Sellegipoolest leiab komisjon, et esialgselt garanteeritud 190 miljonist Saksa margast tuleb tagasi maksta siiski vaid 120 miljonit Saksa marka kui THA poolt garantiina tegelikult välja makstud summa.
- 32 Teiseks, komisjon tuvastas, et Tüüringi liidumaa andis kuni 31. detsembrini 1993 ühissetevõttele ning hiljem PA-le Investitionszulagengesetz'i (seadus investeerimisvaldkonna lisatasude kohta) ja kahekümnenda ja kahekümne esimese „Rahmenpläne der Gemeinschaftsaufgabe „Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur”” („Piirkonna majandlusliku struktuuri parandamise” ühisprojekte käsitleva 6. oktoobri 1969. aasta seaduse alusel aastateks 1992 ja 1993 vastu võetud raamprogrammid, edaspidi „TIC-kava”) alusel investeerimistoetusi ja -lisatasusid kogusummas 63,45 miljonit Saksa marka. Komisjon on seisukohal, et selline piirkondliku iseloomuga abi anti ühisprojekti ja investeerimisvaldkonna lisatasusid käsitleva seaduse alusel ekslikult, ning kuna see on ühisturuga kokkusobimatu, tuleb see tagasi maksta. Komisjon leiab, et lisaks Tüüringi liidumaa otsusele 32,5 miljoni Saksa marga tagasimaksmise kohta tuleb tagastada veel 30,95 miljonit Saksa marka.
- 33 Kolmanda asjaoluna on komisjon tuvastanud, et Baieri liidumaa maksis aastatel 1991 ja 1992 LfA kaudu ühissetevõttele investeerimistoetusi ja -lisatasusid kogusummas 19,42 miljonit Saksa marka. Komisjon leiab, et osas, milles need toetused ja lisatasud suunati Pilz Gruppi kuuluvatele äriühingutele, on neid TIC-kava ja investeerimisvaldkonna lisatasusid käsitleva seaduse alusel makstud välja ekslikult. Komisjon on seisukohal, et seega on tegemist EÜ asutamislepinguga kokkusobimatu riigiabiga.

- 34 Neljanda asjaoluna on komisjon tuvastanud, et Baieri liidumaa oli „Richtlinien für die Übernahme von Staatsbürgschaften im Bereich der gewerblichen Wirtschaft” (suunised, mis käsitlevad tööstussektorile riigi antud garantiisid, teatavaks tehtud Baieri rahandusministri 7. augusti 1973. aasta teadaandega L 6811-1/7 – 43358, edaspidi „Baieri liidumaa poolt garantiide andmist käsitlevad eeskirjad”) alusel andnud 80–100%-lise garantii 54,7 miljoni Saksa marga suuruse kogusummaga pangalaenudele, mida lõppkokkuvõttes anti PBK-le. Komisjon on seisukohal, et Saksa ametiasutused ei ole vaatamata algatamisotsuses toodud teabenõudele esitanud piisavalt üksikasjalikke andmeid, mis võimaldaksid hajutada kahtlusi Baieri liidumaa (LfA) antud garantiiga seonduvate toimingute seaduslikkuse osas. Komisjon on seisukohal, et — arvestades asjaolu, et kõnealust abi ei kasutatud investeringute rahastamiseks, vaid et see suunati kõrvale — see garantii kujutab endast ühisturuga kokkusobimatut abi.
- 35 Viienda asjaoluna tuvastas komisjon, et see, et LfA loobus PBK-lt tagasi nõudmast punktis 34 nimetatud garantii alusel pankadele makstud 3 miljoni Saksa marga suurust võlgnevust, kujutas endast riigiabi. Komisjon leiab, et see abi on ühisturuga kokkusobimatu, kuna sellise soodustuse andmisel puudus juriidiline alus.
- 36 Komisjon leiab eeltoodud asjaolusid arvestades, et Saksamaa Liitvabariik andis Albrechtsi CD-tehase rajamise etapis riigiabi kogusummas 260,57 miljonit Saksa marka, rikkudes sellega EÜ artikli 88 lõiget 3. Abi koosneb Tüüringi liidumaa antud abist summas 63,45 miljonit Saksa marka, LfA antud abist summas 77,12 miljonit Saksa marka (54,7 miljonit Saksa marka garantiina, 19,42 miljonit Saksa marka investeerimisvaldkonna lisatasudena ja 3 miljonit Saksa marka võlgnevuse tagasi nõudmisest loobumisena), ja THA antud abist summas 120 miljonit Saksa marka.
- 37 Komisjon on seisukohal, et selline abi on kokkusobimatu peamiselt seetõttu, et see anti Pilz Gruppi kuuluvatele äriühingutele ning seega on seda abi EÜ artikli 88 lõike 2 mõttes kasutatud valel eesmärgil.

2. Ümberkorraldamise etapis makstud finantsabi

38 Komisjon määratles ja liigitas vaidlustatud otsuses kaksteist ettevõtte ümberkorraldamise etapi kestel antud finantsabi liiki. Vaidlustatud otsuse 39. põhjenduses toodud ülevaatlilikus tabelis on need abimeetmed esitatud järgmiselt:

	Abi liik	Summa miljonites Saksa markades	Abisaaja	Antud (kelle poolt)	Kuupäev	Juriidiline alus
1	Laen	25,0	PA	TAB	Oktoober 1993	–
2	Laen	20,0	PA	TAB	Märts 1994	–
3	Ostuhind	3,0	PBK	TIB	Märts 1994	–
4	Toetus	12,0	PA	TIB	Märts 1994	–
5	Osalus äriühingus	33,0	PA	TIB (98 %) TAB (2 %)	Märts 1994	–
6	Laen	2,0	PA	LfA	Märts 1994	–
7	Kaasosaniku laen	3,5	PA	TIB	Aprill 1994	–
8	Laen	15,0	Pilz Grupp	LfA	Juuni 1994	–
9	Laen	15,0	CD Albrechts	TAB	Oktoober 1994	–
10	Laen	7,0	CD Albrechts	LfA	Detsember 1994	–
11	Laen	9,5	CD Albrechts	TAB	Jaanuar 1995	–
12	Intressid	21,3			Alates 1993. aasta lõpust	
Kok- ku		166,3				

- 39 Esiteks, komisjon tuvastas, et TAB andis 1993. aasta oktoobris PA-le laenu 25 miljonit Saksa marka, et aidata äriühing üle rahalistest raskustest, kuid et need summad suunati Pilz Grupi tsentraliseeritud rahahaldussüsteemi vahendusel otseselt teistele samasse gruppi kuuluvatele äriühingutele.
- 40 Teise asjaoluna tuvastas komisjon, et TAB andis 1994. aasta märtsis PA-le laenu summas 20 miljonit Saksa marka, et PA saaks tagasi maksta THA poolt garanteeritud pangalaenuid, kuid need summad suunati Pilz Grupi tsentraliseeritud rahahaldussüsteemi vahendusel otseselt teistele samasse gruppi kuuluvatele äriühingutele.
- 41 Kolmanda asjaoluna tuvastas komisjon, et TIB maksis 1994. aasta märtsis PBK-le 3 miljonit Saksa marka PA-s osaluse ostmiseks.
- 42 Neljanda asjaoluna tuvastas komisjon, et TIB maksis 1994. aasta märtsis PA-le reservkapitali toetusena 12 miljonit Saksa marka.
- 43 Viienda asjaoluna tuvastas komisjon, et TIB ja TAB omandasid 1994. aasta märtsis vastavalt 98% ja 2% suuruse osaluse PA-s koguväärtusega 33 miljonit Saksa marka.
- 44 Kuuenda asjaoluna tuvastas komisjon, et 1994. aasta märtsis andis Baieri liidumaa PA-le LfA kaudu laenu 2 miljonit Saksa marka.

- 45 Seitsmenda asjaoluna on komisjon tuvastanud, et TIB andis 1994. aasta aprillis PA-le kaasosaniku laenu summas 3,5 miljonit Saksa marka.
- 46 Kaheksanda asjaoluna on komisjon tuvastanud, et LfA andis 1994. aasta juunis Pilz Grupile 15 miljonit Saksa marka käibekapitalilaenu, mis pidi katma perioodi kuni Albrechtsi CD-tehasele ostja leidmiseni.
- 47 Üheksanda asjaoluna on komisjon tuvastanud, et TAB andis 1994. aasta oktoobris CD Albrechtsile laenu summas 15 miljonit Saksa marka. Komisjon täheldas, et kuigi summa maksti välja CD Albrechtsile, kasutati seda Pilz Grupi äriühingutele teenuste osutamiseks, nii et viimati nimetatud äriühingud said tulu ilma, et nad oleksid selle eest tasunud.
- 48 Kümnenda asjaoluna on komisjon tuvastanud, et Baieri liidumaa andis 1994. aasta detsembris CD Albrechtsile LfA kaudu uuesti laenu summas 7 miljonit Saksa marka.
- 49 Üheteistkümnenda asjaoluna tuvastas komisjon, et TAB andis 1995. aasta jaanuaris CD Albrechtsile laenu summas 9,5 miljonit Saksa marka.
- 50 Kaheteistkümnenda asjaoluna tuvastas komisjon, et Saksamaa ametiasutustelt saadud teabe kohaselt said PA ja CD Albrechts alates 1993. aasta lõpust kuni aastani 1998 intressitulu kogusummas 21,3 miljonit Saksa marka.

- 51 Komisjon on seisukohal, et eespool kirjeldatud kaheteistkümne finantsabimeetme näol kogusummas 166,3 miljonit Saksa marka on tegemist ebaseadusliku ja ühisturuga kokkusobimatu riigiabiga. Kuna pärast Albrechtsi CD-tehase eest majanduslikult vastutavaks muutumist said finantsabist kasu TIB ja TAB, võib komisjon sellise finantsabi heaks kiita üksnes EÜ artikli 87 lõike 3 punkti c alusel ning kooskõlas päästmis- ja ümberkorraldamisabi suhtes kohaldatavate suunistega. Komisjon leiab, et on ilmselge, et viimati nimetatud finantsabi ei ole suunistega kooskõlas, kuna talle kättesaadava teabe põhjal ei ole võimalik tõendada, et abi anti sellise usaldusväärse ümberkorraldamiskava alusel, mis sisaldab konkreetseid siseriiklikke meetmeid, mis võimaldavad komisjonil jõuda järeldusele, et ettevõtja hakkab mõistliku aja jooksul kasumit tootma ja muutub pikemas perspektiivis elujõuliseks. Pealegi ei ole ükski erainvestor soovinud LCA-d ja CDA-d osta, nii et ilma erainvesteeringuteta pole võimalik otsustada, kas abi on ümberkorraldamise kuludega proportsionaalne.

3. *Abi tagastamine*

- 52 Komisjon otsustas määruse nr 659/1999 artikli 14 lõike 1 alusel, et Saksamaa Liitvabariik oli kohustatud nõudma nii Albrechtsi CD-tehase rajamise kui ümberkorraldamise etapis välja makstud ebaseadusliku ja ühisturuga kokkusobimatu abi tagastamist.
- 53 Komisjon rõhutas, et otsusest kinnipidamise tagamiseks ja igasuguste konkurentsi-moonutuste vältimiseks pidi ta vajaduse korral nõudma, et abi tagastamise menetlust ei kohaldataks mitte ainult esialgse abisaaja suhtes, vaid et seda laiendataks kõigile neile ettevõtjatele, mis jätkavad esialgse abisaaja tegevust, kasutades üleantud tootmisvahendeid. Komisjon kinnitas, et tegemaks kindlaks, kas äriühing tõepoolest jätkab esialgse abisaaja tegevust, arvestas ta tervet rida asjaolusid, sh üleandmise objekt, ostuhind, kes on varasema äriühingu osanikud ja

omanikud ja kes omandab osaluse, üleandmise toimumise kuupäev ning üleandmise kaubanduslik iseloom. Komisjon on seisukohal, et käesoleval juhul said esialgu PBK-le, ühissetevõttele ja PA-le antud abist tulu kindlasti LCA ja CDA, kuna nad kasutasid tegutsemisel eespool nimetatud ettevõtjate varasid ja infrastruktuuri elemente. Seega on komisjon otsustanud, et abi peavad tagasi maksma LCA, CDA ja teised ettevõtjad, kellele anti või antakse edaspidi üle ühissetevõtte, PA või PBK varad, ning neid tuleb käsitleda selle abi osas „abisaaajatena”.

4. *Vaidlustatud otsuse resolutiivosa*

54 Neist hinnangutest lähtudes võttis komisjon vastu järgmise otsuse:

„Artikkel 1

1. Saksamaa [Liitvabariigi] poolt [PBK-le, ühissetevõttele ja PA-le] Albrechtsi CD-tehase (Tüüringi liidumaa) rajamiseks, tegutsemiseks ja toetuseks antud riigiabi kasutati 260,57 miljoni Saksa marga ulatuses Pilz Grupi sees muuks otstarbeks.

Abi hõlmab Tüüringi [liidumaa] antud finantsabi summas 63,45 miljonit Saksa marka, [Lfa antud] 77,12 miljonit Saksa marka ja [THA antud] 120 miljonit Saksa marka.

Abi kuritarvitamine seisneb abi valel eesmärgil kasutamises EÜ artikli 88 lõike 2 mõttes. Järelikult on see abi EÜ asutamislepinguga vastuolus.

2. EÜ artikli 87 lõike 1 kohaselt ei ole [CD Albrechtsi] ümberkorraldamiseks ettenähtud abi summas 166,3 miljonit Saksa marka EÜ asutamislepingu sätetega kooskõlas.

Artikkel 2

1. Saksamaa [Liitvabariik] võtab kõik vajalikud meetmed abisaajalt artiklis 1 osutatud, talle ebaseaduslikult antud abisumma tagasisaamiseks.

2. Tagastamine toimub siseriiklike menetluste kohaselt. Tagastatavatele summadele arvestatakse juurde intressid arvates päevast, mil abisumma abisaajale välja maksti, kuni summa tegeliku tagasimaksmiseni. Intressid arvutatakse välja piirkondliku abi toetusekvivalendi suhtes kohaldatava piirmäära alusel.

3. Käesolevas artiklis tähistab mõiste „abisaaja” CDA-d, LCA-d ja kõiki teisi ettevõtjaid, kellele anti või antakse edaspidi üle [PBK], [ühisettevõtte] või [PA] vara ja/või osa infrastruktuurist, nii et see võimaldab hoida kõrvale käesoleva otsuse täitmise tagajärgedest [...]”

Menetlus ja poolte nõuded

- 55 Tüüringi liidumaa esitas 10. oktoobril 2000 Esimese Astme Kohtu kantseleisse hagi, millega taotleb vaidlustatud otsuse tühistamist. Hagi registreeriti numbril T-318/00 all.
- 56 Esimese Astme Kohtu kolmanda, laiendatud koja esimehe 28. mai 2001. aasta määrusega lubati Saksamaa Liitvabariigil astuda menetlusse Tüüringi liidumaa nõuete toetuseks ning ODS Optical Disc Service GmbH-l (edaspidi „ODS”), ühel CDA-ga konkureerival äriühingul, komisjoni nõuete toetuseks.
- 57 ODS ja Saksamaa Liitvabariik esitasid oma menetlusse astuja seisukohad vastavalt 29. augustil ja 3. septembril 2001. Tüüringi liidumaa ja komisjon esitasid oma märkused ODS-i ja Saksamaa Liitvabariigi seisukohtade peale 24. oktoobril 2001.
- 58 Esimese Astme Kohus (kolmas korda laiendatud koosseisus) otsustas oma 30. septembri 2002. aasta määrusega peatada menetluse seniks, kuni Euroopa Kohus teeb otsuse kohtuasjas C-328/99: Itaalia v. komisjon, ja C-399/00: SIM 2 Multimedia v. komisjon. Arvestades liidetud kohtuasjades 8. mail 2003 tehtud otsust, küsis Esimese Astme Kohus pooltelt arvamust käesoleva hagi lahendamisevõimaluste kohta. Märkused laekusid 23. ja 24. juunil 2003.
- 59 Pärast ettekandja-kohtuniku ettekande ärakuulamist palus Esimese Astme Kohus võtta pooltel seisukoht käesoleva hagi liitmise küsimuses CDA esitatud hagiga, mis

on Esimese Astme Kohtu kantseleis registreeritud numbri T-324/00 all, ning mille ese on sama. Kohtuasjad liideti 8. märtsi 2004. aasta määrusega pärast pooltelt märkuste saamist kohtuistungite toimumise ja kohtuotsuse tegemise huvides.

60 Olles ettekandja-kohtuniku ära kuulanud, otsustas Esimese Astme Kohus algatada suulise menetluse ning tegi pooltele Esimese Astme Kohtu kodukorra artiklis 64 sätestatud menetlust korraldavate meetmete raames ettepaneku esitada teatud dokumendid ning esitas neile kirjalikult küsimusi.

61 Poolte suulised avaldused ning vastused Esimese Astme Kohtu esitatud küsimustele kuulati ära 5. mai 2004. aasta kohtuistungil.

62 23. juuli 2004. aasta määrusega lahutati kohtuasjad T-318/00 ja T-324/00 kohtuotsuse tegemise huvides.

63 Tüüringi liidumaa palub Esimese Astme Kohtul:

— tühistada vaidlustatud otsus;

— teise võimalusena tühistada vaidlustatud otsuse artikli 1 lõige 1 osas, milles sellega tunnistatakse ühisturuga kokkusobimatuks ühissetevõttele ja PA-le makstud abi, ning tühistada vaidlustatud otsuse artikli 1 lõige 2 ja artikli 2 lõige 3;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

64 Saksamaa Liitvabariik menetlusse astujana palub Esimese Astme Kohtul:

— tühistada vaidlustatud otsus.

65 Komisjon, keda toetab ODS, palub Esimese Astme Kohtul:

— jätta hagi rahuldamata;

— mõista kohtukulud välja Tüüringi liidumaalt.

Õiguslik käsitlus

I — *Esialgused märkused*

66 Tüüringi liidumaa esitab oma hagi toetuseks mitu väidet, mis tulenevad vastavalt kaitseõiguse põhimõtte rikkumisest, ekslikult tuvastatud asjaoludest, põhjendamiskohustuse rikkumisest, EÜ artiklite 87 ja 88 ja nende rakendussätete rikkumisest,

proportsionaalsuse põhimõtte ning õiguskindluse põhimõtte ja „kindluse põhimõtte” rikkumisest.

- 67 Esimese Astme Kohus on otsustanud uurida kõigepealt väiteid, mis on esitatud vaidlustatud otsuse artikli 1 tühistamise nõude toetuseks. Seejärel käsitleb Esimese Astme Kohus vaidlustatud otsuse artiklis 2 toodud tagasimaksmise korraldust puudutavaid väiteid.

II — *Vaidlustatud otsuse artikli 1 seaduslikkus*

- 68 Tüüringi liidumaa väidab, et vaidlustatud otsuse artikkel 1 on ebaseaduslik, kuna komisjoni hinnang erinevate Albrechtsi CD-tehase rajamise projektile antud finantsabide kohta tugineb faktivigadele, on vastuolus EÜ artikli 87 lõikega 1 ja EÜ artikli 88 lõikega 2 ning rikutud on põhjendamiskohustust.

- 69 Seega tuleb Tüüringi liidumaa esitatud väiteid uurida iga eespool punktides 30 ja 38 toodud tabelites eristatud finantsabi juures eraldi.

- 70 Esimese Astme Kohus leiab, et kõigepealt tuleb uurida Tüüringi liidumaa neid argumente, mille kohaselt komisjonil polnud õigust teha otsust selle otsuse tegemise ajal talle kättesaadava teabe alusel.

A — *Vaidlustatud otsuse tegemine kättesaadava teabe alusel*

1. Poolte argumendid

71 Tüüringi liidumaa väidab, et käesolevas asjas ei olnud komisjonil õigust teha otsust selle otsuse tegemise ajal talle kättesaadava teabe alusel. Liidumaa viitab seejuures määruse nr 659/1999 artikli 13 lõike 1 teisele lausele ja väljakujunenud kohtupraktikale, mille kohaselt komisjon võib teha otsuse talle kättesaadava teabe alusel ainult siis, kui liikmesriik ei ole komisjoni talle saadetud teabe esitamise korraldusele vastanud või ei ole tema vastus täielik (Euroopa Kohtu 14. veebruari 1990. aasta otsus kohtuasjas C-301/87: Prantsusmaa v. komisjon (kohtuasi Boussac), EKL 1990, lk I-307, punktid 19 ja 22, ning 13. aprilli 1994. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-324/90 ja C-342/90: Saksamaa ja Pleuger Worthington v. komisjon, EKL 1994, lk I-1173, punkt 26). Liidumaa märgib, et isegi kui siseriiklikud ametiasutused on kohustatud esitama komisjonile kogu asjassepuutuva teabe, et aidata kaasa riigiabi kontrollimisele, on komisjonil kohustus selgitada asjaolusid nii suures ulatuses kui võimalik. Liidumaa on seisukohal, et see tähendab seda, et komisjon on kohustatud siseriiklikele ametiasutustele selgelt ja täpselt teatama, milliseid andmeid ta oma üleannete täitmisel vajab ning et komisjon võib talle kättesaadava teabe alusel otsuse vastu võtta üksnes äärmisel erandjuhul, kui tal ei ole õnnestunud nõudmistele vaatamata selgitusi saada. Tüüringi liidumaa leiab, et käesoleval juhul on Saksamaa ametiasutused komisjoni erinevatele teabenõuetele ja algatamisotsuse lisas toodud küsimustele vastanud. Liidumaa märgib, et välja arvatud üks erandjuhtum, ei vastanud 22. juuli 1999. aasta märgukirjas toodud küsimused algatamisotsuse lisas toodud küsimustele, mis tema arvates näitab, et vahepeal oli tehtud menetlustoiminguid. Liidumaa on seisukohal, et kui komisjon leidis, et vastused algatamisotsuse lisas toodud küsimustele olid ebapiisavad, oleks ta pidanud seda 22. juuli 1999. aasta kirjas märkima. Tüüringi liidumaa leiab, et kuna komisjon pole Saksamaa ametiasutustelt seesuguseid täpsustusi nõudnud, ei ole tal õigust talle kättesaadava teabe alusel otsust teha.

72 Komisjon, keda toetab ODS, vaidleb Tüüringi liidumaa väidetele vastu.

2. Esimese Astme Kohtu hinnang

73 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt võib komisjon teha otsuse talle kättesaadava teabe alusel juhul, kui asjassepuutuv liikmesriik rikub koostöökohustust ja keeldub edastamast teavet, mille esitamist on komisjon abi ühisturuga kokkuseobimise uurimise eesmärgil nõudnud (eespool punktis 71 viidatud kohtuotsused Boussac, punkt 22, ning Saksamaa ja Pleuger Worthington v. komisjon, punkt 26). Siiski peab komisjon enne sellise otsuse vastuvõtmist täitma teatud menetlusnorme. Eelkõige peab ta nõudma liikmesriigilt kõigi abi ühisturuga kokkuseobimise uurimiseks vajalike dokumentide, kogu sellekohase teabe ja andmete edastamist tema määratud tähtajaks. Komisjon võib menetluse lõpetada ja võtta vastu otsuse abi ühisturuga kokkuseobimise või kokkuseobimatuse kohta tema käsutuses oleva materjali alusel üksnes juhul, kui liikmesriik ei ole vaatamata komisjoni korraldusele nõutud teavet esitanud (eespool punktis 71 viidatud kohtuotsus Boussac, punktid 19 ja 22). Neid nõudeid on korratud ja täpsustatud määruse nr 659/1999 artikli 5 lõikes 2, artikli 10 lõikes 3 ja artikli 13 lõikes 1.

74 Seda, kas käesolevas asjas oli komisjonil õigus võtta vaidlustatud otsus vastu, võttes aluseks 2000. aasta juunis tema käsutuses olnud teabe, tuleb uurida eeltoodud põhimõtetest lähtudes.

75 Kõigepealt tuleb meenutada käesolevas asjas toimunud haldusmenetlust.

- 76 Menetluse lähtepunktiks oli 1994. aasta oktoobris Saksa ametiasutustele saadetud kiri. Selle kirjaga nõudis komisjon Saksa ametiasutustelt teabe esitamist Albrechtsi CD-tehase ehitamiseks antud riigiabi kohta. Vastuseks sellele teatasid Saksa ametiasutused 9. novembri 1994. aasta kirjaga Tüüringi ja Baieri liidumaade antud abist ühissettevõttele ja Pilz gruppide. Komisjon nõudis oma 15. novembri 1994. aasta kirjaga selle abi kohta täpsemat teavet. Saksa ametiasutused vastasid seepeale 3. märtsi 1995. aasta kirjaga, milles teatasid täiendavalt THA ning Tüüringi ja Baieri liidumaade antud uutest abidest. Kuna need abid olid juba välja makstud, registreeris komisjon need numbri NN 54/95 all (vaidlustatud otsuse 2. põhjendus). Komisjon esitas oma 1. augusti, 16. oktoobri 1995 ja 25. novembri 1996. aasta kirjaga täiendavaid küsimusi, millele Saksa ametiasutused vastasid oma 22. augusti 1995. aasta, 25. augusti 1995. aasta, 18. jaanuari 1996. aasta ja 17. aprilli 1997. aasta kirjaga. 3. veebruaril 1997 ning 22. ja 23. septembril 1997 toimusid vastavalt Brüsselis ja Erfurtis komisjoni ja Saksa ametiasutuste esindajate kohtumised. Saksamaa ametiasutused esitasid oma kokkuvõtlikud märkused komisjoni esindajatega toimunud kohtumise tulemuste kohta 20. jaanuari 1998. aasta kirjaga (vaidlustatud otsuse 3. põhjendus).
- 77 Kuna komisjon leidis pärast Saksamaa ametiasutuste edastatud teabe esialgselt uurimist, et vaidlusalusel meetmed tekitavad nende ühisturuga kokkusobimise osas tõsisid kahtlusi, tegi ta 17. juulil 1998 otsuse menetluse algatamise kohta.
- 78 Selle otsusega nõudis ta Saksamaa Liitvabariigilt ühtlasi ka „esitada kuu aja jooksul otsuse kättesaamisest abimeetmete EÜ artikliga 87 kokkusobimise uurimiseks vajalikud dokumendid, kogu sellekohane teave ja andmed”. Algamisotsusele oli lisatud seitset küsimust sisaldav lisa.

- 79 Saksamaa Liitvabariik reageeris algatamisotsusele 26. augusti 1998. aasta kirjaga. 15. oktoobril 1998 toimus Brüsselis komisjoni ja Saksa ametiasutuste esindajate uus kohtumine. Ametiasutused esitasid oma 11. novembri 1998. aasta kirjaga täiendavat teavet.
- 80 Kuna komisjon leidis, et talle edastatud teave on endiselt puudulik, nõudis ta 4. märtsi 1999. aasta kirjaga Saksamaa ametiasutustelt veel kord vajaliku teabe esitamist ning palus neil vastata algatamisotsusele lisatud küsimustele.
- 81 Saksa ametiasutused esitasid vastuseks sellele uuele nõudmisele oma 30. märtsi, 1. aprilli ja 16. aprilli 1999. aasta kirjaga täiendavat teavet.
- 82 Sellegipoolest leidis komisjon, et see teave ei kujuta endast piisavat vastust algatamisotsuse lisas toodud küsimustele (eelkõige küsimustele nr 3–7). Seetõttu nõudis ta oma 22. juuli 1999. aasta kirjas, et neile tuleb vastata hiljemalt 31. augustiks 1999. Lisaks nõudis ta Saksamaa Liitvabariigilt täiendava teabe ja dokumentide esitamist.
- 83 Pärast seda, kui Saksa ametiasutused olid oma 28. juuli 1999. aasta kirjas taotlenud komisjoni määratud tähtaja pikendamist ning pärast 23. septembril 1999 Brüsselis toimunud järjekordset kohtumist komisjoni esindajatega, saatsid Saksa ametiasutused 28. septembril ja 19. oktoobril 1999 komisjonile lisateavet.

84 Komisjon tegi vaidlustatud otsuse 21. juunil 2000.

85 Mis puudutab Tüüringi liidumaa argumenti, mille kohaselt Saksa ametiasutused esitasid kogu nõutud teabe, nii et komisjonil ei olnud õigust teha otsust talle kättesaadava teabe alusel, siis tuleb märkida, et esiteks nähtub haldusmenetlusest selgelt, et komisjon on täitnud väljakujunenud kohtupraktikast tulenevaid ning määruses nr 659/1999 sätestatud menetlusnorme. Komisjon nõudis Saksamaa Liitvabariigilt ametlikult kolmel korral, et see esitaks talle vaidlusaluste abimeetmete ühisturuga kokkusobimise hindamiseks vajaliku teabe.

86 Pealegi, vastupidiselt Tüüringi liidumaa kinnitustele ei nähtu komisjoni 22. juuli 1999. aasta kirjast, et Saksa ametiasutused on vastanud kõigile küsimustele, välja arvatud üks erand. Vastupidi, komisjon nõudis selles kirjas, et Saksamaa ametiasutused vastaksid algatamisotsuse lisas toodud küsimustele nr 3–7.

87 Tüüringi liidumaa ei ole tõendanud, et Saksa ametiasutused oleksid kõigile komisjoni algatamisotsuse lisas esitatud küsimustele ammendavalt vastanud. Eelkõige ei ole liidumaa tõendanud, et ametiasutused oleksid esitanud alates 1991. aastast antud abide täpse nimekirja, kuigi komisjon oli seda mitmel korral nõudnud. Samuti ei ole liidumaa tõendanud, et ametiasutused oleksid vastanud võimalike ümberkorraldamiskavade olemasolu puudutavale küsimusele. Lisaks nähtub toimikust, et ametiasutused on andnud üksnes ebamääraseid vastuseid küsimustele, mis puudutasid TIB-i ja TAB-i ühissettevõttes osaluse omandamise raames tehtud toiminguid ning erapankade aastal 1994 laenu tagasinõudmisest loobumiste asjaolusid ja tingimusi.

88 Selles küsimuses tuleb ühtlasi ka meenutada, et määruse nr 659/1999 artikli 6 lõike 1 kohaselt „[a]metliku uurimismenetluse algatamise otsuses esitatakse kokkuvõtlikult asjakohased faktid ja õigusküsimused ning see sisaldab komisjoni esialgset hinnangut selle kohta, kas kavatsetud meetmel on abi iseloom, ja kahtlusi selle ühisturuga kokkusobivuse kohta”. Sellise otsusega ning selle avaldamisega Euroopa Ühenduste Teatajas teavitati liikmesriiki ja teisi huvitatud isikuid faktidest, mille alusel komisjon kavatses otsuse teha. Siit tuleneb, et kui huvitatud isikud leiavad, et teatud faktilised asjaolud, mis on ära toodud ametliku uurimismenetluse algatamise otsuses, on valed, peavad nad sellest komisjonile teatama haldusmenetluse jooksul, vastasel korral võib juhtuda, et nad ei saa neid kohtumenetluses enam vaidlustada (vt selle kohta liikmesriigi osas Euroopa Kohtu 14. septembri 1994. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-278/92–C-280/92: Hispaania *v.* komisjon, EKL 1994, lk I-4103, punkt 31). Vastupidiselt sellele, vastavalt eespool punktis 73 viidatud kohtupraktikast ja õigusnormidest tulenevatele põhimõtetele võib komisjon, juhul kui huvitatud isikud ei esita sellele vastupidist teavet, teha otsuse selliste faktiliste asjaolude alusel, mis on talle kättesaadavad lõpliku otsuse vastuvõtmise hetkel, isegi kui need on ebaõiged, ning seda juhul, kui kõnealuseid faktilisi asjaolusid on käsitlenud liikmesriigile esitatud komisjoni nõue vajaliku teabe saamiseks. Kui aga komisjon ei ole liikmesriigilt nõudnud teabe esitamist selliste asjaolude kohta, mille alusel ta kavatses otsuse vastu võtta, ei saa ta hiljem õigustada võimalikke faktivigu, väites, et ta tegi ametliku uurimismenetluse lõpetamise otsuse üksnes sel hetkel talle kättesaadava teabe alusel.

89 Vastupidiselt Tüüringi liidumaa arvamusele ei ole komisjon seeläbi tema tuvastatud faktiliste asjaolude küsimuses kohtuliku kontrolli suhtes puutumatu. Kui liikmesriik on täitnud komisjoni nõutud teabe esitamise kohustuse, on tal menetluse käigus esitatud teabe abil väga lihtne tõendada, et vaidlustatud otsuses sisalduvaid võimalikke faktivigu ei saa omistada talle. Veelgi enam, kui komisjon teeb otsuse teatud faktiliste asjaolude kohta talle kättesaadava teabe alusel, ilma et oleks kinni pidanud kohtupraktikas tunnustatud ja määruses nr 659/1999 sätestatud menetlusnormidest, võib Esimese Astme Kohus kontrollida, kas nende faktiliste asjaolude arvestamine võis kaasa tuua sellise hindamisvea, mis mõjutab vaidlustatud otsuse seaduslikkust.

- 90 Eespool punktides 85–88 kirjeldatud asjaoludel ning arvestades eelkõige kolme komisjoni haldusmenetluse kestel Tüüringi liidumaale saadetud korraldust, saab väita, et Tüüringi liidumaa ei ole tõendanud, et komisjon võttis vaidlustatud otsuse tegemisel arvesse faktilisi asjaolusid, ilma et oleks pidanud kinni selles suhtes kehtivatest menetlusnormidest. Järelikult võis komisjon vaidlustatud otsuse vastuvõtmisel õigustatult tugineda talle kättesaadavale teabele.
- 91 Eeltoodud arvestades tuleb see väide tagasi lükata.

B — *Baieri liidumaa (LFA) poolt PBK-le antud garantii*

1. Poolte argumendid

- 92 Tüüringi liidumaa väidab esiteks, et komisjon on abimeetme osas teinud faktivea. Ta rõhutab, et vastupidiselt komisjoni vaidlustatud otsuse 30. põhjenduses tuvastatule ei muudetud Baieri liidumaa antud garantiid, millega PBK-le antud pangalaenu olid esialgu tagatud 80% ulatuses, garantiiks, millega tagati laene kogusummas 54,7 miljonit Saksa marka 100% ulatuses. Liidumaa väidab, et 54,7 miljonit Saksa marka, millele komisjon viitab, on laenu bilansiline väärtus (intressid välja arvatud), mida Baieri liidumaa tagas 80% ulatuses ümberkorraldamiskokkuleppe sõlmimise ajal 1994. aasta märtsis. Liidumaa on seisukohal, et vastupidiselt komisjoni vaidlustatud otsuses väidetule, ei ole Baieri liidumaa nõustunud andma sellele summale 100%-list garantiid. Vastupidi, ümberkorraldamiskokkuleppes vähendati Baieri liidumaa tagatud laenu kogusummat, kuna esiteks loobusid pangad laenukena välja makstud 12 miljoni Saksa marga tagasinõudmisest ning

teiseks vähenes see summa mitme Baieri liidumaa toimingu tulemusena. Liidumaa rõhutab, et Baieri liidumaa (LfA) nõustus vastavalt ümberkorraldamiskokkuleppele andma 100%-lise garantii üksnes ülejäänud summale, st 41,4 miljonile Saksa margale, ning aastal 1995 pidi LfA selle täies ulatuses pankadele välja maksma. Liidumaa täpsustab, et sellest tuleneva Baieri liidumaa 41,4 miljoni Saksa marga suuruse nõude, samuti muud Baieri liidumaa nõuded ühisettevõtte vastu 9 miljoni Saksa marga ulatuses omandas 7. novembril 1995 15 miljoni Saksa marga eest TAB. Liidumaa leiab, et TAB-i nõude ühisettevõtte vastu maksis CDA pärast LCA varade omandamist täies ulatuses tagasi.

93 Tüüringi liidumaa rõhutab, et Saksa ametiasutused edastasid selle teabe komisjonile haldusmenetluse kestel. Liidumaa väidab, et 18. jaanuari 1996 ja 30. märtsi 1999. aasta kirjast nähtub selgelt, et Baieri liidumaa garantiid, millega tagati esilagu 80% PBK-le antud pangalaenudest, ei ole muudetud 54,7 miljoni Saksa marga suurusel laenusummat 100% ulatuses tagavaks garantiiks. Ta on seisukohal, et väidetava 100%-lise garantii andmise näol oli tegelikult tegemist seoses esialgse garantiiga tehtud tehinguga, mis pealegi hõlmas üksnes ülejäänud summat, st 41,4 miljonit Saksa marka. Liidumaa on seisukohal, et komisjon on ekslikult selle asjaolu tuvastamata jätnud, samas kui see asjaolu oli otsustava tähtsusega, kuna tõendas, et Baieri liidumaa ümberkorraldamiskokkuleppe alusel antud 100%-line garantii ei kujuta endast uut abimeedet, vaid pigem tehingut, mis tehti seoses olemasoleva abiga, mis oli antud heakskiidetud abikava alusel.

94 Tüüringi liidumaa rõhutab, et selle teabe alusel on ilmne, vastupidiselt komisjoni vaidlustatud otsuse 30. põhjenduses toodule, et LfA ei maksnud garantii alusel tehtud toimingute raames välja 54,7 miljonit Saksa marka, millele oli juurde arvestatud veel 7 miljonit Saksa marka. Tüüringi liidumaa kinnitab, et LfA maksis välja kõige rohkem 48,8 miljonit Saksa marka, kuna 1994. aasta märtsis maksis ta pankadele 3 miljonit Saksa marka ning andis PA-le kahel korral laenu summas 2 miljonit Saksa marka — ühel korral garantiiga tagatud laenude tagasimaksmiseks ning teisel korral nende laenudega seoses edaspidi makstava intressi maksmiseks —,

ning et aastal 1995 maksis ta 41,4 miljonit Saksa marka pankadele. Liidumaa leiab, et 48,4 miljoni Saksa marga suuruse summa ja vaidlustatud otsuse 30. põhjenduses toodud 54,7 miljoni Saksa marga suuruse summa vaheline erinevus on seletatav asjaoluga, et komisjon on teatud summasid arvestanud kaks korda, st esimesel korral Baieri liidumaa tagatud summana ja teisel korral summana, mille LfA selle garantii alusel välja maksis.

- 95 Tüüringi liidumaa kinnitab, et teiseks on komisjon rikkunud EÜ artikli 87 lõiget 1, kuna ta on vaidlustatud otsuse 89.–93. põhjenduses ekslikult järeldanud, et vaidlusaluse garantii muutmiseega 100%-liseks garantiiks ei vasta see enam Baieri liidumaa garantiide maksmist reguleerivates õigusaktides sätestatud tingimustele.
- 96 Viimase punktina leiab Tüüringi liidumaa, et komisjon on rikkunud põhjendamiskohustust, kuna ta ei ole põhjendanud järeldust, et Baieri liidumaa antud garantii ei ole kooskõlas kohaldatavate õigusaktidega.
- 97 Komisjon, keda toetab ODS, leiab, et Tüüringi liidumaa argumendid, mis puudutavad Baieri liidumaa antud garantiid, tuleb tervikuna põhjendamatusesse tõttu tagasi lükata.
- 98 Esiteks eitab komisjon, et ta oleks teinud vea garantiid puudutavate faktiliste asjaolude tuvastamisel. Komisjon kinnitab, et neile saadetud korraldusele vaatamata ei ole Saksamaa ametiasutused selgitanud abi puudutavaid asjaolusid. Ta märgib, et 30. märtsi 1999. aasta kirjas olid Saksamaa ametiasutused öelnud üksnes seda, et nende seisukohast on garantii suurendamine 80%-lt 100%-le „loogiline”, kuid ei esitanud selle kohta ühtki selgitust. Komisjon leiab, et seega oli tal õigus, võttes aluseks Euroopa Kohtu 30. juuni 1992. aasta otsuse kohtuasjas C-47/91: Itaalia v. komisjon (kohtuasi Italgrani) (EKL 1992, lk I-4145), võtta otsus vastu talle

kättesaadava teabe alusel. Komisjon lisab, et tema käsutuses olnud teabest nähtus, et tehtud muudatuste tõttu ei vastanud tegelikult antud garantii Baieri liidumaa antud garantiide suhtes kehtivates õigusaktides sätestatud tingimustele. Komisjon märgib veel, et kuna abikava, mille komisjon oli esialgselt heaks kiitnud, nägi ette, et garantiiga võib tagada maksimaalselt 80% laenusummadest, oleks tulnud Baieri liidumaa antud garantiid vähendada, kuna pangad loobusid 12 miljoni Saksa marga tagasimaksmise nõudest. Lisaks väidab komisjon, et ei Saksa ametiasutused ega Tüüringi liidumaa ei suutnud selgitada garantiiga tagatava summa suurenemist 52,72 miljonilt Saksa margalt 54,72 miljonile Saksa margale. Komisjon kinnitab, et isegi kui eeldada, et Tüüringi liidumaal oli õigus, väites, et tagatud risk realiseerus ajal, kui Baieri liidumaa võttis endale kohustuse tagada ülejäänud summat 100% ulatuses, ei oleks Baieri liidumaa siiski tohtinud tagada uut summat rohkem kui 80% ulatuses.

- 99 Teiseks on komisjon seisukohal, et Tüüringi liidumaal ei ole õigus, kui ta väidab, et komisjon on rikkunud EÜ artikli 87 lõiget 1 ning põhjendamiskohustust osas, mis puudutab Baieri liidumaa garantiile antud õiguslikku hinnangut.

2. Esimese Astme Kohtu hinnang

- 100 Tüüringi liidumaa seab kahtluse alla vaidlustatud otsuse artikli 1 seaduslikkuse osas, milles sellega tunnistatakse ühisturuga kokkusobimatuks riigiabiaks LfA 54,7 miljoni Saksa marga suuruse laenugarantiina antud riigiabi, tuues põhjenduseks faktivea, EÜ artikli 87 lõike 1 ning põhjendamiskohustuse rikkumise.

- 101 Kõigepealt tuleb uurida, kas komisjon on teinud faktivea, kui nentis vaidlustatud otsuse 30. põhjenduses, et „[t]ulenevalt olulise tähtsusega piirkondliku abi maksimisest kasutati pangakonsortsiumi laenude kogusummast, milleks oli 65,85 miljonit Saksa marka, lõpuks ainult 54,7 miljonit Saksa marka” ning et „LfA tagas laenu esialgu ettenähtud 80% asemel 100% ulatuses”.
- 102 Nagu eespool punktis 88 märgitud, võib sellise juhtumiga olla tegemist ainult juhul, kui Tüüringi liidumaa suudab tõendada, et komisjon sai haldusmenetluse käigus kätte teabe, mis oleks tal võimaldanud kõrvaldada võimalikud ebatäpsused seoses algatamisotsuses märgitud asjaoludega.
- 103 Sellega seoses tuleb meenutada, et komisjon on algatamisotsuse punkti 2.2.1 kolmandas lõigus märkinud, et „Baieri liidumaa tagas laenu heakskiidetud abikava alusel” ning et „garantiiga tagati 80% laenusummast, mis võrdus 52,72 miljoni Saksa margaga”. Algatamisotsuse viiendas lõigus on lisatud järgmist:

„Kuna PBK sai investeerimistoetuste ja maksusoodustuste näol tegelikult suuremat tulu kui ette nähtud, maksti pangakonsortsiumi lubatud 65,85 miljoni [Saksa marga] suurusest laenust välja ainult 54,7 miljonit [Saksa marka]. Seepeale muutis Baieri liidumaa aastal 1994 oma garantii, millega tagati esialgu 80% laenusummast (52,72 miljonit [Saksa marka]), 100%-liseks garantiiks (54,7 miljonit [Saksa marka]) [...]”.

- 104 Abide suhtes antud esialgse hinnangu raames on algatamisotsuses märgitud, et „[k]omisjonil on tõsiseid kahtlusi ka küsimuses, kas selle garantiiga seoses võetud meetmed, st garantii muutmine 100%-liseks garantiiks ja tagatud summa

suurendamine 52,72 miljonilt [Saksa margalt] 54,7 miljonile [Saksa margale] olid [heakskiidetud abikava kohaselt] lubatud” (algatamisotsuse punkt 3.1.1, esimene lõik).

- 105 Sellisest asjade käigust nähtub selgelt, et menetluse algatamise ajal tegi komisjon tema käsutuses olnud teabe alusel järelduse, et esiteks muudeti esialgu 80% laenusummast taganud Baieri liidumaa antud garantiid aastal 1994 100%-liseks garantiiks, ning teiseks suurendati tagatavat summat 52,72 miljonilt 54,7 miljonile Saksa margale.
- 106 Tuleb märkida, et Saksamaa ametiasutused võtsid 30. märtsi 1999. aasta kirjas seisukoha Baieri liidumaa antud garantiiga seotud asjaolude esitamiseviisi suhtes. Ametiasutused rõhutasid, et vastavalt ümberkorraldamiskokkuleppele nõustasid pangad loobuma nõudmast tagasi selle garantiiga tagatud laenusummast 12 miljoni Saksa marga suurust summat, ning tänu sellele oli nende endi risk laenusummade osas täielikult tagatud, nii et „ülejääänud laenusumma tagatakse Baieri liidumaa 100%-lise garantiiga”. Lisaks viitasid nad selle garantiiga tagatud laenusummade muutumisele. Sellest kirjeldusest nähtub, et enne, kui pangad ümberkorraldamiskokkuleppes laenu tagasinõudmisest loobusid, oli Baieri liidumaa antud garantiiga tagatud laenude kogusumma 58,4 miljonit Saksa marka. Pärast seda, kui pangad olid loobunud 12 miljoni Saksa marga tagasimaksmise nõudest, Baieri liidumaa oli teinud seoses esialgse garantiiga 3 miljoni Saksa marga suuruse tehingu ning LfA oli PA-le andnud 2 miljonit Saksa marka laenu võlgnevuste tagasimaksmiseks, oli garantiid vähenenud 41,4 miljoni Saksa margani.
- 107 Arvestades eeltoodud teavet, millele komisjon ei ole vastu vaieldud ning mida ükski toimikus sisalduv materjal ümber ei lükka, tuleb järeldada, et komisjon on vaidlustatud otsuse 30. põhjenduses ekslikult märkinud, et tagatavat summat suurendati 52,72 miljonilt Saksa margalt 54,7 miljonile Saksa margale.

108 Selle faktivea tagajärgede osas tuleb rõhutada, et komisjon leidis vaidlustatud otsuse 30. põhjenduses esitatud järelduse alusel, et seoses Baieri liidumaa antud garantiiga tuleb tagastada abi summas 54,7 miljonit Saksa marka (vaidlustatud otsuse 89.–93. ja 123. põhjendus). Siit nähtub, et eespool viidatud faktivea tõttu on komisjon määranud vale tagastatava abi summa.

109 Esimese Astme Kohus leiab, et tema käsutuses ei ole kogu materjali, mis võimaldaks tal kontrollida vaidlustatud otsuse põhjendatust ning seega peab ta vaidlustatud otsuse põhjendamata jätmisest tuleneva väite selles küsimuses esitama omal algatusel (vt selle kohta Euroopa Kohtu 20. veebruari 1997. aasta otsus kohtuasjas C-166/95 P: komisjon v. Daffix, EKL 1997, lk I-983, punkt 24; Esimese Astme Kohtu 2. juuli 1992. aasta otsus kohtuasjas T-61/89: Dansk Pelsdyravlerforening v. komisjon, EKL 1992, lk II-1931, punkt 129, ja 8. juuli 2004. aasta otsus kohtuasjas T-44/00: Mannesmannröhren v. komisjon, EKL 2004, lk II-2223, punkt 210). Vaidlustatud otsuse 30., 32. ja 89. põhjenduses toodud põhjendused takistavad Esimese Astme Kohtul otsust kontrollida, kuna seal pole täpselt ja ühtselt kirjeldatud, kuidas on komisjon seostanud omavahel esiteks pangalaenuid, mida vähendati 65,58 miljonilt 54,7 miljoni Saksa margani (vaidlustatud otsuse 30. põhjendus), teiseks LfA antud garantii suuruse, mis oli esilagu 80% laenusummadest ning hiljem 100% (vaidlustatud otsuse 30. ja 32. põhjendus), ning kolmandaks väljamakstud garantiisumma, mis oli suurenenud 52,72 miljonilt 54,7 miljoni Saksa margale (vaidlustatud otsuse 30. ja 89. põhjendus), selleks et õigustada kõnealuste abide vastava väärtuse kindlaksmääramist ja jõuda eespool punktis 108 nimetatud vale järelduseni. Pealegi ei vastanud komisjon vaidlustatud otsuses Saksamaa Liitvabariigi 18. jaanuari 1996 ja 30. märtsi 1999. aasta kirjas toodud argumentidele, mille kohaselt TAB ostis Baieri liidumaa nõudeõiguse 15 miljoni Saksa marga eest, ega ole põhjendanud oma hinnangut selles osas, mis puudutab tehingu võimalikku mõju kõnealuste abide suurusele ja tagasimaksmisele. Neil tingimustel tuleb nentida, et komisjon on mitmel viisil rikkunud ka EÜ artiklis 253 sätestatud põhjendamiskohustust.

110 Seejärel tuleb uurida, kas komisjon on finantsabile õigusliku hinnangu andmisel rikkunud ka EÜ artikli 87 lõikeid 1 ja 2. Selles küsimuses tuleb meenutada, et Tüüringi liidumaa väidab, et komisjon on ekslikult nentunud, et Baieri liidumaa antud garantiide suhtes kehtivates õigusaktides sätestatud tingimusi ei ole täidetud, kuna esiteks muudeti esialgne garantii hiljem 100%-liseks garantiiks ning teiseks suunati selle garantiiga tagatud laenusummad Pilz Grupile. Tüüringi liidumaa on seisukohal, et komisjon on selle põhjal alusetult järeldanud, et Baieri liidumaa antud garantii oli algusest peale ühisturuga kokkusobimatu.

111 Kõigepealt tuleb meenutada, et komisjon on vaidlustatud otsuse 89.–93. põhjenduses esitanud põhjused, miks ta nõuab tagasi Baieri liidumaa garantiina antud abi. Pärast seda, kui komisjon oli 89. põhjenduses rõhutanud, et Saksa ametiasutuste esitatud puudulik teave ei võimaldanud tal hajutada esialgse abi muutmise tõttu tekkinud kahtlusi, tegi ta järelduse, et vastupidiselt Baieri liidumaa antud garantiide suhtes kehtivate õigusaktide nõuetele „on ilmne, et kõnealust abi ei kasutatud abitaotluses mainitud investeeringute rahastamiseks ning et investeerija ei rahastanud neid investeeringuid ettenähtud määral oma vahenditest” (90. ja 91. põhjendus). Lisaks on komisjon märkinud, et Saksa ametiasutuste avaldused, mille kohaselt said garantiiga tagatud laenudest tulu peamiselt vaid Pilz Gruppi kuuluvad äriühingud, võimaldavad järeldada abi kasutamist valel eesmärgil (92. põhjendus). Komisjon on teinud järelduse, et „abi ei kasutatud mitte CD-tehase ehitamise investeerimisprojekti jaoks, vaid Pilz Grupi huvides tervikuna, seega on seda EÜ asutamislepingu artikli 88 lõike 2 mõttes kasutatud valel eesmärgil” ning „[s]eega ei ole abi kooskõlas EÜ asutamislepingu sätetega ning Saksamaa ametiasutused peavad selle tühistama ja tagasi nõudma” (93. põhjendus).

112 Esiteks nähtub neist põhjendustest selgelt, et komisjon otsustas abi tagasi nõuda seetõttu, et Baieri liidumaa antud garantii raames välja makstud summat kasutati valel eesmärgil. Komisjon on õigustatult rõhutanud, et esialgse garantii muutmise

100%-liseks on üksnes teisejärgulise tähtsusega ega ole siinjuures komisjoni antud hinnangu aluseks.

- 113 Teiseks tuleb rõhutada, et valel eesmärgil kasutamise mõiste tuleneb otseselt EÜ artikli 88 lõike 2 esimesest lõigust, kus on öeldud, et „[k]ui komisjon leiab pärast asjassepuutuvatelt isikutelt selgituste küsimist, et riigi poolt või riigi ressursidest antav[at] abi [...] kasutatakse valel eesmärgil, siis otsustab komisjon, et asjassepuutuv riik peab säärase abi lõpetama või muutma seda komisjoni määratud tähtaja jooksul”. Lisaks on „abi kuritarvitamine” määruse nr 659/1999 artikli 1 punktis g määratletud kui „abi kasutamine selle saaja poolt vastuolus otsusega, mis on vastu võetud vastavalt [käesoleva] määruse artikli 4 lõikele 3 või artikli 7 lõigetele 3 või 4”.
- 114 Neist sätetest järeldub, et komisjon peab lubatud abikava alusel makstud abi valel eesmärgil kasutamise tõendamiseks näitama, et abi kasutamisel on rikutud komisjoni heaks kiidetud abikava, st selle kava suhtes kohaldatavaid siseriiklikke eeskirju või lisatingimusi, millega liikmesriik nõustus ajal, mil komisjon kava heaks kiitis.
- 115 Tuleb nentida, et komisjon on käesolevas asjas selgelt ära näidanud, et Baieri liidumaa antud garantii kasutamisel rikuti Baieri liidumaa antud garantiide suhtes kehtivaid õigusakte. Komisjon on vaidlustatud otsuse 90. põhjenduses märkinud, et Baieri liidumaa andis selle kava alusel garantiisid, mille eesmärk oli tagada investeringute (ehitamine, laiendamine, jne) rahastamiseks antud laene ning et selle garantii alusel abi saamiseks peavad abikõlblikud ettevõtjad projekti ettenähtud määral rahastama oma vahenditest ning tagades projekti tervikuna rahastamise,

peavad nad olema valmis nii intresside maksmiseks kui laenu tagasimaksmiseks mõistliku tähtaja jooksul. Lisaks on komisjon nentunud, et esiteks „[o]n ilmne, et kõnealust abi ei kasutatud abitaotluses mainitud investeeringute rahastamiseks ning et investeerija ei rahastanud neid investeeringuid ettenähtud määral oma vahenditest” (91. põhjendus) ja teiseks „riikliku garantiiga tagatud laenudest said tulu peamiselt vaid Pilz Gruppi kuuluvad äriühingud” (92. põhjendus).

- 116 Eeltoodut arvestades ei ole tähtsust asjaolul, et garantii esialgne andmine oli abikavaga kooskõlas. Nagu komisjon on õigustatult märkinud, ei ole abi vale eesmärgil kasutamise sisuks mitte abi esialgne maksmine, vaid hoopis selle hilisem kasutamine, mis toimus lubatud abikava suhtes kohaldatavaid sätteid rikkudes. Lisaks nähtub EÜ artikli 88 lõike 2 esimesest lõigust selgelt, et vale eesmärgil kasutamine on kriteerium, mida tuleb eristada ja mis on sõltumatu ühisturuga kokkusobivuse kriteeriumist, ning komisjon oli üksnes sellest lähtudes õigustatud tegema otsuse abi lõpetamise või muutmise kohta. Seega vastupidiselt Tüüringi liidumaa väitele oli komisjonil õigus, kui ta ei esitanud vaidlustatud otsuses põhjendusi, mis osutavad Baieri liidumaa antud garantii kokkusobimatusele ühisturuga. Sellest nähtub, et komisjon on selles osas täitnud EÜ artiklist 253 tulenevat põhjendamiskohustust.
- 117 Seega tuleb Tüüringi liidumaa argumendid EÜ artikli 87 väidetava rikkumise kohta põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.
- 118 Eeltoodut arvestades tuleb vaidlustatud otsuse artikkel 1 tühistada osas, milles komisjon on nentunud, et Albrechtsi CD-tehase ehitamiseks antud riigiabi hulka kuulub Baieri liidumaa antud 54,7 miljoni Saksa marga suurune garantii.

C — *Baieri liidumaa (LfA) poolt PBK-le antud 3 miljoni Saksa marga suuruse laenu tagasinõudmisest loobumine*

1. Poolte argumendid

- 119 Tüüringi liidumaa väidab, et komisjon on vaidlustatud otsuse 96. põhjenduses ekslikult nentunud, et PBK on saanud tulu tulenevalt asjaolust, et LfA loobus talle antud 3 miljoni Saksa marga suuruse laenu tagasinõudmisest. Liidumaa kinnitab, et komisjon jätab sellist järeldust tehes arvestamata asjaolu, et ta on seda summat juba Baieri liidumaa antud garantiile hinnangu andmise raames arvestanud — nimelt on see hõlmatud 54,72 miljoni Saksa margaga. Nagu Saksamaa ametiasutused menetluse käigus komisjonile oma 3. märtsi 1995 ja 30. märtsi 1999. aasta kirjaga teatasid, tuleneb see PBK vastu esitatud nõue asjaolust, et pankadele maksti sama summa, et vähendada esialgse garantiiga tagatud laenusummat.
- 120 Liidumaa väidab, et komisjon on teinud hindamisvea, kui leidis vaidlustatud otsuses, et LfA loobumine 3 miljoni Saksa marga suuruse laenu tagasinõudmisest kujutab endast uut abi. Nagu ta eelmises punktis rõhutas, kasutati seda abi Albrechtsi CD-tehase ehitamiseks antud pangalaenude tagasimaksmiseks, mis olid ühtlasi tagatud Baieri liidumaa antud garantiiga. Liidumaa leiab, et komisjon on igal juhul rikkunud põhjendamiskohustust, kuna ei ole ära näidanud põhjusi, miks ta on teinud järelduse, et LfA loobumine 3 miljoni Saksa marga tagasinõudmisest PBK-lt kujutab endast ühisturuga kokkusobimatut abi.
- 121 Komisjon, keda toetab ODS, vaidleb vastu kõigile Tüüringi liidumaa väidetele, mis puudutavad 3 miljoni Saksa marga tagasinõudmisest loobumist. Ta kinnitab, et ei ole sellele abi puhul teinud ei fakti- ega õiguslikku viga, kuna täiendava abina ei kvalifitseeritud mitte garantii alusel tehtud tehinguid, vaid selle tehingu tagajärjel

tekkinud võlgnevuse sissenõudmisest hilisem loobumine. Komisjon rõhutab, et kuigi loobumine kvalifitseeriti abina juba ametliku uurimismenetluse algatamise ajal, nimelt algatamisotsuse leheküljel 9 toodud tabelis, ei püüdnud Saksamaa ametiasutused seda hiljem vaidlustada. Pealegi leiab komisjon, et ta on oma põhjendamiskohustuse selle abi osas täitnud. Ta väidab, et vaidlustatud otsuse 96. põhjenduses on ta Saksamaa ametiasutuste esitatud lünklike materjalide alusel teinud järelduse, et abi anti ilma, et sel oleks olnud juriidilist alust ning seega oli see ühisturuga kokkusobimatu.

2. Esimese Astme Kohtu hinnang

- 122 Tüüringi liidumaa väidab, et küsimuses, mis puudutab LfA loobumist nõuda PBK-lt sisse 3 miljoni Saksa marga suurust võlgnevust, on tehtud faktiviga, ilmne hindamisviga ning rikutud on põhjendamiskohustust.
- 123 Kõigepealt tuleb meenutada, et komisjon on vaidlustatud otsuse 96. põhjenduses märkinud, et „ka 3 miljoni Saksa marga suuruse võlgnevuse sissenõudmisest loobumist tuleb käsitleda kokkusobimatu abina, mis tuleb tagasi maksta, kuna see on antud ilma juriidilise aluseta”.
- 124 Tüüringi liidumaa on seisukohal, et see järeldus tugineb fiktiveale ja ebaõigele õiguslikule hinnangule, kuna võttes arvesse nii Baieri liidumaa antud garantii kogusummat (54,7 miljonit Saksa marka) kui ka võlgnevust, mida viimati nimetatud otsustas PBK-lt mitte tagasi nõuda (3 miljonit Saksa marka), on komisjon sama abi arvestanud kaks korda. Kuna komisjon ei esitanud põhjuseid, miks ta käsitles võlgnevuse tagasinõudmisest loobumist ühisturuga kokkusobimatu abina, on ta igal juhul rikkunud põhjendamiskohustust.

- 125 Selles osas tuleb meenutada, et nii abi olemasolu kui olulisuse hindamisel tuleb arvesse võtta abi väljamaksmise hetkeolukorda. Seega ei muuda asjaolu, et abi saava ettevõtja kohustuste mittetäitmise korral antakse laenule riiklik garantii, selle garantii iseloomu EÜ artikli 87 mõttes ega muuda seda uueks abiks.
- 126 On tõsi, et teatud juhtudel võib kujutada endast abi see, kui avalik-õiguslik garant loobub garantii väljamaksmise nõude järel ühepoolselt oma nõudeõigusest abisaaja suhtes. Sellise juhtumiga on tegemist eelkõige siis, kui avalik-õiguslik garant ei toimi mõistliku ettevõtjana, kes teeks sel juhul kõik võimaliku, et saada garantii alusel väljamakstud summa tagasi. Veelgi enam, kui selgub, et loobumine sellise laenu tagasinõudmisest, mis oli esialgu tagatud laenugarantiiga, on pärast garantii väljamaksmist lõplik, tuues kaasa abisaaja võlgnevuse otsese vähenemise, võib selline loobumine põhimõtteliselt kujutada endast eraldi abi, kuna toob lisaks laenugarantiile ja garantii väljamaksmisele kaasa täiendava majandusliku soodustuse.
- 127 Tuleb märkida, et komisjon täheldas alles kohtumenetluse käigus, et ta ei kvalifitseerinud täiendava abina mitte garantii alusel tehtud toimingut, vaid selle toimingut tulemusena tekkinud võlgnevuse tagasinõudmisest loobumist. Igal juhul tuleb nentida, et vaidlustatud otsuse 31. ja 96. põhjendus ei võimalda ei kohtumenetluse pooltel ega Esimese Astme Kohtul nõutaval tasemel selgusega mõista selle aluseks olnud argumente, ega võimalda seega ka Esimese Astme Kohtul kontrollida, miks on komisjon viidatud otsuse vastuvõtmisel leidnud, et laenu tagasinõudmisest loobumine kujutab endast uut abi, mis erineb abist, mis võeti arvesse Baieri liidumaa antud garantii või selle garantii väljamaksmise ajal. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei saa komisjoni Esimese Astme Kohtus toimuva menetluse jooksul esitatud selgitused põhimõtteliselt kompenseerida vaidlustatud otsuse ebapiisavat põhjendamist (vt selle kohta Euroopa Kohtu 24. oktoobri 1996. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-329/93, C-62/95 ja C-63/95: Saksamaa jt v. komisjon, EKL 1996, lk I-5151, punktid 47 ja 48; Esimese Astme Kohtu 25. juuni 1998. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-371/94 ja T-394/94: British Airways jt ja British Midland Airways v. komisjon, EKL 1998, lk II-2405, punktid 116–119, ja 18. jaanuari 2005. aasta otsus kohtuasjas T-93/02: Confédération nationale du Crédit mutuel v. komisjon, EKL 2005, lk II-143, punktid 123–126).

- 128 Seega, ilma et oleks vaja uurida, kas komisjon tõesti arvestas ühte abi kaks korda, asub Esimese Astme Kohus seisukohale, et igal juhul poleks komisjon tohtinud piirduda sellega, et nentis vaidlustatud otsuse 96. põhjenduses, et laenu tagasinõudmisest loobumine kujutas endast ühisturuga kokkusobimatut abi, kuna „see maksti välja ilma juriidilise aluseta”.
- 129 Seega, ilma et oleks vaja uurida teisi Tüüringi liidumaa sellega seoses esitatud väiteid, tuleb nentida, et Tüüringi liidumaa on õigustatult väitnud, et komisjon on rikkunud EÜ artiklist 253 tulenevat põhjendamiskohustust osas, mis puudutab LfA poolt PBK-lt 3 miljoni Saksa marga suuruse laenu tagasinõudmisest loobumise kvalifitseerimist abina.
- 130 Eeltoodud arvestades tuleb vaidlustatud otsuse artikli 1 lõige 1 tühistada osas, milles komisjon on nentinud, et Albrechtsi CD-tehase ehitamiseks, tegutsemiseks ja tugevdamiseks antud riigiabi hõlmab 3 miljoni Saksa marga suurust summat, mis läks võlgnevuse tagasinõudmisest loobumise tõttu PBK-le.

D — Tüüringi liidumaa ja Baieri liidumaa (LfA) ühisettevõttele ja PA-le vastavalt summas 63,45 miljonit Saksa marka ja 19,42 miljonit Saksa marka makstud investeerimistoetused ja -lisatasud

1. Poolte argumendid

- 131 Tüüringi liidumaa väidab, et komisjon on teinud mitu fakti- ja hindamisviga ning rikkunud põhjendamiskohustust osas, mis puudutab Tüüringi ja Baieri liidumaa (LfA) antud investeerimistoetusi ja -lisatasusid.

132 Liidumaa väidab, et kuna komisjon on vaidlustatud otsuse 88. põhjenduses nentunud, et Albrechtsi CD-tehase suhtes on tehtud otsus, millega nõutakse Tüüringi liidumaa välja makstud investeerimistoetuste hüvitamist 32,45 miljoni Saksa marga ulatuses, siis pole vaidlustatud otsuse artiklis 2 õige nõuda toetuste kogusumma, st 63,45 miljoni Saksa marga tagastamist.

133 Edasi väidab liidumaa, et vastupidiselt komisjoni öeldule vaidlustatud otsuse 87. ja 88. põhjenduses, et Albrechtsi CD-tehase rajamiseks makstud investeerimistoetused ja -lisatasud kujutavad endast olemasolevat abi, mis on kooskõlas komisjoni varem heaks kiidetud abikavaga, mitte uut abi, mis on ühisturuga kokkusobimatu põhjendusel, et selle andmisel on rikutud seotud ettevõtjate põhivarale toetuse andmise väidetavat keeldu. Liidumaa väidab üldsõnaliselt, et ei investeerimise lisatasusid käsitlevas seaduses, TIC-kava alusel ega ühenduse õiguses ei ole sellise ulatusega keeldu ette nähtud. Seejärel märgib liidumaa, et isegi kui oletada, et TIC-kava näeb ette seotud ettevõtjate omavahelise põhivarale toetuse andmise keelu, siis sellest on käesoleval juhul kinni peetud, kuna enne toetuste maksmist nõudis ta ühisettevõttelt iga kord kinnitust selle kohta, et toetusi ei kasutata seotud ettevõtjate varaliseks toetamiseks. Liidumaa väidab, et need asjaolud nähtuvad selgelt Landgericht Mühlhauseni juures asuva prokuratuuri 9. aprilli 1998. aasta süüdistusaktist, mis saadeti komisjonile 28. septembri 1999. aasta kirja lisana. Pealegi ei olnud tema arvates Albrechtsi CD-tehase ehitamist käsitleva lepingu sõlmimisel võimalik teada, et ühisettevõtte ja Pilz Constructioni suhete näol on tegemist „seotud ettevõtjatega”, kuna sel ajal oli Pilz Grupp üksnes ühisettevõtte vähemusaktsionär. Liidumaa leiab, et seega oli toetuste maksmine TIC-kavas sätestatud tingimustega kooskõlas, tulenes sel moel heakskiidetud abikavast ja oli seega ühisturuga kokkusobiv. Liidumaa on seisukohal, et alles osa investeerimistoetuste suunamine Pilz Grupile muutis selle osa toetustest TIC-kavas ettenähtud tingimustega kooskõlas mitteolevateks ja seeläbi ühisturuga kokkusobimatuks. Selles osas vaidleb ta vastu ka komisjoni argumendile, mille kohaselt Saksamaa ametiasutused ei

esitanud ametliku uurimismenetluse käigus tõendeid selle kohta, et ühte osa toetusi kasutati nõuetekohaselt. Liidumaa väidab, et see teave oli ära toodud Landgericht Mühlhauseni juures asuva prokuratuuri 9. aprilli 1998. aasta süüdistusaktis (lk 10–12).

134 Investeerimise lisatasude maksmise osas väidab Tüüringi liidumaa, et komisjon ei olnud kehtestanud nende maksmise tingimusi ning tegi seetõttu eksliku järelduse, et selliseid toetusi ei oleks tohtinud seotud ettevõtjate suhtes kehtiva omavahelise toetamise väidetava keelu tõttu maksta. Liidumaa väidab, et investeerimise lisatasusid käsitlev seadus sellist keeldu ette ei näe, vaid vastupidi — annab investeerijale õiguse selliste lisatasude maksmiseks sõltumata sellest, kes põhivara tarnib. Liidumaa lisab, et komisjon ei ole arvestanud asjaolu, et osa investeerimise lisatasude, st 6,137 miljoni Saksa marga suhtes oli väljastatud tagastamisnõue ning ülejäänud summa osas olid seadusega ettenähtud tingimused kahtlusteta täidetud.

135 Tüüringi liidumaa vaidleb vastu ODS-i kinnitusele, et investeerimistoetusi ja -lisatasusid ei oleks tohtinud maksta, kuna investeerimisprojekti alguskuupäev oli 29. august 1989, st enne Saksamaa taasühinemist. Liidumaa on seisukohal, et selline kinnitus ei ole mitte ainult ebatäpne, vaid tuleb märkida, et 25. jaanuari 1991. aasta planeerimismäärusega, millega määrati kindlaks TIC-kava alusel antava abi üksikasjad, lubati toetada ka projekte, mille alguskuupäev oli pärast 1. juulit 1990, seega enne 3. oktoobrit 1990 (Bundestag, publikatsioon 12/895, IV lisa). Ta lisab investeerimise lisatasude osas, et selle suhtes kohaldatav seadus kehtis Saksa Demokraatlikus Vabariigis juba enne taasühinemist ning jäi esialgu 31. augustil 1990 Saksamaa Liitvabariigi ja Saksa Demokraatliku Vabariigi vahel sõlmitud Saksamaa taasühinemise kokkuleppe alusel edasi kehtima (*BGBI.* 1990 II, lk 889).

136 Komisjon eitab vigade tegemist nii faktiliste asjaolude hindamisel kui ka seoses investeerimistoetuste ja -lisatasude hindamisega.

137 Komisjon väidab kõigepealt, et Tüüringi liidumaa kinnitus, et komisjon ei ole arvestanud liidumaa selgesõnaliselt kehtestatud tingimust TIC-kava alusel investeerimise lisatasude maksmisel, on arusaamatu, kuna abile õigusliku hinnangu andmisel arvestas ta just seda tingimust (vaidlustatud otsuse 87. ja 88. põhjendus). Komisjon kinnitab, et sellise tingimuse lisamine oli loogiline, kuna isegi kui seotud ettevõtjate suhtes kehtivat üksteise toetamise üldist keeldu ei eksisteeri, peab siiski olema keelatud riigi vahendite maksmine juhul, kui tsentraliseeritud rahahaldussüsteemis suunatakse need summad automaatselt mujale, nii et need lähevad teistele sama gruppi kuuluvatele ettevõtjatele, kes ei vasta selliste toetuste saamise kriteeriumidele (käesoleval juhul Pilz Grupi äriühingutele). Komisjon märgib, et kui EÜ artikli 87 lõike 3 alusel heaks kiidetud toetused makstakse välja ettevõtjale, mis kuulub tsentraliseeritud rahahaldussüsteemi, tuleb neid erandkorras käsitleda *ab initio* (algusest peale) ebaseaduslikena ja seega tuleb need tagastada. Komisjon leiab, et selline süsteem on algusest peale takistuseks toetuste eesmärgipärasele kasutamisele. Veelgi enam, Tüüringi liidumaa investeerimistoetuste tagastamise nõue näitab, et liidumaa on tunnistanud, et ühissettevõtte on kasutanud abi valel eesmärgil. Komisjon lisab, et kui Tüüringi liidumaa soovib kinnitada ülejäänud toetuste nõuetekohast kasutamist, peab ta esitama selle kohta tõendeid. Ta märgib, et ei Saksamaa föderaaltasandi ametiasutused, Tüüringi liidumaa ega keegi teine ei suutnud haldusmenetluses tõendada, et vähemalt ühte osa toetustest kasutati ettevõtte ehitamiseks, laiendamiseks, ümberkujundamiseks või selle tegevuse kaasajastamiseks.

138 Komisjon kinnitab, et kuna Saksamaa ametiasutused ei edastanud talle Tüüringi liidumaa otsust, millega abi tagasi nõuti, ei olnud tal muud valikut, kui teha otsus teabe põhjal, mis oli vaidlustatud otsuse tegemise ajal tema käsutuses, nimelt Landgericht Mühlhauseni juures asuva prokuratuuri 9. aprilli 1998. aasta süüdistusakti alusel. Komisjon märgib, et sellest dokumendist nähtub, et Tüüringi liidumaa on tagasinõutava abisumma väljaarvutamisel teinud eksliku järelduse, et valel eesmärgil kasutatud summa on väiksem, kuna neile ei olnud tagastatava summa kindlaksmääramisel veel teada, et seotud ettevõtjate suhtes kehtivat üksteise toetamise keeldu oli rikutud kogu projekti osas ning et seetõttu ei oleks tohtinud toetusi üldse anda. Komisjon leiab, et seega talitas ta õigesti, kui tegi vaidlustatud otsuses

järelduse, et kõik makstud toetused tuleb tunnistada ebaseaduslikuks ja seega tagasi nõuda. Komisjon on seisukohal, et sellise järelduse õigsust rõhutab asjaolu, et vaidlustatud otsuse vastuvõtmise ajal ei olnud talle kättesaadav teave selle kohta, et Tüüringi liidumaa nõutud 32,45 miljoni Saksa marga suurune summa oli reaalselt tagasi makstud.

139 Komisjon märgib vastuseks Tüüringi liidumaa argumentidele, mille kohaselt ta polevat arvestanud võimalust, et Albrechti CD-tehast saaks toetada piirkondliku abikava raames, et ta tugines investeerimistoetuste ja -lisatasude hindamisel tema enda suunistele, mis käsitlevad piirkondliku riigiabi andmist (komisjoni teadaanne piirkondliku riigiabi andmist käsitlevate suuniste kohta (EÜT 1998, C 74, lk 9), mida muudeti viimati piirkondliku riigiabi andmist käsitlevate suuniste muudatustega (EÜT 2000, C 258, lk 5), edaspidi „piirkondlikku riigiabi käsitlevad suunised”), nii et selle üle pole mõtet vaielda.

140 Viimase asjaoluna leiab komisjon, et kuna esiteks on selge, et investeerimise lisatasud suunati tsentraliseeritud rahahaldussüsteemi kaudu mujale, ja teiseks pole tõendatud, et ühte osa neist lisatasudest kasutati nõuetekohaselt, siis tuleb need lisatasud täies ulatuses tagasi nõua, kuna neid tuleb pidada maksmisest alates nõuetele mittevastavaks. Komisjon märgib, et kuigi seni on juba taotletud 6,4 miljoni Saksa marga, millele on juurde arvestatud 2,2 miljonit Saksa marka, tagastamist (vaidlustatud otsuse 79. põhjendus), ei ole tema käsutuses teavet selle summa reaalse tasumise kohta, mistõttu nõudis ta kogu summa, st 19,42 miljoni Saksa marga tagasimaksmist. Komisjon leiab, et Tüüringi liidumaa argument, mille kohaselt komisjon ei ole investeerimise lisatasude suhtes otsust teinud, ei vasta tegelikkusele. Ta märgib, et ta on selles küsimuses seisukoha võtnud, kuna viidates vaidlustatud otsuse 94. põhjenduses eelnevatele põhjendustele, on ta tõendanud, et lisatasud ei ole nõuetekohased, toetudes seejuures Saksamaa ametiasutuste avaldustele, mis võimaldasid järeldada, et kõnealuseid vahendeid ei kasutatud mitte investeerimisprojekti, vaid kogu Pilz Grupi tegevuse heaks, ning seega on neid kasutatud valel eesmärgil.

141 ODS nõustub komisjoni argumentidega investeerimistoetuste ja -lisatasude kohta. Ta rõhutab, et komisjoni seisukohta toetab veel üks asjaolu, nimelt ei olnud esialgu ühisettevõttele ja seejärel PA-le antud investeerimistoetused ja -lisatasud kooskõlas investeerimistoetusi käsitleva seadusega ettenähtud abikava ega TIC-kavaga, mis oli saanud heakskiidu komisjonilt. ODS väidab, et Tüüringi liidumaa enda arvates anti abi enne Saksamaa taasühinemist, st ajal, mil need abikavad polnud veel Tüüringi liidumaa suhtes jõustunud (TIC-kava punktid 1.2, 3.2 ja 2.9.2 ning piirkondlikku riigiabi käsitlevate suuniste punkt 4.2).

2. Esimese Astme Kohtu hinnang

142 Käesoleva väite raames tuleb uurida eraldi neid Tüüringi liidumaa argumente, mis puudutavad Tüüringi liidumaa enda makstud investeerimistoetusi ja -lisatasusid, ning argumente, mis puudutavad Baieri liidumaa (LFA) makstud investeerimistoetusi ja -lisatasusid. Komisjon on vaidlustatud otsuses esitanud nende kahe meetmega seoses erinevaid põhjendusi.

a) Tüüringi liidumaa antud investeerimistoetused ja -lisatasud

143 Vaidlustatud otsuse artikli 1 lõike 1 kohaselt on Tüüringi liidumaa antud investeerimistoetused ja -lisatasud EÜ asutamislepinguga vastuolus, kuna neid on kasutatud valel eesmärgil EÜ artikli 88 lõike 2 tähenduses.

144 Valel eesmärgil kasutamise mõiste tuleneb otseselt EÜ artikli 88 lõikest 2, kus on sätestatud, et „[k]ui komisjon leiab pärast asjassepuutuvatelt isikutelt selgituste küsimist, et riigi poolt või riigi ressurssidest antav[at] abi [...] kasutatakse valel eesmärgil, siis otsustab komisjon, et asjassepuutuv riik peab säärase abi lõpetama või muutma seda komisjoni määratud tähtaja jooksul”. Määruse nr 659/1999 artikli 1 punkti g kohaselt on abi kuritarvitamine „abi kasutamine selle saaja poolt vastuolus otsusega, mis on vastu võetud vastavalt käesoleva määruse artikli 4 lõikele 3 ja artikli 7 lõigetele 3 või 4”.

145 Neist sätetest järeldub, et kui komisjon soovib tõendada, et heakskiidetud abikava alusel antud abi on kasutatud valel eesmärgil, peab ta ära näitama, et selle abi kasutamisel on rikutud selle abikava kohta kehtivaid siseriiklikke eeskirju või lisatingimusi, millega liikmesriik nõustus siis, kui komisjon abikava heaks kiitis.

146 Komisjon on käesolevas asjas põhjendanud Tüüringi liidumaa makstud toetuste ja lisatasude valel eesmärgil kasutamise kohta antud hinnangut vaidlustatud otsuse 87. põhjenduses järgmiselt: „Saksamaa uurimisorganite läbi viidud uurimise kohaselt vahetati Pilz Gruppi kuuluvate ettevõtjate vahel kaupu ja teenuseid koguväärtuses 109 miljonit Saksa marka. Seega poleks investeerimisprojekt tervikuna tohtinud abi saada, kuna rikuti seotud ettevõtjate suhtes kehtivat omavahelise toetamise keeldu. Järelikult ei ole 63,45 miljoni Saksa marga suurune investeerimistoetus, mida anti ekslikult [TIC-kava ja] investeerimise lisatasusid aastateks 1991 ja 1992 reguleeriva seaduse alusel, programmiga kooskõlas ning seega ei või seda heakskiidetud abikavade hulka arvata.” Komisjon järeldas, et nimetatud abi, mis omandati Pilz

Grupi tsentraliseeritud rahahaldussüsteemi vahendusel, tuleb pidada ühisturuga kokkusobimatuks ning see tuleb tagastada. Komisjon märkis, et Tüüringi liidumaa nõudis oma 27. juuli 1995. aasta otsusega üksnes 32,5 miljoni Saksa marga tagastamist, nii et tagasi saada jääb veel 30,95 miljonit Saksa marka (vaidlustatud otsuse 88. põhjendus).

147 Neist põhjendustest tuleneb, et komisjon tegi vaidlustatud otsuses järelduse seotud ettevõtjate suhtes kehtiva omavahelise põhivarale toetuse andmise keelu rikkumise ning seega EÜ artikli 88 lõike 2 rikkumise kohta Pilz Grupi sees toimunud kaubavahetuse ja teenuste osutamise ning tsentraliseeritud rahahaldussüsteemi vahendusel toimunud rahaliste vahendite kõrvalejuhtimise tõttu.

148 Tuleb märkida, et Tüüringi liidumaa on kirjalikes märkustes väitnud, ning komisjon ei vaielnud talle selles konkreetses küsimuses vastu, et ei TIC-kava ega investeerimise lisatasusid käsitlev seadus kui komisjonilt heakskiidu saanud abikavad sellist keeldu ette ei näe, vaid et tegemist on täiendava tingimusega, mille Tüüringi liidumaa on ette näinud kõigi käesoleval juhul kõne all olevate toetuste ja lisatasude osade maksmise suhtes, eesmärgiga vältida nende kasutamist teiste Pilz Gruppi kuuluvate ettevõtjate toetuseks. Sellist arusaama toetab ka komisjonile haldusmenetluses saadetud Landgericht Mühlhauseni prokuratuuri süüdistusakt.

149 Kuna abikeeldu ei olnud märgitud ei kõnealustes abikavades ega otsustes, millega need heaks kiideti, ei saa komisjon abi valem eesmärgil kasutamise järeldamiseks käesoleval juhul tugineda ainuüksi selle keelu rikkumisele. Nagu eespool punktis 145 märgitud, selleks et tõendada, et lubatud abikava alusel antud abi on kasutatud valem eesmärgil, peab komisjon ära näitama, et selle abi kasutamisel on rikutud selle abikava kohta kehtivaid siseriiklikke eeskirju või lisatingimusi, millega liikmesriik nõustus siis, kui komisjon abikava heaks kiitis. Sellegipoolest ei saa asjaolu, et

rikutud on abi andva poole ühepoolselt kehtestatud täiendavat tingimust, ilma et see tingimus oleks selgesõnaliselt ära toodud siseriiklikes eeskirjades, millele komisjon on heakskiidu andnud, lugeda piisavaks tõendiks, et abi on kasutatud valel eesmärgil EÜ artikli 88 lõike 2 mõttes.

150 Õige on see, et üldiselt võib sellisel juhul nagu käesolevas asjas, kus abisaaja kuulub sellisesse äriühingute gruppi, kus toimub tsentraliseeritud rahahaldussüsteem, osutada kasulikuks, et toetuste ja muu abi maksmise suhtes kehtiks range keeld nende kasutamise osas teiste abisaajaga samasse gruppi kuuluvate ettevõtjate toetuseks. Landgericht Mühlhauseni prokuratuuri süüdistusaktist tuleneb, et käesoleval juhul nägi Tüüringi liidumaa just sel põhjusel toetuste maksmise osas ette sellise keelu. Sellegipoolest ei varja asjaolu, et ühe teatud klausli lisamine abikavva võis olla soovitatav, tõsiasi, et käesoleval juhul ei sisaldunud sellist sätet ei kõnealustes abikavades ega komisjoni otsuses, nii et selle mittejärgimine ei saa kujutada endast abi valel eesmärgil kasutamist EÜ artikli 88 lõike 2 mõttes, vastasel juhul kahjustaks see komisjoni nimetatud sätte alusel läbiviidava kontrolli ettenägemise võimalust.

151 Seega oli Tüüringi liidumaal õigus, kui ta väitis, et komisjon on teinud ilmse hindamisvea, leides, et Tüüringi liidumaa antud investeerimistoetusi ja -lisatasusid on kasutatud valel eesmärgil EÜ artikli 88 lõike 2 esimese lõigu mõttes ainuüksi seetõttu, et nende maksmisel rikuti nende maksmise ajal kehtivat keeldu.

152 Arvestades eeltoodut ning ilma, et oleks vaja uurida teisi Tüüringi liidumaa selle kohta esitatud väiteid, tuleb tühistada vaidlustatud otsuse artikkel 1 osas, milles komisjon on leidnud, et ühisturuga kokkusobimatuks tunnistatud riigiabi hulka kuulub Tüüringi liidumaa investeerimistoetuste ja -lisatasudena makstud 63,45 miljonit Saksa marka.

b) Baieri liidumaa (LfA) makstud investeerimistoetused ja -lisatasud

153 Vaidlustatud otsuse 93.–95. põhjendusest nähtub, et komisjon on Baieri liidumaa (LfA) makstud investeerimistoetuste ja -lisatasude osas teinud järgmised järeldused:

„[a]bi ei kasutatud investeerimisprojekti jaoks, mis hõlmas CD-tehase ehitamist, vaid kogu Pilz Grupi toetuseks ning seega kasutati seda valel eesmärgil EÜ artikli 88 lõike 2 tähenduses [...]

See kehtib ka investeerimise lisatasusid käsitleva seaduse või TIC-kava raames antud abi käsitlevate sätete alusel antud 19,42 miljoni Saksa marga suuruse kogusumma kohta.

Saksamaa ametiasutused teatasid komisjonile, et nad on võtnud Saksa õiguse kohaselt ettenähtud meetmeid abi tagasisaamiseks Pilz Grupi pankrotimenetluse raames.”

154 Tuleb märkida, et Tüüringi liidumaa on õigustatult väitnud, et nende ebamääraste ja põhjendamatute põhjendustega rikutakse EÜ artiklit 253, kuna ei ole ära näidatud, miks on komisjon järeldanud, et Baieri liidumaa makstud investeerimistoetuste ja -lisatasude kasutamisel rikuti TIC-kava ja investeerimise lisatasusid käsitlevat seadust.

155 Ei piisa sellest, kui nentida — nagu on märgitud vaidlustatud otsuse 95. põhjenduses —, et Saksamaa ametiasutused teatasid komisjonile, et nad on abi tagasisaamiseks võtnud Saksa õiguse kohaselt ettenähtud meetmeid. Sõltumata sellest, kas komisjon võis neid meetmeid õigustatult tõlgendada sellisena, et Saksamaa ametiasutused on sellega tunnistanud kõnealuse abi kasutamist valel eesmärgil, ei vabasta see komisjoni EÜ artiklis 253 sätestatud põhjendamiskohustusest kõnealuse abi ühisturuga kokkusobimatuse küsimuses.

156 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peavad EÜ artikliga 253 nõutavatest põhjendustest selgelt ja ühemõtteliselt nähtuma akti vastu võtnud institutsiooni kaalutlused, nii et isikutele, keda akt puudutab, oleks teada akti põhjendused ja ühenduse kohus saaks teostada kontrolli (vt Euroopa Kohtu 14. veebruari 1990. aasta otsus kohtuasjas C-350/88: *Declare jt v. komisjon*, EKL 1990, lk I-395, punkt 15, ning selles viidatud kohtuotsused). Pealegi on Euroopa Kohus eespool viidatud kohtupraktika puhul puudutatud isikute mõiste juures sedastanud, et põhjendamisnõude hindamisel tuleb lähtuda vaidlustatud akti adressaatide ja teiste EÜ artikli 230 mõttes otseselt ja isiklikult puudutatud isikute huvist saada selgitusi (Euroopa Kohtu 13. märtsi 1985. aasta otsused liidetud kohtuasjades 296/82 ja 318/82: *Madalmaad ja Leeuwarder Papierwarenfabriek v. komisjon*, EKL 1985, lk 809, punkt 19; eespool punktis 127 viidatud kohtuotsus *Confédération nationale du Crédit mutuel v. komisjon*, punkt 68). Seega ei saa riigiabi valdkonnas vastuvõetud otsuse põhjendamiskohustuse kindlaksmääramisel lähtuda ainult selle otsuse adressaadiks oleva liikmesriigi huvist olla informeeritud, kuna seda huvi võivad vähendada teatavad konkreetset, haldusmenetluses vaidlustatud või vaidlustamata õiguslikud või faktilised asjaolud (vt selle kohta eespool punktis 127 viidatud kohtuotsus *British Airways jt ja British Midland Airways v. komisjon*, punkt 92). Seega, kui vaidlustatud otsus puudutab hagejat otseselt ja isiklikult EÜ artikli 230 neljanda lõigu mõttes — nagu Tüüringi liidumaad käesolevas asjas —, siis on tal õigus nõuda, et selle otsuse põhjendustes oleks EÜ artikli 253 nõuete täitmiseks selgitatud kõiki selle aluseks olevaid õiguslikke ja faktilisi asjaolusid.

- 157 Järelikult on komisjon rikkunud EÜ artiklist 253 tulenevat kohustust, kuna ta ei ole ära näidanud põhjust, miks ta järeldas, et Baieri liidumaa makstud investeerimistoetuste ja -lisatasude kasutamisel on rikutud TIC-kava ja investeerimise lisatasusid käsitlevat seadust.
- 158 Arvestades eeltoodut ning ilma, et oleks vaja uurida teisi Tüüringi liidumaa sellega seoses esitatud väiteid, tuleb tühistada vaidlustatud otsuse artikli 1 lõige 1 osas, milles see puudutab Baieri liidumaa makstud investeerimistoetusi ja -lisatasusid.

E — *THA poolt Robotronile ja ühisettevõttele antud garantii*

1. Poolte argumendid

- 159 Tüüringi liidumaa väidab, et komisjon on vaidlustatud otsuse 97.–99. põhjenduses ekslikult järeldanud, et THA antud garantii ja hiljem selle raames tehtud tehingud ei kujuta endast mitte olemasolevat abi, mis on kooskõlas komisjonilt eelneva heakskiidu saanud abikavaga, vaid uut abi, mis on ühisturuga kokkusobimatu. Liidumaa väidab esiteks, et kuna THA andis ühisettevõttele selle erastamise hõlbustamiseks garantii, anti see garantii tõepoolest esimese ja teise THA-kava alusel, millele komisjon oli heakskiidu andnud 26. septembri 1991. aasta ja 8. detsembri 1992. aasta kirjaga, ning seega kujutab see endast olemasolevat, mitte uut abi. Liidumaa märgib, et esimene THA-kava nägi selgelt ette, et THA-l on õigus anda garantiisid selliste ettevõtjate kohustuste tagamiseks, milles tal on endal osalus, kusjuures mõiste „ettevõtjad” tähendab ka osalust tütarettvõtetes ja ühisettevõtetes. Ta lisab, et käesolevas asjas on tegemist just sellise juhtumiga, kuna Robotronile ja ühisettevõttele antud garantii võimaldas suures osas Robotronile (riigiettevõtte) kuulunud osaluse üleandmist PBK-le (eraettevõtte), elimineerides võimalikud Robotroni vastu esitatud hüvitise nõuded. Liidumaa lisab, et Robotroni tegevdi-

rektori avaldused, millele komisjon viitab vaidlustatud otsuse 98. põhjenduses eesmärgiga tõendada, et THA eesmärk oli algusest peale Robotroni likvideerimine, mitte selle erastamine, ei ole asjakohased, kuna need ei pärine garantii andmise ajast, vaid on tehtud hiljem, st ajal, mil kavandati Robotroni likvideerimist. Tüüringi liidumaa leiab, et kõik ühisettevõtte loomise lepingud sõlmiti ja garantii anti enne Saksamaa taasühinemist, st ajal, mil Robotron lootis ühisettevõtte vahendusel tegutseda turumajanduse tingimustes ning jõuda CD-de tootmises endises Saksa Demokraatlikus Vabariigis juhtpositsioonile ning mil ettevõtja likvideerimist tõepoolest veel ei kavandatud.

160 Teiseks vaidleb Tüüringi liidumaa vastu komisjoni seisukohale, et THA-kavasid, sh nende kavade alusel erinevate abimeetmete andmise tingimusi, tuleb tõlgendada kitsendavalt. Liidumaa leiab, et lisaks tema osutatud asjaolule, et garantii andmine Robotronile ja ühisettevõttele vastas vähimagi kahtlusega THA-kavade alusel ette nähtud tingimustele isegi kõige kitsendavamal tõlgendamise korral, ei arvestanud komisjon sellist seisukohta võttes asjaolu, et ajal, mil komisjon need kavad heaks kiitis, olid kõik osapooled, sh komisjon nõus, et THA pretsedenditu ülesanne tekitas vajaduse rakendada ühenduse riigiabi kontrollirežiimi võimalikult leebelt (vt Van Miert, K., *Markt, Macht, Wettbewerb. Meine Erfahrungen als Kommissar in Brüssel*, Deutsche Verlagenstalt Stuttgart/München, 2000, lk 243 jj). Ta on seisukohal, et komisjon ei saa ühepoolset seesugust kokkulepet tühistada.

161 Kolmandaks väidab Tüüringi liidumaa, et garantii anti enne Saksamaa taasühinemist, seega ei saa seda käsitleda riigiabina, või tuleb seda käsitleda riigiabina, mis eksisteeris juba enne taasühinemist, millega laiendati asutamislepingu sätete kohaldamisala endise Saksa Demokraatliku Vabariigi territooriumile.

162 Tüüringi liidumaa väidab garantii raames tehtud tehingute osas neljanda asjaoluna, et THA poolt 120 miljoni Saksa marga maksmine ümberkorraldamiskokkuleppe alusel ei kujuta endast riigiabi, kuna THA toimis seejuures nii, nagu oleks toimunud erainvestor turumajanduse tingimustes. Tüüringi liidumaa märgib, et selle summa maksmine võimaldas tal lõplikult vabaneda garantiikohustusest, mis kattis rohkem kui 160 miljoni Saksa marga suurust summat, ning säästa seeläbi 40 miljonit Saksa marka.

163 Viiendaks leiab Tüüringi liidumaa, et THA antud garantiiga tagatud laenude suunamine Pilz Grupi toetuseks ei sea kahtluse alla selle garantii esialgset kokkusobivust ühisturuga. Tüüringi liidumaa on seisukohal, et rahaliste vahendite valel eesmärgil kasutamine ilmnes alles siis, kui selgus, et Pilz Grupp ei kasuta neid Albrechtsi CD-tehase ehitamiseks, ning seetõttu muutusid need ühisturuga kokkusobimatuks. Liidumaa lisab, et rahaliste vahendite see osa ei läinud mitte ühissetevõtte, vaid Pilz Grupi kasuks, ning tuleb seetõttu tagasi nõuda üksnes viimati nimetatult.

164 Tüüringi liidumaa märgib kuuenda asjaoluna, et vastupidiselt ODS-i seisukohale ei kinnitanud komisjon oma 18. septembri 1991. aasta pressiteates, et ühissetevõtted ei kuulu THA-kava kohaldamisalasse ning et ta kavatses tõlgendada THA-kava kohta kehtivaid eeskirju kitsendavalt. Samuti leiab Tüüringi liidumaa, et ODS-i osundatud Schütte artikkel ei tõenda, et kava tuleks tõlgendada kitsendavalt, kuna artikli autor väitnud üksnes seda, et THA võib anda garantiisid vaid neile ettevõtjatele, mille omanik ta on — sellise juhtumiga oli tegu ühissetevõtte puhul. Tüüringi liidumaa leiab, et see tähendab, et THA võis anda garantiisid ka tema osalusega seotud toimingutele.

- 165 Tüüringi liidumaa viimane argument puudutab seda, et komisjon on rikkunud põhjendamiskohustust, kuna ta ei ole esitanud põhjusi, miks ta käsitleb THA poolt garantii raames tehtud toiminguid riigiabina. Liidumaa on seisukohal, et põhjendused on eriliselt vajalikud seetõttu, et THA tegutses turutingimustes. Samuti kinnitab ta, et otsusega on rikutud põhjendamiskohustust, sest selles ei ole märgitud, miks komisjon on järeldanud, et garantii ei ole THA-kavaga kooskõlas, ning miks kohaldatakse selle suhtes ühenduse riigiabi kontrollirežiimi, kui selline kohustus võeti enne, kui nimetatud režiim endise Saksa Demokraatliku Vabariigi territooriumil kehtima hakkas.
- 166 Komisjon, keda toetab ODS, vaidleb vastu sellele, et ta oleks teinud hindamisvea ja rikkunud põhjendamiskohustust, kui ta leidis vaidlustatud otsuse 97.–99. põhjenduses, et THA antud garantii on ühisturuga kokkusobimatu.
- 167 Komisjon väidab esiteks, et Tüüringi liidumaa leiab ekslikult, et ühissetevõtte heaks antud garantii oli THA-kavadega kooskõlas. Ta kinnitab, et THA-kavad kujutasid endast erandit üldpõhimõttest, mille kohaselt riigi antud toetus ettevõtte erastamiseks on riigiabi, mis on põhimõtteliselt ühisturuga kokkusobimatu.
- 168 Komisjon on seisukohal, et Tüüringi liidumaa ei ole järginud mõiste „erastamine” kitsendavat tõlgendamist, väites, et ka selliste ühissetevõtte heaks kohaldatud meetmed, mille eesmärk oli selles osalus omava riigiettevõtte erastamine, kuuluvad THA-kava kohaldamisalasse. Ta väidab, et THA-kavad ei näe ette erandeid ühissetevõtte erastamiseks (vaidlustatud otsuse punkt 3.1.1). Komisjon leiab, et seda selgitab asjaolu, et ühissetevõtte olukord erineb märgatavalt riigiettevõtte omast, mis ei saa ilma riigi garantiita erakapitali turgudele minna, kuna ühissetevõtte maksejõulisus ei sõltu mitte ainult selles osalevast riigiettevõttest, vaid ka eraõiguslikest aktsionäridest. Komisjon leiab, et järelikult ei ole THA abikavade kohaldamise otsustav tingimus ühissetevõtte kaudu toimunud erastamise juhtumil täidetud, kuna toetuse andmine sellisele ettevõttele parandab ka selles osanikeks

olevate eraõiguslike aktsionäride olukorda, kuigi nad ei ole THA-sse kuuluvate ettevõtjate olukorras. Komisjon leiab, et see kehtib iseäranis juhtudel, kui — nagu käesolevalgi juhul —, tsentraliseeritud rahahaldussüsteemi olemasolu ühissetevõttes suurendab ohtu, et riigi toetused võidakse suunata eraõiguslike aktsionäride kasuks.

169 Komisjon leiab teise asjaoluna, et Tüüringi liidumaa argumendid, mis puudutavad ühissetevõtte loomise majanduslikku vajadust, ei ole asjakohased. Ta väidab, et isegi kui eeldada, et kahe ettevõtja ühinemine tugines majanduslikule loogikale, ei ole sel järeldusel mitte mingit pistmist sellega, kas ühissetevõtte kasuks võetud meetmed kuulusid THA-kava kohaldamisalasse. Komisjon on seisukohal, et sama kehtib ka Tüüringi liidumaa kinnituse kohta, et Robotron oli otsustanud ühissetevõtte luua juba enne taasühinemist. Ta leiab, et otsustava tähtsusega on ainult tulu saanud ettevõtte olukord kõnealuse abi andmise ajal.

170 Kolmandaks vaidleb komisjon vastu Tüüringi liidumaa seisukohale, et THA garantii anti enne Saksamaa taasühinemist ning seetõttu ei saa seda abina käsitleda või tuleb käsitleda olemasoleva abina. Komisjon väidab, et kõnealune abi anti aastal 1992, st pärast taasühinemist.

171 Komisjon leiab neljanda asjaoluna, et Tüüringi liidumaa on ekslikult väitnud, et 120 miljoni Saksa marga maksmine pankadele ei kujuta endast abi, kuna erainvestor toimiks turumajanduse tingimustes samamoodi. Ta kinnitab, et juhul, kui garantii andmine kujutab endast riigiabi, ei ole oluline, et abi andja käitub hiljem vastavalt

turuolukorra (Esimese Astme Kohtu 29. juuni 2000. aasta otsus kohtuasjas T-234/95: DSG v. komisjon, EKL 2000, lk II-2603, punkt 162). Komisjon märgib, et vaidlustatud otsuse 99. põhjenduses on ta selgesõnaliselt arvestanud asjaolu, et THA maksis vaid 120 miljonit Saksa marka, kuna ta nõudis vaid selle summa tagastamist.

2. Esimese Astme Kohtu hinnang

- 172 Tüüringi liidumaa väidab THA garantii osas, et tehtud on ilmne hindamisviga ja rikutud on põhjendamiskohustust.
- 173 Tuleb meenutada, et komisjon on vaidlustatud otsuse 97.–99. põhjenduses esitanud põhjused, miks ta leiab, et THA garantiid summas 190 miljonit Saksa marka tuleb käsitleda EÜ asutamislepinguga kokkusobimatu riigiabina.
- 174 Komisjon märkis algatamisotsuses, et esineb kahtlusi, kas THA garantii, millega tagati 190 miljonit Saksa marka, millest 120 miljonit Saksa marka tuli välja maksta, kuulub esimese ja teise THA-kava kohaldamisalasse või mitte (vaidlustatud otsuse 97. põhjendus). Komisjon on vaidlustatud otsuse 98. põhjenduses märkinud järgmist:

„Kahtlused on menetluse käigus suurenenud, eelkõige Robotroni tegevdirektori Henzleri — kelle oli ametisse nimetanud THA —, Saksamaa kohtuorganitele väidetu tulemusena. Nimelt kinnitas Henzler, et tema eesmärk oli algusest peale Robotroni

likvideerimine, jagades selle väikesteks ettevõteteks, mis oleks hiljem erastatud. Sellega ei oleks kokku sobinud sellise suurusjärgu investering. Oma osa maksmiseks pidi Robotron võtma 20 miljonit Saksa marka laenu, mis oli vastuolus hea kaubandustavaga. Peamise osanikuna leiab ta, et Robotron ei olnud pädev CD-de valdkonnas tegutsema, ning see selgitab ka asjaolu, et Robotron kirjutas lepingutele alla ainult tingimusel, et Pilz ostab Robotroni osaluse selle nominaalväärtusega, sh panga nõutavate intressidega tagasi siis, kui tehase ehitamine on lõppenud.”

175 Kõigepealt tuleb põhjendamatus tõttu tagasi lükata Tüüringi liidumaa argumendid, mille kohaselt komisjon olevat teinud ilmse hindamisvea, kui leidis, et vaidlusaluse garantii andmisel ei olnud täidetud esimese ja teise THA-kava tingimused.

176 Euroopa Kohtu 29. aprilli 2004. aasta otsusest kohtuasjas C-277/00: Saksamaa v. komisjon (EKL 2004, lk I-3925, punktid 22–24) nähtub, et komisjoni vastu võetud kord, mis kehtib THA-kava toimingutele, näeb ette terve rea erandeid EÜ artikli 87 lõikes 1 sätestatud põhimõttest, mille kohaselt riigiabi on ühisturuga kokkusobimatu. Komisjon soovis nende erandite kehtestamisega lihtsustada THA kui erandliku iseloomuga asutuse täidetavaid ülesandeid, mis seisnesid endise Saksa Demokraatliku Vabariigi ettevõtete ümberkorraldamises ja nende plaanimajanduselt turumajandusele ülemineku tagamises. Siit nähtub, et mõistet „erastamine” kui EÜ artikli 87 lõikes 1 sätestatud riigiabi ühisturuga kokkusobimatuse üldpõhimõtte suhtes erandi moodustava kava kohaldamise tingimust tuleb THA abikavade puhul tõlgendada kitsendavalt. Sellise tõlgenduse puhul saab erastamise nende kavade mõttes lugeda toimunuks põhimõtteliselt vaid juhul, kui erainvestor omandab sellise osa riigiettevõtte kapitalist, mis annab talle selle ettevõtte üle kontrolli. Siinjuures tuleb meenutada, et ka komisjoni 26. septembri 1991. aasta kirjas, millega esimene THA-kava heaks kiideti, on selgelt märgitud, et erastamise raames antud abi heakskiitmise eeltingimus on see, et selline abi peab olema mõeldud kõnealuse ettevõtte senise tegevuse jätkamise soodustamiseks.

- 177 Tuleb rõhutada, et käesoleval juhul oli THA antava garantii eesmärk uue ettevõtte loomine Tüüringi liidumaal, mis tegutseks uues valdkonnas, nimelt oleks tema tegevuseks CD-de tootmine ühissetevõtte vormis, mis ühendaks ühte endise Saksa Demokraatliku Vabariigi ettevõtjat ja ühte Saksamaa Liitvabariigi ettevõtjat. On selge, et sellist toimingut ei saa käsitleda erastamisena eespool viidatud THA-kavade mõttes. Vastupidiselt nende kavadega mõeldud erastamisele, mille kohaselt peaks toimuma ettevõtja üleminek plaanimajanduselt turumajandusele, võimaldas uue ettevõtja loomine arendada välja täiesti uue äriplaani, millel on uued vahendid ja mis tegutseb uues valdkonnas.
- 178 Nõustuda ei saa ka Tüüringi liidumaa kinnitusega, et garantii anti enne asutamislepingu sätete jõustumist uutes liidumaades, st enne 3. oktoobrit 1990. Lisaks asjaolule, et selle kinnituseks ei ole dokumentaalseid tõendeid, nähtub Saksamaa ametiasutuste 3. märtsi 1995. aasta kirjast, et garantii anti aastal 1992.
- 179 Eeltoodust tuleneb, et komisjon on õigustatult järeldanud, et THA garantii andmisel ei ole täidetud esimese ja teise THA-kava tingimused, ning seega ei saa seda pidada olemasolevaks abiks. Seega tuleb ilmsele hindamisveale tuginev väide põhjendamatu tõttu tagasi lükata.
- 180 Eeltoodust tuleneb ka see, et vastupidiselt Tüüringi liidumaa seisukohale on komisjon vaidlustatud otsust selles küsimuses piisavalt põhjendanud. Toimikumaterjalidest nähtub, et on selge, et ei Saksamaa Liitvabariik ega Tüüringi liidumaa ei esitanud haldusmenetluse vältel ega algatamisotsuse punktis 3.1.1. toodud komisjoni esialgse hinnangu järel muid tõendeid peale kinnituse, mille kohaselt antud garantii oli hõlmatud komisjonilt heakskiidu saanud esimese ja teise THA-kavaga, tõendamaks, et esiteks ei ole tegemist abiga ning et teiseks on see abi igal juhul ühisturuga kokkusobiv ning seda ei ole kasutatud valel eesmärgil. Tüüringi liidumaa esitas alles käesoleva menetluse käigus uusi tõendeid selle kohta, et kõnealuse abi andmine vastas erainvestori käitumisele turumajanduse tingimustes. Kuna haldus-

menetluse käigus ei olnud need täpsustused komisjonile kättesaadavad, ja nende esitamise kohustus lasub Saksamaa Liitvabariigil, siis järeldeb Esimese Astme Kohus, et komisjonil oli õigus vaidlustatud otsuses põhjenduste esitamisel piirduda asjaoluga, et abi ei olnud kooskõlas tingimustega, mis olid ära toodud kirjades, millega THA-kavad heaks kiideti (vt selle kohta Euroopa Kohtu 3. oktoobri 1991. aasta otsus kohtuasjas C-261/89: Itaalia v. komisjon, EKL 1991, lk I-4437, punkt 20 jj).

181 Järelikult ei saa ka põhjendamiskohustuse rikkumisest tulenevat väidet pidada vastuvõetavaks.

182 Eeltoodud arvestades tuleb Tüüringi liidumaa seoses käesoleva abiga esitatud väited põhjendamata tõttu tagasi lükata.

F — *TAB-ilt PA-le antud 25 miljoni Saksa marga suurune laen*

1. Poolte argumendid

183 Tüüringi liidumaa väidab, et komisjon on vaidlustatud otsuse 33. põhjenduses ekslikult järeldanud, et TAB andis PA-le laenu summas 25 miljonit Saksa marka, et viimati nimetatut saaks katta likviidsuse puudulikkust. Liidumaa väidab, nagu nähtub ka Saksamaa ametiasutuste 3. märtsi 1995. aasta ja 18. jaanuari 1996. aasta kirjast, et seda laenu kasutati ümberkorraldamiskokkuleppe alusel osa THA garantiiga tagatud pangalaenu tagasimaksmiseks. Liidumaa väidab, et see laen ei ole riigiabi, ning ammugi mitte uus abi, mis oleks ühisturuga kokkusobimatu. Ta kinnitab, et kuna laenu anti eesmärgiga maksta tagasi osa THA garantiiga tagatud laenudest, ning

kuna komisjon leiab, et sellise garantii andmine kujutab endast riigiabi, siis on komisjon eksinud, kui järeldas, et selle garantii alusel tehtud toimingute raames makstud summad kujutavad endast samuti riigiabi, kuna see tähendaks, et samu summasid käsitletakс riigiabina kaks korda. Liidumaa leiab, nagu ta seda juba varem on osutanud, et kuna garantii andmist tuleb käsitleda asutamislepinguga kooskõlas oleva olemasoleva abina, siis tuleb sellisena käsitleda ka käesolevat finantsabi, mida maksti garantiist tulenevate kohustuste täitmiseks. Sellegipoolest möönab liidumaa, et selline järeldus kehtib vaid siis, kui THA garantiiga tagatud laene kasutati tööpoolest Albrechtsi CD-tehase ehitamiseks. Tüüringi liidumaa märgib, et 25 miljoni Saksa marga suurust laenu ei saa pidada ümberkorraldamisabiks, kuna kõnealuse abi andmise ajal ei olnud PA raskustes. Lõpetuseks väidab liidumaa, et komisjon on rikkunud põhjendamiskohustust, kuna ei ole esitanud põhjusi, miks ta järeldab, et 25 miljoni Saksa marga suurune laen kujutab endast PA ja Albrechtsi CD-tehase heaks antud riigiabi, samas kui seda kasutati üksnes Albrechtsi CD-tehase ehitamiseks mõeldud pangalaenu tagasimaksmiseks ning mida maksti üksnes Pilz Constructionile.

- 184 Komisjon, keda toetab ODS, leiab, et Tüüringi liidumaa käesoleva hagiga seoses esitatud argumendid tuleb põhjendamatusе tõttu tagasi lükata. Komisjon märgib, et isegi kui on tõsi, et Saksamaa ametiasutuste 3. märtsi 1995. aasta kirjas on kõnealuse laenu eesmärgina nimetatud võlgnevuste tagasimaksmine, paigutati vastav summa 17. aprilli 1997. aasta kirjas toodud tabelis lahtrisse, mis kandis pealkirja „käibevara” (*Betriebsmittel*). Komisjon väidab, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei ole riigipoolse finantsabi eesmärgil tähtsust selle kvalifitseerimisel abina, kuna seejuures on tähtis vaid meetme tulutoov tulemus. Komisjon lisab, et asjaolu, et teised riigiettevõtted (TIB ja LfA) astusid samme THA toetuseks, eesmärgiga täita garantiist tulenevaid kohustusi, ei mõjuta THA garantii kvalifitseerimist riigiabina ega tema kokkusobimist või -sobimatust ühisturuga. Komisjon on seisukohal, et nende toimingute ainus tagajärg on see, et THA peab 156 miljoni Saksa marga asemel välja maksma 120 miljonit Saksa marka.

185 Komisjon vaidleb vastu ka väitele, nagu oleks ta finantsabiga seoses rikkunud põhjendamiskohustust. Ta väidab, et kuna see abi oli juba algatamisotsuses kvalifitseeritud ebaseadusliku ümberkorraldamisabina ning kuna komisjon pole saanud vastupidist teavet, polnud tal mingit alust anda sellele vaidlustatud otsuses teistsugune hinnang. Komisjon märgib, et kuna Saksamaa ametiasutuste teabest nähtus, et PA näol oli tegemist raskustes ettevõtjaga (vt 18. jaanuari 1996 ja 17. aprilli 1997. aasta kirja), hindas ta seda meedet, lähtudes päästmis- ja ümberkorraldamisabi suhtes kohaldatavatest suunistest, ning jõudis järeldusele, et kuna puudub kava, mis näeks ette ettevõtja elujõulisuse saavutamise ja kasumiga tegutsema hakkamise mõistliku tähtaja jooksul, on tegemist ebaseadusliku ümberkorraldamisabiga (vaidlustatud otsuse 104.–111. põhjendus).

2. Esimese Astme Kohtu hinnang

186 Tüüringi liidumaa väidab, et seoses käesoleva abiga on tehtud faktiviga, ilmne hindamisviga ja rikutud on põhjendamiskohustust.

187 Tuleb meenutada, et komisjon on vaidlustatud otsuse 33. põhjenduses nentunud, et „[a]lates 1993. aasta oktoobrist andis TAB PA-le likviidsuspuudulikkuse katmiseks laenu summas 25 miljonit Saksa marka, millele lisanduvad intressid, ning seejärel 1994. aasta märtsis 20 miljonit Saksa marka, mis oli mõeldud THA poolt tagatud laenu tagasimaksmiseks”. Edasi on komisjon 104.–111. põhjenduses esitanud põhjused, miks ta on järeldanud, et selle abi andmisel on rikutud päästmis- ja ümberkorraldamisabi suhtes kohaldatavaid suuniseid, ning seega on see ühisturuga kokkusobimatu.

- 188 Tüüringi liidumaa on seisukohal, et selle hinnangu aluseks on faktiviga, kuna TAB-i antud 25 miljoni Saksa marga suurust laenu ei kasutatud likviidsuspuudulikkuse katmiseks, vaid üksnes ümberkorraldamiskokkuleppe alusel osa THA garantiiga tagatud pangalaenude tagasimaksmiseks.
- 189 Sellega seoses tuleb meenutada, et komisjon on algatamisotsuse punkti 2.2.2 lõikes 1 märkinud, et „TAB on alates 29. septembrist 1993 andnud ühisettevõttele likviidsuspuudulikkuse katmiseks laenu summas 20 miljonit [Saksa marka] intressiga 7%, mis tuleb tagasi maksta hiljemalt 21. märtsil 1996, ning 25 miljonit [Saksa marka] intressiga 7%, mis tuleb tagasi maksta hiljemalt 31. märtsil 1996, ning mis oli mõeldud THA garantiiga laenu tagasimaksmiseks”. Seda konstateeringut, mis erineb vaidlustatud otsuse 33. põhjenduses toodust, toetavad ka toimikuma-terjalid. Saksamaa ametiasutuste 3. märtsi 1995. aasta ja 18. jaanuari 1996. aasta kirjast nähtub, et 25 miljoni Saksa marga suurune laen anti osa THA-laenude tagasimaksmise eesmärgil 1994. aasta märtsis. Pealegi ei nähtu puudutatud isikute märkustest, mis esitati pärast ametliku menetluse algatamist, et nad oleksid taotlenud parandusi selles punktis seoses algatamisotsuses sisalduvate faktiliste asjaoludega.
- 190 Kohus leiab, et neil asjaoludel oleks komisjon pidanud teadma, arvestades vaidlustatud otsuse tegemise ajal tema käsutuses olnud teavet, et 25 miljoni Saksa marga suurust laenu ei kasutatud oktoobris 1993 likviidsuspuudulikkuse katmiseks, vaid see anti 1994. aasta märtsis osa THA garantiiga tagatud laenude tagasimaksmiseks. Seega on komisjon selle meetme osas eksinud faktiliste asjaolude hindamisel.
- 191 Sellegipoolest tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et isegi kui vaidlusaluse akti põhjenduses on ära toodud ebaõiged faktilised asjaolud, ei pruugi selline puudus tuua kaasa akti tühistamist, kui vaidlustatud otsuse teistest põhjendustest nähtub, et akt on põhjendatud (vt selle kohta Esimese Astme Kohtu 21. jaanuari 1999. aasta otsused liidetud kohtuasjades T-129/95, T-2/96 ja T-97/96: Neue Maxhütte

Stahlwerke ja Lech-Stahlwerke v. komisjon, EKL 1999, lk II-17, punkt 160, ja 28. oktoobri 2004. aasta otsus kohtuasjas T-35/01: Shanghai Teraoka Electronic v. nõukogu, EKL 2004, lk II-3663, punkt 167 jj). Käesoleval juhul ei muuda TAB-i 1993. aasta septembris ja 1994. aasta märtsis makstud laenusummade ringivahetamine komisjoni sellele abile antud hinnangut. Komisjoni esitatud põhjendused meetmete ühisturuga kokkusobimise hindamisel on identsed, nimelt rikuti komisjoni teabe kohaselt selle abi andmisel päästmis- ja ümberkorraldamisabi suhtes kohaldatavaid suuniseid. Seega ei õigusta eespool viidatud 20 miljoni ja 25 miljoni Saksa marga suuruse laenuga seonduv faktiviga vaidlustatud otsuse tühistamist selles osas.

192 Teiseks ei ole Tüüringi liidumaa nõus sellega, et 25 miljoni Saksa marga suurune laen kujutab endast riigiabi ning ammugi mitte sellega, et tegemist on uue abiga, mis on ühisturuga kokkusobimatu. Liidumaa väidab, et kuna see laen anti osa THA garantiiga tagatud laenude tagasimaksmiseks ning et komisjon on seisukohal, et sellise garantii andmine on riigiabi, siis on komisjon eksinud, järeldades, et garantii alusel tehtud toimingute raames makstud summad kujutavad endast samuti riigiabi, kuna sel juhul on ta arvestanud sama summat riigiabina kaks korda.

193 Neid argumente ei saa pidada vastuvõetavaks.

194 Esiteks tuleb meenutada, nagu vaidlustatud otsuse 99. põhjendusest nähtub, et THA antud garantii kogusummast, st 190 miljonist Saksa margast, tuleb tagastada ainult „summa, mida tegelikult nõuti, st 120 miljonit Saksa marka, kuna see on summa, mis tegelikult välja maksti”. Neil asjaoludel ei tähenda 25 miljoni Saksa marga kvalifitseerimine riigiabina seda, et garantii raames arvestatud summa võetaks arvesse kaks korda.

- 195 Teiseks tuleb meenutada, nagu nähtub eespool punktides 175–179, et THA antud garantii ei ole kooskõlas esimese ja teise THA-kavaga, nii et seda ei saa pidada olemasolevaks abiks. Isegi kui eeldada, et THA antud garantiid saaks sellena käsitleda, ei võimaldaks see kvalifikatsioon iseenesest järeldada, et PA-le ühe teise riigiettevõtte antud laenu, mille eesmärk on maksta tagasi osa selle garantiiga tagatud laenudest, tuleb käsitleda olemasoleva abina.
- 196 Pealegi ei saa nõustuda Tüüringi liidumaa argumentidega, mille kohaselt 25 miljoni Saksa marga suurust laenu ei saa kvalifitseerida ümberkorraldamisabina, kuna kõnealuse abi andmise ajal ei olnud PA raskustes.
- 197 Ükski pool ei vaidlusta asjaolu, et enne ümberkorraldamiskokkuleppe sõlmimist 1994. aasta märtsis oli PA majanduslik ja finantsolukord katastroofiline. Saksamaa ametiasutuste 3. märtsi 1995. aasta kirjast nähtub, et ettevõtja müügitulu vähenemine ja tootmisvõimsuse vähenemine kasutamise olid põhjustanud märkimisväärt kahju ning toonud kaasa likviidsuse dramaatilise halvenemise. Seda olukorda tõendab TAB-i 1993. aasta oktoobris antud laen likviidsuspuudulikkuse katmiseks.
- 198 Tuleb meenutada, et nagu Tüüringi liidumaa kirjalikest märkustest nähtub, sõlmisid era- ja avaliku sektori ettevõtjad 7. märtsil 1994 ümberkorraldamiskokkuleppe just selle olukorra parandamiseks. Kokkuleppe eesmärk oli PA võlgade oluline vähendamine, eesmärgiga tagada PA tegevuse jätkamine. Olulisim sellega seoses tehtud toiming oli THA antud garantii 120 miljoni Saksa marga ulatuses. Nii see summa kui ka muud TIB-i ja TAB-i PA-le antud laenud võimaldasid maksta tagasi suure osa ühisettevõttele antud pangalaenudest. TAB, TIB ja LfA võtsid erinevaid meetmeid, et maksta tagasi ülejäänud PBK-le antud pangalaenud ning tugevdada PA likviidsust.

199 Eeltoodud teabe alusel võis komisjon teha vaidlustatud otsuses õigustatult järelduse, mille kohaselt PA-l oli 25 miljoni Saksa marga suuruse laenu andmise ajal likviidsusraskusi. Seda ei lükka ümber ka Tüüringi liidumaa kinnitus, et ümberkorraldamiskokkuleppe alusel tehtud erinevate toimingute tulemusena ettevõtja rahaline olukord mõnevõrra paranes. PA ümberkorraldamise aluseks olnud asjaolusid arvestades võis komisjon jõuda järeldusele, et see asjaolu iseenesest ei olnud piisav järeldamiseks selle alusel, et PA ei olnud enam raskustes. Selle järelduse paikapidavust tõendab asjaolu, et hiljem selgus, et ettevõtja bilansis loetletud varade väärtus oli suuresti ülehinnatud. Vaidlustatud otsuse 36. ja 37. põhjendusest tuleneb, et vähem kui kuus kuud pärast ümberkorraldamiskokkuleppe sõlmimist oli PA taas likviidsusraskustes, mis sundisid TAB-i ja LfA-d talle uut laenu andma. Nagu Tüüringi liidumaa hagiavalduse punktides 356 ja 360 ise rõhutab, ohustas PA-d ka Pilz Grupi lähenev pankrot ning oht, et PA nõudeid sellesse gruppi kuuluvate äriühingute vastu tuleb pidada lootusetuteks.

200 Esimese Astme Kohus märgib, et ümberkorraldamiskokkuleppe sõlmimise ajal ei olnud avaliku sektori osalised veel teadlikud erinevatest raamatupidamisliku manipuleerimise juhtumitest ja Pilz Grupi abisummade kõrvalesuunamisest. Sellegipoolest ei võimalda selle mitteteadmine järeldada, et nimetatud üksused oleksid saanud erinevate abimeetmete andmise ajal järeldada, et selliste toimingute tulemusena ei ole PA enam raskustes. Arvestades PA katastroofilist olukorda ümberkorraldamiskokkuleppe sõlmimise ajal, oleks iga mõistlikult tähelepanelik turumajanduse tingimustes tegutsev investor enne talle niivõrd suurte laenude andmist ning veelgi enam, enne selle omandamist uurinud kõigepealt põhjalikult ettevõtja majanduslikku olukorda ning nõudnud elujõulise ümberkorraldamiskava koostamist. On selge, et vaatamata komisjoni korduvatele nõuetele ei esitanud Saksamaa ametiasutused mitte mingisugust teavet ümberkorraldamiskava koostamise kohta (vaidlustatud otsuse 108. põhjendus). Neil asjaoludel ei saa Tüüringi liidumaa oma argumentide toetuseks viidata avaliku sektori üksuste teadmatusele, mille kohaselt need üksused võisid 1994. aasta märtsis nende käsutuses olnud teabe alusel järeldada, et PA ei ole raskustes.

- 201 Neil asjaoludel võis komisjon õigustatult järeldada, et ümberkorraldamisabi andmise ajal tuli PA-d käsitleda raskustes ettevõtjana ning seega pidi ta 25 miljoni Saksa marga suurust laenu hindama päästmis- ja ümberkorraldamisabi suhtes kohaldatavate suuniste alusel.
- 202 Tüüringi liidumaa osutab ekslikult põhjendamiskohustuse rikkumisele. On tõsi, et vaidlustatud otsuses on ära toodud vaid vähesed põhjused, miks tuli PA-d käsitleda raskustes ettevõtjana. Sellegipoolest on komisjon algatamisotsuses selgesõnaliselt märkinud, et „ilmselgelt ei olnud vaidlusalune abi mõeldud piirkondliku arengu edendamiseks, vaid pigem raskustes ettevõtjate ümberkorraldamiseks ja ümberkujundamiseks”, nii et selleks, et seda saaks pidada ühisturuga kokkusobivaks, pidi see abi olema kooskõlas päästmis- ja ümberkorraldamisabi suhtes kohaldatavates suunistes kehtestatud tingimustega. On selge, et huvitatud isikud sellele kvalifitseerimisele ei reageerinud. Siit järeldub, et komisjon ei olnud kohustatud vaidlustatud otsuses selle kohta üksikasjalikumalt teavet esitama. Seda järeldust toetab tõsiasi, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei ole nõutav, et põhjendustes oleksid ära toodud kõik asjakohased faktid ja õiguslikud küsimused, kuna seda, kas akti põhjendused vastavad EÜ artikli 253 nõuetele, tuleb hinnata, lähtudes nii sõnastusest kui kontekstist ja kõnealust küsimust reguleerivate õigusnormide kogumist (Euroopa Kohtu 2. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-367/95 P: komisjon v. Sytraval ja Brink's France, EKL 1998, lk I-1719, punkt 63). Samadel põhjustel ja vastupidiselt Tüüringi liidumaa argumendile ei olnud komisjonil kohustust esitada vaidlustatud otsuses täpseid põhjusi, miks ta muu hulgas leiab, et 25 miljoni Saksa marga suurune laen kujutab endast Albrechtsi CD-tehase heaks antud abi.
- 203 Eeltoodut arvestades tuleb Tüüringi liidumaa seoses käesoleva abiga esitatud väited põhjendamata tõttu tagasi lükata.

G — TAB-ilt PA-le antud 20 miljoni Saksa marga suurune laen

1. Poolte argumendid

- 204 Tüüringi liidumaa väidab kõigepealt, et vastupidiselt komisjoni vaidlustatud otsuse 33. põhjenduses leitule ei andnud TAB PA-le 20 miljoni Saksa marga suurust laenu mitte 1994. aasta märtsis, vaid 1993. aasta oktoobris. Liidumaa rõhutab, et laenusummat kasutati PA likviidsuse parandamiseks, mitte osa THA garantiiga tagatud pangalaenu tagasimaksmiseks. Teiseks väidab liidumaa, et vaidlustatud otsusega on rikutud EÜ artikli 87 lõiget 1, kuna selles leitakse, et see laen kujutab endast PA kasuks antud riigiabi, mille viimati nimetatu peab tagasi maksma. Liidumaa väidab, et vastupidiselt sellele, mida komisjon on vaidlustatud otsuses nentunud, ei tohi seda laenu hinnata päästmis- ja ümberkorraldamisabi suhtes kohaldatavate suuniste alusel, kuna PA ei olnud tol ajal raskustes. Ta väidab ka seda, et komisjon on rikkunud põhjendamiskohustust, kuna ei ole esitanud põhjusi, mis toetaksid järeldust, et kõnealune finantsabi läks Albrechtsi CD-tehasele ning see andis talle eelise, kuna tegemist oli riigi rahaliste vahenditega, mida tuleb analüüsida päästmis- ja ümberkorraldamisabi suhtes kohaldatavate suuniste alusel.
- 205 Komisjon, keda toetab ODS, leiab, et Tüüringi liidumaa seoses käesoleva abiga esitatud argumendid tuleb põhjendamata tõttu tagasi lükata.

2. Esimese Astme Kohtu hinnang

- 206 Tuleb märkida, et Tüüringi liidumaa seoses TIB-i antud 20 miljoni Saksa marga suuruse laenuga esitatud argumendid on suure osas analoogsed nendega, mis esitati 25 miljoni Saksa marga suuruse laenuga seoses.

207 Seega tuleb eespool punktides 186–205 selle meetme suhtes kohaldatavatest põhjendustest lähtudes Tüüringi liidumaa selle kohta esitatud väited põhjendamata tõttu tagasi lükata.

H — *TIB-i poolt PBK-le tasutud 3 miljoni Saksa marga suurune ostuhind*

1. Poolte argumendid

208 Tüüringi liidumaa väidab, et komisjon ei ole hinnangu andmisel arvestanud asjaolu, et see summa maksti välja pärast suure osa PA võlgade likvideerimist, mille tulemusena oli tal varasid kogusummas 250 miljonit Saksa marka ja võlgu 100 miljonit Saksa marka. Tüüringi liidumaa on seisukohal, et komisjon oleks pidanud sellest faktist, millele Saksamaa ametiasutused oma 30. märtsi 1999. aasta kirjaga selgesõnaliselt tähelepanu juhtisid, järeldama, et selle abi andmine oli kooskõlas turumajanduse tingimustes tegutseva erainvestori põhimõttega, ning et seega ei kujuta see endast riigiabi. Liidumaa lisab, et kuna ostuhind maksti välja Pilz Gruppi kuuluvale äriühingule ning PA sellest kasu ei saanud, tuleb selle tagastamist nõuda üksnes sellesse gruppi kuuluvatelt äriühingutelt. Liidumaa väidab, et komisjon on rikkunud põhjendamiskohustust, kuna ta ei ole esitanud põhjusi, miks ta järeldab, et TIB-i ja TAB-i tasutud 3 miljoni Saksa marga suurune ostuhind kujutab endast PA ja CD Albrechtsi kasuks antud riigiabi.

209 Komisjon, keda toetab ODS, vaidleb vastu Tüüringi liidumaa argumendile, mille kohaselt olevat ta ekslikult konstateerinud, et tegemist on riigiabiga. Komisjon väidab, et kuigi 25. novembri 1996. aasta kirjaga Saksamaa ametiasutustele esitatud küsimuste eesmärk oli saada otseselt kinnitust, kas ümberkorraldamine toimus vastavalt turutingimustele, ei esitanud ametiasutused selle kohta ei märkusi ega edastanud talle ümberkorraldamiskokkuleppe koopiat, vaid kinnitasid üksnes, et

ostuhinnas lepiti kokku läbirääkimiste tulemusena. Komisjon leiab, et sellises olukorras oli tal võimatu kontrollida, kas hinnang, mille kohaselt ettevõtte hakkab edaspidi kasumit tootma, on täpne. Ta lisab, et fakt on see, et PA-d tuli sel hetkel käsitleda raskustes ettevõtjana, mis oli aluseks tema hinnangule, mille kohaselt ei oleks erainvestor PA-d ostnud ning ostuhinda tuleb pidada riigiabiks. Komisjon kinnitab, et talle kättesaadavast teabest ei nähtunud, et seda abi anti sellise ümberkorraldamiskava alusel, mis võimaldanuks mõistliku aja jooksul jõuda selleni, et ettevõtja hakkab kasumit tootma ja muutub pikemas perspektiivis elujõuliseks. Vastupidiselt sellele nähtus teabest, et võlgnevused pankadele olid pärast THA 120 miljoni Saksa marga maksmist suures osas tagasi makstud ning et PA toetamiseks ja päästmiseks mõeldud meetmeid rahastati peaaegu eranditult riiklikest vahenditest. Komisjon lisab, et algatamisotsusest peale on ta ostuhinda päästmis- ja ümberkorraldamisabi suhtes kohaldatavate suuniste alusel kvalifitseerinud ebaseadusliku ümberkorraldamisabina. Komisjon rõhutab, et sellist kvalifitseerimist toetasid Saksamaa ametiasutused, kes kinnitasid, et likviidsusabi oli hädavajalik (18. jaanuari 1996. aasta kiri) ning et PA ei oleks ilma kõnealuste ümberkorraldamismeetmeteta toime tulnud (14. juuli 1997. aasta kiri).

210 Komisjon, keda toetab ODS, vaidleb vastu ka argumendile, mille kohaselt ta olevat rikkunud põhjendamiskohustust. Ta väidab, et kuna juba algatamisotsuses oli kõnealune finantsabi kvalifitseeritud raskustes ettevõtja kasuks antud ebaseadusliku riigiabina ning kuna komisjon ei olnud saanud Saksamaa ametiasutustelt vastupidist teavet (18. jaanuari 1996 ja 17. aprilli 1997. aasta kiri), ei olnud tal alust vaidlustatud otsuses sellele teistsugust hinnangut anda (104.–111. põhjendus).

211 ODS märgib ka seda, et tundub, et Tüüringi liidumaa ajab segamini põhjendamiskohustuse ning küsimuse, kas komisjon on faktilised asjaolud nõuetekohaselt välja selgitanud. ODS rõhutab, et komisjoni aluseks võetud faktiliste asjaolude võimalik ebatäpsus ei seostu põhjendamiskohustusega, kuna komisjonil oli õigus eeldada, et andmed on täpsed, kuna tegemist oli Saksamaa Liitvabariigi edastatud

teabega. ODS väidab, et kuna sellest teabest nähtus ilmselgelt, et kõnealused meetmed kujutavad endast riigiabi, siis ei olnud komisjon kohustatud iga EÜ artikli 87 lõike 1 sisulist aspekti üksikasjalikult ja eraldivõetuna analüüsima, vaid võis piirduda kokkuvõtlike põhjendustega.

2. Esimese Astme Kohtu hinnang

- 212 Tüüringi liidumaa väidab, et käesoleva abiga seoses on tehtud faktiviga, ilmne hindamisviga ning rikutud on põhjendamiskohustust.
- 213 Tüüringi liidumaa väidab seoses faktevast ja ilmsest hindamisveast tuleneva väitega sisuliselt seda, et komisjon oleks pidanud vaidlustatud otsuse tegemise ajal talle kättesaadava teabe alusel nentima, et TIB-i PA-s osaluse omandamise eest tasutud 3 miljoni Saksa marga suurune ostuhind vastas turuolukorrale.
- 214 Sellega seoses tuleb meenutada, et komisjon on algatamisotsuses märkinud, et „TAB ja TIB maksid 1994. aasta märtsis PA omandamise eest kokku 15 miljonit Saksa marka” ning et „[s]ellest summast moodustas 3 miljonit marka summa, mille TIB tasus PBK-le kuuluva osa omandamiseks” (algatamisotsuse punkt 2.2.2, teine lõik). Pealegi on komisjon finantsabile antud esialgses hinnangus rõhutanud, et 3 miljoni Saksa marga suurune ostuhind, nagu ka muud abimeetmed, kujutab endast kindlasti riigiabi EÜ artikli 87 lõike 1 mõttes (algatamisotsuse punkt 3, esimene lõik). Komisjon nõudis selgesõnaliselt, et Saksamaa Liitvabariik esitaks üksikasjaliku ostuhinna väljaarvutamise kirjelduse (4. küsimus algatamisotsuse lisas).

215 Saksamaa ametiasutused väljendasid oma sellekohast seisukohta 30. märtsi 1999. aasta kirjas. Nad rõhutasid, et esiteks ei saadud ostuhinda mitte väljaarvutamise teel, vaid pigem läbirääkimiste tulemusena, ning teiseks ei läinud see abi mitte PA, vaid Pilz Grupi kasuks. Ametiasutused lisasid, et positiivset bilanssi ja ümberkorraldamiskokkuleppega saavutatud võlgade vähenemise olulisust arvestades võisid TIB ja TAB tol ajal leida, et nad võivad endale sellise suurusjärgu kohustuse võtta, kuna ettevõtja varade väärtus ületas olulisel määral tema võlgasid. Saksamaa ametiasutuste arvates toetab seda järeldust asjaolu, et ametiasutused ei olnud siis veel Pilzi toime pandud raamatupidamislikest manipulatsioonidest teadlikud.

216 Komisjon on õigustatult leidnud, et see teave ei olnud piisav, et muuta tema järeldust, mille kohaselt ostuhinda tuli kvalifitseerida riigiabina.

217 Esiteks ei edastanud Saksamaa ametiasutused teavet, mis võimaldaks kontrollida, kuidas 3 miljoni Saksa marga suurune ostuhind välja arvutati. Kinnitus, et hind saadi läbirääkimiste tulemusena, ei ole asjakohane. Teiseks, eespool punktis 199 esitatud põhjustel ei olnud Saksamaa ametiasutustel õigus, kui nad ostuhinna põhjendamiseks viitasid ühisettevõtte varade väärtusele pärast ümberkorraldamiskokkuleppe sõlmimist ning asjaolule, et TIB ja TAB ei olnud teadlikud varadega manipuleerimisest. Seda järeldust toetab tõsiasi, et komisjon võis vaidlustatud otsuse tegemise ajal talle kättesaadava teabe alusel õigustatult järeldada, et ostmise ajal, st märtsis 1994, oleks mõistlikult tähelepanelik turumajanduse tingimustes tegutsev investor pidanud jõudma järeldusele, et PA näol on tegemist raskustes ettevõtjaga (vt eespool punktid 196–202).

218 Seevastu oli Tüüringi liidumaal õigus, kui ta väitis, et komisjon ei võtnud arvesse asjaolu, et abi maksti välja otse PBK-le. Komisjon ei ole esitanud mitte mingisugust materjali, mis tõendaks, et see abi oli mõeldud PA või CD Albrectsi ümberkorral-

damiseks. Seega on komisjon vaidlustatud otsuse artikli 1 lõikes 2 ekslikult järeldanud, et see abi „oli ette nähtud [CD Albrechtsi] ümberkorraldamiseks”. Pealegi ei ole komisjon vaidlustatud otsuses põhjendanud, et PA sai finantsabist tulu, mis õigustaks temalt abi tagasinõudmist.

- 219 Arvestades seda faktiviga abisaaja kindlaksmääramisel ning põhjenduste puudumist, millega on rikutud EÜ artiklit 253, tuleb vaidlustatud otsuse artikli 1 lõige 2 tühistada osas, milles komisjon on märkinud, et 3 miljoni Saksa marga suurune ostuhind kujutab endast „[CD Albrechtsi] ümberkorraldamiseks ettenähtud abi”.

I — *TIB-i antud 12 miljonit Saksa marka PA kapitalireservi*

1. Poolte argumendid

- 220 Tüüringi liidumaa väidab, et esiteks on komisjon seoses selle abiga teinud erinevaid faktivigu. Liidumaa väidab, et komisjon ei ole konstateerinud fakti — nagu nähtub Saksamaa ametiasutuste 18. jaanuari 1996 ja 30. märtsi 1999. aasta kirjast —, et 12 miljoni Saksa marga suurust kapitalireservi kasutati 7,6 miljoni Saksa marga ulatuses osa THA garantiiga tagatud pangalaenude tagasimaksmiseks, ning mis maksti välja otse Pilz Constructionile. Kapitalireservi ülejäänud summa, st 4,4 miljoni Saksa marga osas väidab Tüüringi liidumaa, et see summa suunati Pilz Grupi kasuks PA ja Pilz Grupi vahelise haldus- ja tarnelepingu alusel tehtud tagastamatute ja välja maksmata jäetud maksete kujul.

221 Liidumaa väidab, et komisjon on nende faktivigade tõttu teinud selle abi osas ilmseid hindamisvigu ja rikkunud põhjendamiskohustust. Ta rõhutab, et kuna seda toetust kasutati 7,6 miljoni Saksa marga ulatuses osa THA garantiiga tagatud pangalaenude tagasimaksmiseks, siis ei ole tegemist riigiabiga ega ammugi mitte uue abiga, mis on ühisturuga kokkusobimatu. Liidumaa väidab, et kuna see osa toetusest maksti välja osa THA garantiiga tagatud pangalaenude tagasimaksmiseks ning kuna komisjon on seisukohal, et selle garantii andmine kujutab endast riigiabi, siis järeldeb viimati nimetatud ekslikult, et selle garantii alusel tehtud toimingute raames makstud summad kujutavad endast samuti riigiabi, kuna see tähendaks, et samu summasid on arvestatud riigiabina kaks korda. Liidumaa lisab, et kuna — nagu juba varem ära näidatud —, tuleb garantii andmist käsitleda asutamislepinguga kooskõlas oleva olemasoleva abina, siis sama kehtib ka käesoleva finantsabi kohta, mis maksti välja garantii alusel tekkinud kohustuste täitmiseks. Tüüringi liidumaa leiab siiski, et see kehtib vaid osas, milles THA garantiiga tagatud laene kasutati tõepoolest Albrechtsi CD-tehase ehitamiseks.

222 Tüüringi liidumaa leiab ka ülejäänud 4,4 miljoni Saksa marga osas, et komisjon on teinud hindamisvea ja rikkunud põhjendamiskohustust, kuna ta on vaidlustatud otsuses nentunud, et see summa kujutab endast PA kasuks antud riigiabi. Liidumaa väidab, et vastupidiselt komisjoni vaidlustatud otsuses järeldatule ei saa seda finantsabi päästmis- ja ümberkorraldamisabi suhtes kohaldatavate suuniste alusel analüüsida, kuna PA ei olnud sellises olukorras. Liidumaa lisab, et PA ei ole seda abi saanud, kuna seda kasutati Pilz Grupile haldus- ja tarnelepingu alusel tarnitud kaupade tootmiseks, kuid nende kaupade eest ei makstud. Liidumaa leiab, et kui abi käsitleda riigiabina, tuleb see tagasi nõuda üksnes Pilz Grupi ettevõtjatelt.

223 Komisjon, keda toetab ODS, leiab, et 12 miljoni Saksa marga suuruse kapitalire-serviga seonduvad argumendid tuleb põhjendamatusena tõttu tagasi lükata.

2. Esimese Astme Kohtu hinnang

224 Tüüringi liidumaa väidab, et seoses käesoleva väitega on tehtud mitu faktiviga, üks ilmne hindamisviga ja rikutud on põhjendamiskohustust.

225 Kõigepealt tuleb tagasi lükata Tüüringi liidumaa argumendid, millega viimane püüdis näidata, et komisjon on teinud seoses TIB-i antud 12 miljoni Saksa marga suuruse kapitalireservi toetusega PA-le faktivea, kuna ei konstateerinud fakti, et esiteks kasutati seda abi 7,6 miljoni Saksa marga ulatuses THA garantiiga tagatud laenude tagasimaksmiseks, ja et teiseks suunati see 4,4 miljoni Saksa marga ulatuses Pilz Grupi toetuseks.

226 Tuleb meenutada, et komisjon märkis algatamisotsuses, et TIB-i ja TAB-i ühissetevõtte ülevõtmiseks makstud 15 miljonist Saksa margast vastas omandatud osaluse ostuhinnale 3 miljonit Saksa marka, „samas kui ülejäänud 12 miljonit Saksa marka kujutas endast ühissetevõtte kapitalireservi” ning et „sellest 12 miljonist Saksa margast kasutati 7,6 miljonit Saksa marka THA garantiiga laenu tagasimaksmiseks ja ülejäänud 4,4 miljonit kasutati käibekapitalina (algatamisotsuse punkt 2.2.2, teine lõik).

227 Saksamaa ametiasutused kinnitasid sellist faktilist tõlgendust oma 30. märtsi 1999. aasta kirjas. Pealegi ei nähtu toimikust, et teised huvitatud isikud oleksid sellele vastu vaieldnud.

- 228 Neil asjaoludel on komisjon vaidlustatud otsuse vastuvõtmise ajal tema käsutuses olnud teavet arvestades selle otsuse 34. põhjenduses õigustatult järeldanud, et TIB ja TAB maksid ühisettevõtte ostmisel kogusummana 15 miljonit Saksa marka, kusjuures 3 miljonit Saksa marka tasus TIB osaluse omandamise eest PBK-s ning ülejäänud 12 miljoni Saksa marka kandis ta PA kapitalireservi.
- 229 Tüüringi liidumaa on ekslikult väitnud, et komisjon ei ole arvestanud asjaolu, et kõnealust abi kasutati 7,6 miljoni Saksa marga ulatuses THA poolt tagatud laenude tagasimaksmiseks. Ilma, et oleks vajalik võtta seisukoht küsimuses, kas komisjon jättis selle tõepoolest arvestamata, piisab sellest, kui märkida, et isegi kui see osutus tõeks, ei mõjutaks see komisjoni hinnangut selles küsimuses. Nagu eespool punktis 194 rõhutatud, on välistatud, et THA garantiiga laenude tagasimaksmiseks antud finantsabi oleks arvestatud kaks korda, kuna vaidlustatud otsuses kvalifitseeriti riigiabina vaid THA enda garantii alusel tegelikult välja makstud summad.
- 230 Mis puudutab Tüüringi liidumaa argumenti, mille kohaselt komisjon ei ole arvestanud asjaolu, et kõnealune abi suunati 4,4 miljoni Saksa marga ulatuses Pilz Grupile, siis siinjuures tuleb viidata Tüüringi liidumaa seoses vaidlustatud otsuse artiklis 2 toodud tagastamiskorralduse seaduslikkusega esitatud argumentidele (vt punktid 307–348).
- 231 Teiseks, kuna on tõendatud, et komisjon ei ole kõnealuse abiga seoses faktiviga teinud, tuleb uurida erinevaid argumente, mida Tüüringi liidumaa on esitanud tõendamaks, et seoses käesoleva abiga on tehtud ilmseid hindamisvigu ja et rikutud on põhjendamiskohustust.

- 232 Tüüringi liidumaa eksis, kui väitis seoses THA garantiiga laenude tagasimaksmiseks kasutatud 7,6 miljoni Saksa margaga, et kvalifitseerides selle abi uue riigiabina, on komisjon teinud hindamisvea ja rikkunud põhjendamiskohustust. Ainuüksi asjaolu, et abi, mida kasutati THA garantiiga laenude tagasimaksmiseks, maksis välja TIB, võimaldab järeldada, et tegemist ei ole selle garantii alusel tehtud toiminguga. Siit järeldub, et tegemist on uue abiga.
- 233 Komisjonil oli igal juhul õigus, kui ta kvalifitseeris kõnealuse abi raskustes ettevõtja ümberkorraldamise abina. Nagu eespool punktides 196–202 rõhutatud, oli PA-d võimalik selle abi andmise ajal määratleda raskustes ettevõtjana. Pealegi võib oletada, et TIB-i olukorras olev eraettevõtja ei oleks andnud seesugusele raskustes ettevõtjale nagu PA kapitalireservi toetust, ilma et oleks seejuures vähemalt uurinud üksikasjalikult ettevõtja majanduslikku olukorda ja koostanud ümberkorraldamiskava. Lisaks kvalifitseeriti see abi riigiabina algatamisotsuses ning Saksamaa ametiasutused seda määratlust haldusmenetluse kestel ei vaidlustanud. Nagu eespool punktis 202 rõhutatud, on komisjon kooskõlas EÜ artikliga 253 esitanud piisavad selgitused küsimuses, mil moel on see abi ühisturuga kokkusobimatu.
- 234 Eeltoodut arvestades tuleb Tüüringi liidumaa seoses käesoleva abiga esitatud väited põhjendamata tõttu tagasi lükata.

J — *PA aktsiakapitali omandamine TIB-i ja TAB-i poolt*

1. Poolte argumendid

- 235 Tüüringi liidumaa väidab, et komisjon on vaidlustatud otsuses ekslikult järeldanud, et selle otsuse 35. põhjenduses osundatud 33 miljonit Saksa marka kujutab endast

finantsabi. Ta väidab, et see summa on tegelikult PA põhikirjajärgne kapital. Lisaks leiab liidumaa, et komisjon on teinud ilmse hindamisvea ja rikkunud põhjendamiskohustust.

- 236 Komisjon tunnistas 5. mai 2004. aasta kohtuistungil, et ta on vaidlustatud otsuses ekslikult järeldanud, et PA aktsiakapitali omandamine TIB-i ja TAB-i poolt 33 miljoni Saksa marga eest kujutas endast riigiabi. Seega oli ta nõus, et vaidlustatud otsus tuleb selles osas tühistada.

2. Esimese Astme Kohtu hinnang

- 237 Arvestades komisjoni kinnitusi 5. mai 2004. aasta kohtuistungil, mis on kantud kohtuistungi protokollis, tuleb nentida, ilma et oleks vajalik uurida teisi sellega seoses esitatud väiteid, et komisjon on teinud faktivea, kui kvalifitseeris riigiabina TIB-i ja TAB-i poolt PA aktsiakapitali omandamise 33 miljoni Saksa marga eest.

- 238 Eeltoodut arvestades tuleb tühistada vaidlustatud otsuse artikli 1 lõige 2 osas, milles komisjon on järeldanud, et äriühing CD Albrechtsi ümberkorraldamiseks mõeldud ühisturuga kokkusobimatu riigiabi hulka kuulub ka PA aktsiakapitali ostmise 33 miljoni Saksa marga eest.

K — *LfA poolt PA-le antud 2 miljoni Saksa marga suurune laen*

1. Poolte argumendid

- 239 Tüüringi liidumaa väidab, et komisjon on eksinud, kui ei ole võtnud vaidlustatud otsuses arvesse ega piisavalt põhjendanud asjaolu, et LfA antud 2 miljoni Saksa marga suurust laenu PA-le ei makstud välja mitte sellele äriühingule, vaid kasutati selleks, et maksta tagasi PBK-le antud laene, mis olid tagatud Baieri liidumaa antud garantiiga. Liidumaa leiab, et kuna komisjon käsitles garantii kogusummat (54,7 miljonit Saksa marka) riigiabina, tähendab kõnealuse abi käsitlemine riigiabina seda, et sama summat arvestatakse abina kaks korda. Samuti leiab ta, et komisjon on teinud hindamisvea, kui tegi vaidlustatud otsuses ilma seda millegagi põhjendamata järelduse, et LfA antud 2 miljoni Saksa marga suurune laen kujutab endast uut abi. Liidumaa väidab, et komisjon on rikkunud ka põhjendamiskohustust, kuna ta ei ole esitanud põhjusi, miks ta järeldas, et LfA antud 2 miljoni Saksa marga suurune laen PA-le kujutab endast ühisturuga kokkusobimatut abi.
- 240 Komisjon, keda toetab ODS, leiab, et Tüüringi liidumaa argumendid seoses kõnealuse abiga tuleb põhjendamatusesse tõttu tagasi lükata.

2. Esimese Astme Kohtu hinnang

- 241 Tüüringi liidumaa väidab, et seoses käesoleva finantsabiga on tehtud faktiviga, ilmne hindamisviga ja rikutud on põhjendamiskohustust.

242 Kõigepealt tuleb uurida, kas — nagu Tüüringi liidumaa väidab — komisjon on teinud fakte, kui ei võtnud arvesse, et LfA antud 2 miljoni Saksa marga suurust laenu PA-le kasutati osa Baieri liidumaa garantiiga tagatud laenude tagasimaksmiseks.

243 Sellega seoses tuleb meenutada, et komisjon tegi vaidlustatud otsuse punkti 2.2.2 kolmandas lõigus järgmised järeldused:

„Baieri liidumaa sõlmis LfA vahendusel 8. märtsil 1994 [...] ühisettevõtte kasuks kaks laenulepingut, üks neist 2 miljoni Saksa marga peale ja teine 7 miljoni Saksa marga peale; intressimääraks kehtestati mõlemal juhul 7% ning laenude tagasimaksmine pidi toimuma vastavalt hiljemalt 31. märtsiks 1996 ja 30. märtsiks 1996. Esimest laenu kasutati Baieri [liidumaa] garantiiga laenu tagasimaksmiseks [...]”

244 Sellest lõigust nähtub selgelt, et komisjoni oli teavitatud asjaolust, et LfA antud 2 miljoni Saksa marga suurust laenu kasutati garantiiga tagatud laenude tagasimaksmiseks.

245 Tuleb märkida, et ei Saksamaa ametiasutused ega teised huvitatud pooled ei esitanud haldusmenetluse käigus märkusi sellise teabe parandamiseks. Vastupidi, Saksamaa ametiasutused kinnitasid oma 30. märtsi 1999. aasta kirjas vaidlustatud otsuses esitatud järelduste täpsust.

246 Neil asjaoludel tuleb nentida, et komisjon pidi vaidlustatud otsuse tegemise ajal tema käsutuses olnud teabe alusel teadma, et 2 miljoni Saksa marga suurust laenu kasutati osa Baieri liidumaa tagatisega laenude tagasimaksmiseks.

247 Sellegipoolest ei mõjuta see viga erinevalt sellest, mida järeldati seoses 3 miljoni Saksa marga suuruse võlgnevuse tagasinõudmisest loobumisega (vt eespool punktid 123–130), kõnealuse otsuse seaduslikkust, kuna käesoleval juhul on igal juhul välistatud, et sama tulu oleks arvestatud kaks korda. Asjaolu, et kõnealust abi kasutati Baieri liidumaa tagatud laenude tagasimaksmiseks, ei võimalda järeldada, et tegemist on selle garantii alusel tehtud toiminguga. Laen maksti välja PA-le, et viimati nimetatut saaks tagasi maksta osa garantiiga tagatud laenudest. Kuigi laenu andmine võib muuta võimalikuks garantiiga tagatud laenude tagasimaksmise, ei ole siiski tegu olemasoleva garantii alusel tehtud toiminguga, vaid pigem uue abiga.

248 Teiseks on Tüüringi liidumaa eksinud, kui väitis, et komisjon on teinud hindamisvea ja rikkunud põhjendamiskohustust, kui järeldas, et see laen anti raskustes ettevõtjale ning et tegemist on ühisturuga kokkusobimatu riigiabiga. Tuleb meenutada, et laenu andmise ajal võis PA-d pidada raskustes ettevõtjaks (vt selle kohta eespool punktid 196–202). Võib eeldada, et LfA olukorras olev eraettevõtja ei oleks sellisele raskustes ettevõtjale nagu PA laenu andnud, vähemalt mitte ilma, et oleks kontrollinud ettevõtja majanduslikku olukorda ja ilma ümberkorraldamiskava olemasoluta. Kuigi laen oli kvalifitseeritud riigiabina juba algatamisotsuses, ei esitanud Saksa ametiasutused sellele hiljem vastuväiteid. Nagu eespool punktis 202 rõhutatud, on komisjon piisavalt põhjendanud PA kvalifitseerimist raskustes ettevõtjana ning seega ka kõnealuse abi kokkusobimatust ühisturuga.

249 Eeltoodut arvestades tuleb Tüüringi liidumaa kõnealuse abiga seoses esitatud väited põhjendamata tõttu tagasi lükata.

L — TIB-i poolt PA-le antud 3,5 miljoni Saksa marga suurune kaasosaniku laen

1. Poolte argumendid

250 Tüüringi liidumaa väidab, et vaidlustatud otsusega on rikutud EÜ artikli 87 lõiget 1 ning põhjendamiskohustust, kuna selles on PA-le antud 3,5 miljoni Saksa marga suurune kaasosaniku laen kvalifitseeritud ühisturuga kokkusobimatu riigiabina. Liidumaa väidab, et vastupidiselt komisjoni vaidlustatud otsuses järeldatule ei tule seda laenu analüüsida päästmis- ja ümberkorraldamisabi suhtes kohaldatavate suuniste alusel, kuna PA ei olnud raskustes. Liidumaa lisab, et nagu nähtub Saksamaa ametiasutuste 30. märtsi 1999. aasta kirjast, suunati TIB-i poolt PA-le antud 3,5 miljoni Saksa marga suurune kaasosaniku laen tsentraliseeritud varahaldussüsteemi vahendusel Pilz Grupile.

251 Komisjon, keda toetab ODS, leiab, et Tüüringi liidumaa seoses käesoleva abiga esitatud argumendid tuleb põhjendamatusel tõttu tagasi lükata.

2. Esimese Astme Kohtu hinnang

252 Tüüringi liidumaa väidab, et seoses käesoleva abiga on tehtud faktiviga, ilmne hindamisviga ja rikutud on põhjendamiskohustust.

253 Kõigepealt tuleb märkida, et Tüüringi liidumaa ei vaidle vastu vaidlustatud otsuse 35. põhjenduses toodud järeldusele, mille kohaselt TIB andis 1994. aasta aprillis PA-le 3,5 miljonit Saksa marka kaasosaniku laenu.

- 254 Järgmise asjaoluna märgib kohus, et Tüüringi liidumaa on ekslikult väitnud, et komisjon on teinud õigusliku vea ja rikkunud põhjendamiskohustust, kui kohaldas päästmis- ja ümberkorraldamisabi suhtes kohaldatavaid suuniseid ning kvalifitseeris selle laenu ühisturuga kokkusobimatu riigiabina. Nagu eespool punktides 196–202 rõhutatud, võis PA-d laenu andmise ajal käsitleda raskustes ettevõtjana. Võib eeldada, et TIB-i olukorras olev eraettevõtja ei oleks sellisele raskustes ettevõtjale nagu PA laenu andnud, vähemalt mitte ilma, et oleks üksikasjalikult kontrollinud ühissetevõtte majanduslikku olukorda ja ilma, et oleks koostanud ümberkorraldamiskava. Kuigi laen oli kvalifitseeritud riigiabina juba algatamisotsuses, ei esitanud Saksa ametiasutused sellele hiljem vastuväiteid. Nagu eespool punktis 202 rõhutatud, on komisjon piisavalt põhjendanud PA kvalifitseerimist raskustes ettevõtjana ning seega ka kõnealuse abi kokkusobimatust ühisturuga.
- 255 Mis puudutab Tüüringi liidumaa väiteid, et komisjon ei ole arvestanud asjaolu, et see abi suunati Pilz Grupile, siis seejuures tuleb viidata Tüüringi liidumaa seoses vaidlustatud otsuse artiklis 2 toodud tagastamiskorralduse seaduslikkusega esitatud argumentidele (punktid 307–347).
- 256 Eeltoodud arvestades tuleb Tüüringi liidumaa seoses käesoleva abiga esitatud väited põhjendamata tõttu tagasi lükata.

M — *LfA poolt Pilz Grupile antud 15 miljoni Saksa marga suurune laen*

1. Poolte argumendid

- 257 Tüüringi liidumaa väidab, et komisjon on teinud seoses LfA antud 15 miljoni Saksa marga suuruse laenuga ilmse hindamisvea, kuna see anti otse Pilz Grupile, nii et seda

ei saa tagasi nõuda ühisettevõttelt ega tema õigusjärglastelt. Ta lisab, et komisjon rikkus põhjendamiskohustust, jättes esitamata põhjused, miks ta järeldeb, et see laen kujutab endast PA või CD Albrechtsi kasuks antud riigiabi.

258 Komisjon, keda toetab ODS, leiab, et Tüüringi liidumaa seoses käesoleva abiga esitatud argumendid tuleb põhjendamatusel tõttu tagasi lükata. Ta rõhutab, et ei ole oluline, et 15 miljoni Saksa marga suurune laen oli mõeldud Pilz Grupile, kuna tegemist oli käibekapitalilaenuga, mis oli mõeldud katma perioodi, mis kulub ühisettevõttele ostja leidmiseks, ning seega said sellest kasu nii ühisettevõtte kui PA.

2. Esimese Astme Kohtu hinnang

259 Tüüringi liidumaa väidab, et seoses käesoleva abiga on tehtud ilmne hindamisviga ja rikutud on põhjendamiskohustust.

260 Tüüringi liidumaa on õigustatult väitnud, et komisjon ei ole arvestanud asjaolu, et kõnealune abi maksti välja otse Pilz Grupile. Komisjon ei ole esitanud mitte mingisuguseid tõendeid, mis näitaks, et abi oli mõeldud PA või CD Albrechtsi ümberkorraldamiseks.

261 Seda järeldest ei mõjuta asjaolu, et — nagu komisjon on vaidlustatud otsuse 37. põhjenduses nentunud — 15 miljoni Saksa marga suurune laen oli mõeldud Pilz

Grupi toetuseks kuni ajani, mil PA-le leitakse ostja. Lisaks sellele, et komisjon ei ole selle seisukoha kinnituseks esitanud mitte mingisuguseid tõendeid, ei ole tõendatud, et PA oleks sellest abist tegelikult kasu saanud. Seega on komisjon teinud ilmse hindamisvea, kui järeldas, et kõnealune abi läks PA-le.

- 262 Eeltoodut arvestades ja ilma, et oleks vaja uurida põhjendamiskohustuse rikkumisest tulenevat väidet, tuleb tühistada vaidlustatud otsuse artikli 1 lõige 2 osas, milles komisjon on järeldanud, et 15 miljoni Saksa marga suurune laen kujutab endast „[CD Albrechtsi] ümberkorraldamiseks ettenähtud abi”.

N — TAB-i poolt CD Albrechtsile antud 15 miljoni Saksa marga suurune laen

1. Poolte argumendid

- 263 Tüüringi liidumaa väidab, et nagu nähtub Saksamaa ametiasutuste 30. märtsi 1999. aasta kirjast, suunati TAB-i CD Albrechtile antud 15 miljoni Saksa marga suurune laen Pilz Grupi kasuks. Ta märgib ühtlasi, et see laen on juba tagasi makstud. Liidumaa lisab, et komisjon on rikkunud EÜ artikli 87 lõiget 1, kuna järeldas vaidlustatud otsuses, et 15 miljoni Saksa marga suurune laen kujutab endast PA kasuks antud riigiabi. Ta lisab, et vastupidiselt komisjoni vaidlustatud otsuses järeldatule ei saa seda laenu analüüsida päästmis- ja ümberkorraldamisabi suhtes kohaldatavate suuniste alusel, kuna PA, mis muudeti hiljem CD Albrechtsiks, ei olnud laenu väljamaksmise ajal raskustes. Liidumaa lisab, et komisjon on rikkunud põhjendamiskohustust, kuna ei ole esitanud põhjusi, miks ta on järeldanud, et see laen kujutab endast PA või CD Albrechtsi kasuks antud abi.

264 Komisjon, keda toetab ODS, leiab, et Tüüringi liidumaa seoses käesoleva abiga esitatud argumendid tuleb põhjendamata tõttu tagasi lükata.

2. Esimese Astme Kohtu hinnang

265 Tüüringi liidumaa väidab, et seoses käesoleva abiga on tehtud faktiviga, ilmne hindamisviga ja rikutud on põhjendamiskohustust.

266 Kõigepealt tuleb meenutada, et Tüüringi liidumaa ei ole esitanud mitte mingisuguseid tõendeid, mis toetaksid seisukohta, et laenu on osaliselt või täielikult juba tagasi makstud. Ka ei näita ta ära seda, et komisjonile oleks tagasimaksmisest haldusmenetluse kestel teatatud.

267 Tüüringi liidumaa väidab ekslikult, et komisjon on teinud õigusliku vea ja rikkunud põhjendamiskohustust, kui kvalifitseeris selle laenu ümberkorraldamiseks mõeldud riigiabina, mis on ühisturuga kokkusobimatu. Eespool punktides 196–202 toodud põhjustel võis CD Albrechtsi, varasemat PA-d, laenu andmise ajal käsitleda raskustes ettevõtjana. Võib eeldada, et TAB-i olukorras olev eraettevõtja ei oleks sellisele raskustes ettevõtjale nagu CD Albrechts laenu andnud, vähemalt mitte ilma, et oleks üksikasjalikult kontrollinud ühissettevõtte majanduslikku olukorda ja ilma, et oleks koostanud ümberkorraldamiskava. Kuigi laenu oli kvalifitseeritud riigiabina juba menetluse algatamise otsuses, ei esitanud Saksa ametiasutused sellele hiljem vastuväiteid. Nagu eespool punktis 202 rõhutatud, on komisjon piisavalt põhjendanud CD Albrechtsi kvalifitseerimist raskustes ettevõtjana ning seega ka kõnealuse abi kokkusobimatust ühisturuga.

- 268 Mis puudutab Tüüringi liidumaa väiteid, mille kohaselt komisjon ei ole arvestanud asjaolu, et see abi suunati Pilz Grupile, siis seejuures tuleb viidata Tüüringi liidumaa seoses vaidlustatud otsuse artiklis 2 toodud tagastamiskorralduse seaduslikkusega esitatud argumentidele (punktid 318–344).
- 269 Eeltoodud arvestades ning jättes viimase väite uurimise edaspidiseks, tuleb Tüüringi liidumaa seoses käesoleva abiga esitatud väited põhjendamatus tõttu tagasi lükata.

O — *LfA poolt CD Albrechtsile antud 7 miljoni Saksa marga suurune laen*

1. Poolte argumendid

- 270 Tüüringi liidumaa väidab esmalt, et komisjon on teinud seoses 7 miljoni Saksa marga suuruse laenuga mitu hindamisviga. Liidumaa kinnitab, et vastupidiselt komisjoni vaidlustatud otsuse 36. ja 73. põhjenduses järeldatale ei kasutatud LfA poolt PA-le antud 7 miljoni Saksa marga suurust laenu PA toetamiseks. Liidumaa märgib, et ümberkorraldamiskokkuleppe sõlmimise järel kasutati seda laenu 2 miljoni Saksa marga ulatuses selleks, et maksta intresse PBK-le antud pangalaenuidelt, mis olid tagatud Baieri liidumaa garantiiga. Liidumaa väidab, et kuna komisjon on garantii kogusumma (54,7 miljonit Saksa marka) juba riigiabina kvalifitseerinud, tähendaks selle laenuosa käsitlemine riigiabina seda, et sama summat arvestataks riigiabina kaks korda.

271 Tüüringi liidumaa väidab järgmiseks, et komisjon on seoses kõnealuse abiga teinud mitu õiguslikku viga ja rikkunud põhjendamiskohustust. Eelkõige vaidleb ta vastu väitele, et see laen kujutab endast riigiabi, veelgi enam aga sellele, et tegemist on uue abiga, mis on ühisturuga kokkusobimatu. Liidumaa väidab, et kuna laenu kasutati 5 miljoni Saksa marga ulatuses osa THA garantiiga tagatud laenude tagasimaksmiseks ning et kuna komisjon on seisukohal, et selle garantii andmine kujutab endast riigiabi, siis on komisjon eksinud, järeldades, et kõnealuse garantii alusel makstud summad kujutavad endast samuti riigiabi, kuna see tähendaks, et samu summasid arvestataks riigiabina kaks korda. Ta lisab, et kuna — nagu juba varem märgitud —, seda garantiid tuleb käsitleda olemasoleva abina, mis on asutamislepinguga kooskõlas, siis peab sama kehtima ka käesoleva finantsabi kohta, mis maksti välja sellest garantiist tulenevate kohustuste täitmiseks. Tüüringi liidumaa väidab viimase asjaoluna, et komisjon on rikkunud põhjendamiskohustust, kuna ei esitanud põhjusi, miks ta on järeldanud, et 7 miljoni Saksa marga suurune laen kujutab endast CD Albrechtsi kasuks antud ühisturuga kokkusobimatut riigiabi, samas kui seda laenu kasutati 5 miljoni Saksa marga ulatuses Albrechtsi CD-tehase ehitamiseks mõeldud pangalaenude tagasimaksmiseks, kuid see laen maksti välja Pilz Constructionile, ning üksnes 2 miljoni Saksa marga ulatuses selle garantiiga tagatud laenudelt intresside maksmiseks.

272 Komisjon, keda toetab ODS, leiab, et Tüüringi liidumaa seoses käesoleva abiga esitatud argumendid tuleb põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

2. Esimese Astme Kohtu hinnang

273 Tüüringi liidumaa väidab, et seoses käesoleva abiga on tehtud mitu faktiviga, üks ilmne hindamisviga ja rikutud on põhjendamiskohustust.

274 Kõigepealt tuleb uurida, kas — nagu Tüüringi liidumaa väidab — komisjon on teinud fakte, kui ei arvestanud, et LfA antud 7 miljoni Saksa marga suurust laenu PA-le kasutati 2 miljoni Saksa marga ulatuses selleks, et tagada Baieri liidumaa garantiiga laenude tulevikus tekkivaid intresse, ning 5 miljoni Saksa marga ulatuses osa THA garantiiga tagatud laenude tagasimaksmiseks.

275 Sellega seoses tuleb meenutada, et komisjon on algatamisotsuses konstateerinud järgmist:

„Baieri liidumaa sõlmis LfA vahendusel 8. märtsil 1994 [...] ühisettevõtte kasuks kaks laenulepingut, üks neist 2 miljoni Saksa marga peale ja teine 7 miljoni Saksa marga peale; intressimääraks kehtestati mõlemal juhul 7% ning laenude tagasimaksmine pidi toimuma vastavalt hiljemalt 31. märtsiks 1996 ja 30. märtsiks 1996. Esimest laenu kasutati Baieri [liidumaa] garantiiga laenu tagasimaksmiseks [...]. Mis puudutab teist laenu, siis 5 miljonit Saksa marka kasutati THA garantiiga tagatud laenu summa vähendamiseks, ja ülejäänud 2 miljonit Saksa marka pidi kasutatama käibekapitalina.”

276 Sellest lõigust nähtub selgelt, et komisjoni oli enne ametliku uurimismenetluse algatamist teavitatud asjaolust, et LfA antud 7 miljoni Saksa marga suurust laenu kasutati 5 miljoni Saksa marga ulatuses THA poolt tagatud laenude tagasimaksmiseks. Seevastu tundub, et ta ei olnud selles menetluse staadiumis teadlik asjaolust, et teise, LfA antud 7 miljoni Saksa marga suuruse laenu ülejäänud 2 miljonit kasutati Baieri liidumaa garantiiga tagatud laenude tulevikus tekkivate intresside maksmiseks.

- 277 Tuleb märkida, et Saksamaa ametiasutused esitasid haldusmenetluse käigus märkusi selle laenu kasutamise küsimuses. Kõigepealt rõhutasid nad 30. märtsi 1999. aasta kirjas, et seda laenu ei kasutatud 5 miljoni ulatuses mitte Baieri liidumaa, vaid THA poolt tagatud laenude tagasimaksmiseks. Edasi osutasid ametiasutused asjaolule, et ülejäänud 2 miljonit Saksa marka kanti üle eraõiguslikele pankadele, et tagada tulevikus tekkivate intresside maksmine.
- 278 Neil tingimustel tuleb märkida, et komisjon pidi vaidlustatud otsuse vastuvõtmise ajal tema käsutuses olevat teavet arvestades teadma, et LfA antud 7 miljoni Saksa marga suurust laenu kasutati 5 miljoni Saksa marga ulatuses osa THA garantiiga laenude tagasimaksmiseks ning 2 miljoni Saksa marga ulatuses selleks, et tagada Baieri liidumaa tagatud laenude tulevikus tekkivate intresside maksmine.
- 279 Sellegipoolest tuleb nentida, et nende järelduste puudumine vaidlustatud otsuses ei mõjuta otsuse seaduslikkust kõnealuse abi küsimuses.
- 280 Isegi kui eeldada, et komisjon oleks arvestanud asjaolu, et 7 miljoni Saksa marga suurust laenu kasutati 5 miljoni ulatuses THA poolt garanteeritud laenude tagasimaksmiseks, ei oleks see mõjutanud tema hinnangut sellele abile, kuna eespool punktis 194 esitatud põhjustel ei kattu THA garantiiga laenude tagasimaksmiseks antud finantsabi THA sama garantii alusel makstud summadega.
- 281 Tüüringi liidumaa on eksinud, kui väidab, et komisjon on teinud hindamisvea ja rikkunud põhjendamiskohustust, kui kvalifitseeris laenu uue abina seetõttu, et 5 miljoni Saksa marga ulatuses kasutati seda osa THA garantiiga laenude

tagasimaksmiseks. Asjaolu, et seda abi kasutati THA garantiiga laenude tagasimaksmiseks, ei võimalda järeldada, et tegemist on selle garantii alusel tehtud toiminguga. Kõnealune laen anti selleks, et ühissettevõtte saaks maksta tagasi osa selle garantiiga tagatud laenudest. Siit nähtub, et kuigi laenu andmine teeb võimalikuks garantiiga tagatud laenude tagasimaksmise, on tõsi ka see, et tegemist on uue abiga, mitte olemasoleva garantii alusel tehtud toiminguga.

- 282 Pealegi ei ole Tüüringi liidumaa tõendanud, kuidas oleks saanud asjaolu, et käesolevat abi kasutati 2 miljoni Saksa marga ulatuses Baieri liidumaa tagatud laenude tulevikus tekkivate intresside maksmise tagamiseks, mõjutada komisjoni hinnangut abile, st et tegemist on uue abiga, mis on ühisturuga kokkusobimatu, kuna selle andmisel on rikutud päästmis- ja ümberkorraldamisabi suhtes kohaldatavaid suuniseid.
- 283 Eeltoodut arvestades tuleb Tüüringi liidumaa seoses käesoleva abiga esitatud argumendid tervikuna põhjendamatusesse tõttu tagasi lükata.

P — *TAB-i poolt CD Albrechtsile antud 9,5 miljoni Saksa marga suurune laen*

1. Poolte argumendid

- 284 Tüüringi liidumaa väidab, et komisjon ei ole vaidlustatud otsuses arvestanud asjaolu, et kõnealune laen on täielikult tagasi makstud. Ta rõhutab, et see laen on ühtlasi ainuke, mis tõepoolest CD Albrechtsile kasu tõi, kuna 1994. aasta detsembris

katkestati suhted Pilz Grupiga täielikult. Liidumaa lisab, et komisjon oleks pidanud sellele laenule hinnangu andmisel lähtuma turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõttest, st arvestades finantsraskusi, mis olid CD Albrechtsil tekkinud Pilz Grupi ebaseaduslike toimingute tõttu.

285 Komisjon väidab, et teave tagasimaksmise kohta ei olnud temani jõudnud, nii et tal oli õigus arvata, et kõnealust laenu ei ole veel tagasi makstud.

2. Esimese Astme Kohtu hinnang

286 Seoses Tüüringi liidumaa argumentidega käesoleva abi küsimuses piisab sellest, kui nentida, et liidumaa ei ole esitanud mitte mingisuguseid tõendeid, mis toetaksid tema kinnitust, et kõnealune abi on täielikult tagasi makstud. Kuid isegi kui eeldada, et liidumaa suudab tagasimaksmist tõendada, on jätkuvalt tõsi see, et ta ei tõendanud seda haldusmenetluse käigus, nii et komisjonile ei saa ette heita, et ta ei ole vaidlustatud otsuses seda arvestanud. Tüüringi liidumaa argumenti, et abi andmine vastab erainvestori mõistlikule käitumisele, ei saa pidada vastuvõetavaks, kuna arvestades eespool punktis 217 esitatut, ei mõjuta käesolevas asjas asjaolu, kas TAB tegutses erainvestorina, hinnangut, mis tuleb anda abile, lähtudes kokkusobivusest ühisturuga, ning seega ei ole see asjassepuutuv.

287 Eeltoodut arvestades tuleb Tüüringi liidumaa seoses käesoleva abiga esitatud väited põhjendamatusena tõttu tagasi lükata.

Q — *Intressid kogusummas 21,3 miljonit Saksa marka*

1. Poolte argumendid

288 Tüüringi liidumaa väidab esmalt, et komisjon on intresside küsimuses rikkunud põhjendamiskohustust. Ta väidab, et komisjon ei ole vaidlustatud otsuses mitte kusagil järeldanud ega esitanud põhjendusi, miks on erinevate abimeetmete osas saamatajäänud intresside summaks saanud 21,3 miljonit Saksa marka. Liidumaa leiab, et see on seda üllatavam, kuna ümberkorraldamiskokkuleppe alusel garantiide väljamaksmiseks makstud summad sisaldasid juba olulist intressiosa. Tüüringi liidumaa lisab, et kuna vaidlustatud otsuses on sätestatud, et tagastatavale abile peavad lisanduma baasmääraga intressid, siis oleks komisjon pidanud selgelt ära näitama, milliseid intresse ta silmas peab ning miks said neist kasu ühissetevõtte ja tema õigusjärglased. Liidumaa on seisukohal, et ei piisa, kui komisjon viitab seejuures üksnes liikmesriigi edastatud teabele.

289 Tüüringi liidumaa vaidleb vastu ka komisjoni seisukohale, et komisjon oli kohustatud Saksamaa ametiasutuste kinnitusi arvestades nõudma tagasi intressidest tuleneva kasu summas 21,3 miljonit Saksa marka. Ta märgib, et esiteks ei ole komisjon esitanud mitte mingisuguseid tõendeid selle kohta, et Saksamaa ametiasutused oleksid midagi sellist kinnitanud, ning teiseks tuleb mees pidada, et isegi eeldades, et ametiasutused oleksid seda kinnitanud — mida Tüüringi liidumaa eitab —, ei õigustaks see sisuliste andmete puudumist seoses intressisumma väljaarvutamiseega.

290 Tüüringi liidumaa lisab, et komisjon on rikkunud EÜ artikli 87 lõiget 1, kui nentis vaidlustatud otsuses, et ühissetevõtte ja tema õigusjärglased on väidetavalt saanud intressidest tulenevat kasu summas kokku 21,3 miljonit Saksa marka.

291 Komisjon, keda toetab ODS, ei nõustu Tüüringi liidumaa seoses intressidest tuleneva 21,3 miljoni Saksa marga suuruse kasuga esitatud argumentidega.

292 Komisjon väidab, et ta pidi tegema otsuse Saksamaa ametiasutuste edastatud teabe alusel, st et erinevad ülekandeid tehti intressidest tuleneva kasuna kogusummas vähemalt 21,3 miljonit Saksa marka perioodi kohta, mis algas 1993. aasta lõpust ja kestis kuni aastani 1998 (vaidlustatud otsuse 40. põhjendus). Komisjon väidab, et Tüüringi liidumaa märkus, mis puudutas tagastamiskorralduse alusel makstavaid intresse, on ekslik, kuna 21,3 miljonit Saksa marka hõlmab üksnes intressidest tulenevat kasu, mis anti ettevõtjale ja mis on seega ise abi. Ta on seisukohal, et neid tuleb eristada intressidest, mida tuleb tagasi maksta alates abi maksmise kuupäevast, ning mis on vaidlustatud otsuse artikli 2 lõike 2 kohaselt arvatatud välja piirkondliku abi toetusekvivalendi suhtes kohaldatava piirmäära alusel.

293 Komisjon vaidleb vastu ka Tüüringi liidumaa argumendile, mille kohaselt ta olevat määranud intressidest tuleneva kasu suuruseks vähemalt 21,3 miljonit Saksa marka, ilma et oleks arvestanud asjaolu, et maksetest said kasu erinevad ettevõtjad või et seda kasu on teatud summade väljaarvutamisel osaliselt juba arvestatud. Komisjon märgib, et makstud abisummade väljaarvutamise juures ei ole määrava tähtsusega mitte finantsabi lõplik saaja ettevõtjate grupis, vaid tegelik saaja, st käesoleval juhul ühisettevõtte ja tema õigusjärglased. Komisjon lisab, et vaidlustatud otsuses toodud intressidest saadava kasu kogusumma ei tugine ekslikele arvutustele, vaid Saksamaa ametiasutuste edastatud teabele, nagu nähtub otsuse 40. põhjendusest.

294 Komisjon vaidleb vastu ka argumendile, mille kohaselt ta olevat intressidest tuleneva kasu osas rikkunud põhjendamiskohustust. Ta väidab, et kuna Saksamaa ameti-

asutused ei olnud edastanud selget teavet, pidi ta tuginema 21,3 miljoni Saksa marga suurusele summale, mis — nagu nähtub vaidlustatud otsuse 40. põhjendusest — oli Saksamaa ametiasutuste kinnituste kohaselt ühisettevõttele ja tema õigusjärglastele intressidest tuleneva kasu kogusumma. Komisjon lisab, et seda kasu hinnati päästmis- ja ümberkorraldamisabi suhtes kohaldatavate suuniste alusel ning et lähtudes neist suunistest kvalifitseeriti see ebaseadusliku ümberkorraldamisabina. Mis puudutab Tüüringi liidumaa argumenti, mille kohaselt komisjon polevat näidanud, mil määral oli ta intressidest tuleneva kasu kogusumma hindamisel võtnud arvesse asjaolu, et kahte laenu kasutati laenuintresside maksmiseks, siis komisjon väidab, et tema käsutuses olnud teavet arvestades ei olnud tal muud valikut, kui järeldada, et tegemist on laenudega, mida tuleb pidada raskustes ettevõtja ümberkorraldamiseks antud ebaseaduslikuks abiks.

2. Esimese Astme Kohtu hinnang

²⁹⁵ Tuleb märkida, et Saksamaa Liitvabariik on vastuses ühele Esimese Astme Kohtu kirjalikult esitatud küsimusele rõhutanud, et ta ei ole edastanud komisjonile andmeid, millest nähtuks, et Albrechtsi CD-tehasega seonduva projekti raames antud intressidest tulenev kasu oleks vähemalt 21,3 miljonit Saksa marka aastate 1993–1998 kohta. Ta väitis, et see summa on vastuolus Saksamaa valitsuse 17. aprilli 1997. aasta kirjas märgitud intressisummaga, mis oli 14,9 miljonit Saksa marka.

²⁹⁶ Komisjon on oma vastuses Esimese Astme Kohtu kirjalikule küsimusele kinnitanud, et ta ei suuda tõendada, et ta on saanud Saksamaa ametiasutustelt andmeid, mille kohaselt kõnealuse abi suurus on 21,3 miljonit Saksa marka.

297 Neil asjaoludel tuleb märkida, et komisjon on teinud faktivea, kui tegi vaidlustatud otsuse 40. põhjenduses järelduse, et „Saksamaa ametiasutuste andmetel saadi tulu intressituluna kogusummas vähemalt 21,3 miljonit Saksa marka 1993. aasta lõpust kuni aastani 1998.”

298 Eeltoodut arvestades ja ilma, et oleks vajalik uurida teisi sellega seoses esitatud väiteid, tuleb tühistada vaidlustatud otsuse artikli 1 lõige 2 osas, mis puudutab Albrechtsi CD-tehase ümberkorraldamise raames makstud intressidest tulenevat kasu summas 21,3 miljonit Saksa marka.

III — *Vaidlustatud otsuse artikli 2 seaduslikkust käsitlevad väited*

A — *Esialgused märkused*

299 Tüüringi liidumaa, keda toetab Saksamaa Liitvabariik, väidab, et vaidlustatud otsuse artikkel 2 on ebaseaduslik osas, milles komisjon nõuab abi tagastamist LCA-lt, CDA-lt ja „kõigilt teistelt ettevõtjatelt, kellele anti üle [PBK], [ühisettevõtte] või [PA] varad ja/või infrastruktuur”, kuna selles sisalduv tagastamiskorraldus tugineb tervele reale vigadele faktiliste asjaolude tuvastamisel, on vastuolus EÜ artikli 87 lõikega 1 ja EÜ artikli 88 lõikega 2, rikutud on põhjendamiskohustust ja kaitseõiguse respektseerimise põhimõtet ning sellega on rikutud õiguskindluse ja proportsionaalsuse põhimõtteid.

300 Esimese Astme Kohus uurib esmalt Tüüringi Liidumaa argumente, mille kohaselt vaidlustatud otsuse artiklis 2 esineva tagastamiskorraldusega on rikutud EÜ artikli 87 lõiget 1 ja EÜ artikli 88 lõiget 2.

B — *EÜ artikli 87 lõike 1 ja EÜ artikli 88 lõike 2 rikkumine*

1. Poolte argumendid

301 Tüüringi liidumaa väidab EÜ artikli 87 lõike 1 ja EÜ artikli 88 lõike 2 rikkumisest tuleneva väite toetuseks sisuliselt seda, et komisjon ei saa Saksamaa Liitvabariigilt nõuda, et see nõuaks abi tagasi ettevõtjatel, kes ei ole kõnealusest abist kasu saanud. Liidumaa väidab, et esiteks suunati see abi suures ulatuses Pilz Gruppi kuuluvate ettevõtjate kasuks; teiseks, et — nagu komisjon on vaidlustatud otsuse 103. põhjenduses järeldanud — MTDA (hiljem CDA) CD Albrechτσι (hiljem LCA) aktsiate ostmise raames abimeetmetest kasu ei saanud, kuna ta maksis turuhinna, ning kolmandaks maksti osa abist välja otse Pilz Gruppile.

302 Liidumaa väidab ka seda, et komisjon ei saa nõuda abi tagastamist kolmandatelt isikutelt ainuüksi väites, et abi suunati kõrvale. Liidumaa väidab, et komisjon ei saa nõuda abi tagastamist kolmandalt isikult, ilma et ta oleks tõendanud, et see isik on sellest abist kasu saanud. Ta kinnitab, et objektiivsetest kriteeriumidest, mida komisjon kasutab abi kõrvalesuunamise tõendamiseks — üleandmise ese, ostuhind, esialgse ettevõtja ja omandaja osanikud või omanikud, üleandmise toimumise kuupäev ja üleandmise/ülevõtmise kaubanduslik iseloom — ja mis on ära toodud vaidlustatud otsuse 118. põhjenduses, käesoleval juhul ei piisa.

303 Komisjon, keda toetab ODS, vaidleb vastu kõigile Tüüringi liidumaa esitatud argumentidele, millega viimati nimetatu püüab tõendada, et komisjon on rikkunud EÜ artikli 87 lõiget 1 ja EÜ artikli 88 lõiget 2, kohustades Saksamaa Liitvabariiki nõudma abi tagasi LCA-lt, CDA-lt ja kõigilt ettevõtjalt, kellele anti üle või kavatsetakse üle anda ühisettevõtte varad ja infrastruktuur, eesmärgiga vältida vaidlustatud otsuse tagajärgi.

304 Komisjon täpsustab esmalt üldsõnaliselt oma seisukohta küsimuses, mis puudutab nende isikute kindlaksmääramist, kes peavad abi tagastama abisaajaks oleva äriühingu aktsiate või tema varade ülemineku korral. Komisjon märgib, et aktsiate üleandmise korral erilisi probleeme ei teki, kuna abisaajaks olev äriühing eksisteerib jätkuvalt, muutunud on vaid tema vara omanik. Ta leiab, et kohtupraktikast tuleneb, et sellisel juhul on hüvitamise kohustus äriühingul, kes sai abi, või tema õigusjärglastel, ja seda sõltumata omandistruktuuri muutustest ja tagastamiskohustuse arvestamisest müügingimuste kindlaksmääramise juures. Komisjon kinnitab, et toetust saanud tegevusalal tegutsemist jätkates saab äriühing abist kasu edasi, seega kestab ka konkurentsi moonutamine. Ta leiab, et suuremaid raskusi ei teki ka juhul, kui abisaaja äriühingu varad antakse üle samasse gruppi kuuluvatele ettevõtjatele. Ta väidab, et sellisel juhul peavad abisaaja asemel abi tagastama need sellesse gruppi kuuluvad ettevõtjad, kes said abist lähtuvat kasu varade üleandmise tõttu, ning kes on seeläbi majanduslikult eelistatud. Mis puudutab abisaajaks olnud äriühingu varade müümist kolmandatele ettevõtjatele, siis komisjon eristab siinjuures juhtumeid, kus vara müüakse eraldi või tervikuna. Ta leiab, et kui vara müüakse eraldi ja turuhinnaga, siis ei ole omandajad kohustatud abi tagasi maksma, sest varade eraldiseisva müümise korral toetatud tegevust enam ei eksisteeri, kuna enne varade üleminekut antud abi ei saa sel moel enam abisaajaks olnud äriühingu konkurente ebasoodsamasse olukorda asetada. Komisjon leiab, et olukord on hoopis teine, kui varad müüakse tervikuna, nii et see võimaldab omandajal abisaajaks olnud äriühingu tegevust jätkata. Komisjon leiab, et sel juhul võib toetust saanud tegevuse jätkamine jätkuvalt konkurentsi moonutada, nii et on vaja üles näidata erilist

hoolikust vältimaks olukorda, kus abisaaja varade üleminek võib müüdnud varade „varjamise” kaudu tuua kaasa tagastamiskohustusest kõrvalehoidmise. Ta väidab, et selline kõrvalehoidmine on välistatud üksnes juhul, kui abisaajaks olnud äriühingu varade terviklik üleminek toimub turuhinnaga ja menetluses, mis ei ole tingimuslik ja on avatud kõikidele selle äriühingu konkurentidele.

305 Nendest põhimõtetest lähtudes leiab komisjon, et ta tegutses õigesti, kui nõudis abi tagastamist LCA-lt ja CDA-lt, kuna:

- CDA jätkab esialgse abisaaja majandustegevust, kasutades „rikutud” tootmisvahendeid, mille ta omandas grupi sees TIB-i kontrolli all olevalt seotud ettevõtjate grupilt;
- CDA ja LCA saavad jätkuvalt kasu ühissettevõttele — ning tema õigusjärglastele — ebaseaduslikult antud abist, kuna konkurentsimoonutuste soodne mõju CDA-le ja LCA-le jätkub;
- 35,3 miljoni Saksa marga suurune ostuhind, mis tasuti kohustuste omandamisega (vaidlustatud otsuse 102. põhjendus), jäi igal juhul ettevõtjate gruppi, kuna TIB kontrollib nii CDA-d kui LCA-d;
- majanduslikult seotud ettevõtjate grupi puhul on ostuhinna arvestamine vastuolus tema kohustusega vältida otsustest kõrvalehoidmist ning liikmesriikide kohustusega tagada otsustest kinnipidamine (vaidlustatud otsuse 118. ja 119. põhjendus).

306 Komisjon kinnitab, et Tüüringi liidumaa on eksinud, väites, et komisjon ei saa nõuda, et CDA ja LCA tagastaksid abi, mis on makstud otse Pilz Grupile või talle suunatud. Komisjon märgib, et see abi anti ühisettevõtte ja tema õigusjärglaste tegevusele, kuigi peale seda suunati see kohe teistele Pilz Gruppi kuuluvatele äriühingutele. Komisjon leiab, et seejuures pole oluline, et ühisettevõtte sellest abist tegelikult kasu ei saanud. Ta väidab, et Euroopa Kohus on 20. märtsi 1997. aasta otsuses C-24/95: Alcan Deutschland (EKL 1997, lk I-1591) nentunud, et abi tagastamisele ei saa esitada vastuväidet tulenevat sellest, et saadud kasu enam ei eksisteeri. Komisjon väidab, et Euroopa Kohtu argumente saab kasutada ka sellise juhtumi puhul nagu käesolev asi, kus ettevõtjate grupi sisese varade ülemineku mehhanismide eesmärk on ühtlasi kaotada esialgse abisaaja saadud kasu. Ta väidab, et sellisel juhul ei saa kasu kadumisest tulenevat vastuväidet arvestada, vaid ebaseadusliku kasu saajateks tuleb pidada ettevõtjate gruppi kuuluvaid äriühinguid, kes said algselt abi kui abi adressaadid. Komisjon lisab, et ka TIB ja seotud ettevõtjad ei saa seda vastuväidet kasutada, kuna Pilz Grupi toime pandud abi kõrvaesuunamine on omistatav ka ühisettevõttele ja tema õigusjärglastele.

2. Esimese Astme Kohtu hinnang

307 Kõigepealt tuleb meenutada, et ühenduse õiguse kohaselt võib komisjon juhul, kui ta tuvastab, et abi on ühisturuga kokkusobimatu, nõuda liikmesriigilt, et see nõuaks abi abisaajatelt tagasi (Euroopa Kohtu 12. juuli 1973. aasta otsus kohtuasjas 70/72: komisjon v. Saksamaa, EKL 1973, lk 813, punktid 13 ja 20, ja eespool punktis 176 viidatud kohtuotsus Saksamaa v. komisjon, punkt 73).

308 Ebaseadusliku abi lõpetamine tagasinõudmise teel on selle abi ebaseaduslikkuse nentimise loogiline tagajärg ning selle eesmärk on varasema olukorra taastamine (eespool punktis 176 viidatud kohtuotsus Saksamaa v. komisjon, punkt 74).

- 309 Eesmärk on saavutatud, kui abisaaja ehk teisisõnu ettevõtjad, kes sellest tegelikult kasu said, on kõnealuse abi koos sellele vajadusel juurde arvestatud viivisega tagasi maksnud (vt selle kohta Euroopa Kohtu 21. märtsi 1991. aasta otsus kohtuasjas C-303/88: Itaalia *v.* komisjon, EKL 1991, lk I-1433, punktid 57 ja 60). Abi tagasimaksmisega kaotab abisaaja eelise, mille ta oli konkurentidega võrreldes saanud, ning sellega taastatakse abiandmisele eelnenud olukord (Euroopa Kohtu 4. aprilli 1995. aasta otsus kohtuasjas C-350/93: komisjon *v.* Itaalia, EKL 1995, lk I-699, punkt 22).
- 310 Järelikult on ebaseaduslikult antud riigiabi tagastamise peamine eesmärk ebaseadusliku abi tõttu saavutatud konkrentsiieelistest tulenevate konkrentsimoonutuste kaotamine (eespool punktis 176 viidatud kohtuotsus Saksamaa *v.* komisjon, punkt 76).
- 311 Vaidlustatud otsuse artiklis 2 märgitud tagastamiskorraldust tuleb hinnata eelnimetatud üldistest kaalutlustest lähtudes.
- 312 Sellega seoses tuleb eraldi uurida korralduse seaduslikkust osas, mis puudutab abi tagasinõudmist esiteks LCA-lt ja teiseks CDA-lt. On selge, et kui LCA-d tuleb käsitleda ühissettevõtte ja PA otsese õigusjärglasena, siis CDA puhul sellise juhtumiga tegemist ei ole. Vaidlustatud otsuses tugineb tagastamiskorralduse CDA-d puudutav osa sellele, et abi tagastamisest tahetakse kõrvale hoida.
- 313 Tüüringi liidumaa väidab LCA-lt abi tagasinõudmise osas, et see korraldus on ebaseaduslik, kuna hõlmab esiteks abi, mis maksti välja otse Pilz Grupile, ja teiseks abi, mis anti küll ühissetevõttele ja PA-le, kuid suunati Pilz Grupi kasuks.

- 314 Selles suhtes tuleb märkida, et nagu nähtub vaidlustatud otsuse 32. ja 39. põhjenduses toodud tabelitest, hõlmab otsuse artiklis 1 kirjeldatud abi tegelikult teatud hulka abimeetmeid, mis maksti välja otse Pilz Grupile ja PBK-le, st ühele sellesse gruppi kuuluvale ettevõtjale. See kehtib eelkõige abi kohta, mis anti PBK-le Baieri liidumaa (LfA) 54,7 miljoni Saksa marga suuruse garantii alusel, abi kohta, mis seisnes 3 miljoni Saksa marga suuruse võlgnevuse tagasinõudmisest loobumises, abi kohta, mis seisnes PA-s 3 miljoni Saksa marga eest osaluse omandamises ja abi kohta, mis seisnes Pilz Grupile 15 miljoni Saksa marga suuruse laenu andmises.
- 315 Kahe esimese abimeetme puhul on selge, et vaatamata sellele, et need maksti välja otse PBK-le, olid need mõeldud Albrechtsi CD-tehase ehitamise rahastamiseks, nii et kui mitte arvestada nende meetmete kõrvaesuunamist teiste Pilz Gruppi kuuluvate ettevõtjate kasuks ja põhjendamiskohustuse rikkumist seoses 3 miljoni Saksa marga suuruse võlgnevuse tagasinõudmisest loobumisega, on komisjon õigustatult nõudnud abi tagastamist LCA-lt (vt selle kohta Euroopa Kohtu 3. juuli 2003. aasta otsus kohtuasjas C-457/00: Belgia v. komisjon, EKL 2003, lk I-6931, punktid 55–62).
- 316 3 miljoni Saksa marga suuruse ostuhinna ja 15 miljoni Saksa marga suuruse laenu osas tuleb märkida, et nagu eespool punktides 218 ja 260 juba öeldud, maksti need abimeetmed välja otse Pilz Grupile ega olnud mõeldud ühissettevõtte ja PA ümberkorraldamiseks. Seega on välistatud, et viimati nimetatud oleksid sellest abist tegelikult kasu saanud. Nagu eespool punktis 261 öeldud, ei mõjuta seda järeldust asjaolu, et — nagu komisjon on vaidlustatud otsuse 37. põhjenduses nentunud — 15 miljoni Saksa marga suurune laen oli mõeldud Pilz Grupi toetuseks kuni ajani, mil leitakse PA-le ostja. Lisaks sellele, et komisjon ei ole selle väite kinnituseks esitanud mitte mingisuguseid tõendeid, ei ole tõendatud, et PA oleks sellest abist tegelikult kasu saanud.

- 317 Seega ei ole vaidlustatud otsuse artikkel 2 kooskõlas ebaseadusliku riigiabi tagastamise põhimõtetega osas, milles see puudutab artiklis 1 kirjeldatud abi tagasinõudmist LCA-lt, hõlmates ka 3 miljoni Saksa marga suuruse ostuhinna näol PBK-le antud abi ning 15 miljoni Saksa marga suuruse laenu kujul Pilz Grupile antud abi.
- 318 Järgnevalt tuleb uurida Tüüringi liidumaa väiteid, mille kohaselt on tagastamiskorraldus ebaseaduslik osas, milles see puudutab abi, mis oli küll mõeldud ühissetevõttele ja PA-le, kuid suunati Pilz Grupi ettevõtjate kasuks.
- 319 Tuleb märkida, et vaidlustatud otsuses on esitatud terve rida järeldusi, mis puudutavad otsuse artiklis 1 kirjeldatud abimeetmete kõrvalasuunamist Pilz Grupi kasuks. Vaidlustatud otsuse 27., 33., 38. ja 63.–75. põhjendusest nähtub, et suur osa Albrechtsi CD-tehase ehitamiseks, tugevdamiseks ja ümberkorraldamiseks antud abimeetmetest suunati Pilz Grupi ettevõtjate kasuks. Neist järeldustest nähtub ka see, et abimeetmete kõrvalasuunamine toimus tehase ehitamisel osutatud teenuste kohta ülemääraste arvete esitamisega, Pilz Grupi tsentraliseeritud rahahaldussüsteemi vahendusel ning ühissetevõtte ja PA poolt Pilz Grupile tarnitud kaupade ja osutatud teenuste eest mittetasumisega.
- 320 Tuleb märkida, et Landgericht Mühlhauseni prokuratuuri süüdistusakt, mille Saksamaa ametiasutused esitasid haldusmenetluse kestel, sisaldab teavet, mis võimaldab vähemalt ligikaudselt määratleda, kui suur osa abist suunati Pilz Grupi kasuks. Vastupidiselt komisjoni väidetule ei anna asjaolu, et see akt käsitleb Tüüringi liidumaa antud investeerimistoetuste ja -lisatasude andmise raames toime pandud ebaseaduslikke toiminguid, iseenesest alust järeldada, et selles sisalduv teave ei ole

komisjoni hinnangu jaoks asjakohane. Süüdistusakt sisaldab eelkõige pettuse ja investeringute väärtuse hindamise toimepanemisel kasutatud erinevate mehhanismide kirjelduses täpseid ja abi kõrvaesuunamise ulatuse kindlaksmääramise jaoks vajalikke andmeid.

321 Neil asjaoludel tuleb märkida, et komisjonile oli vaidlustatud otsuse tegemise ajal kättesaadav andmete kogum, millest nähtus, et ühissetevõtte ja PA suurest osast Albrechsti CD-tehase ehitamiseks, tugevdamiseks ja ümberkorraldamiseks mõeldud abimeetmetest tegelikku kasu ei saanud. Pealegi võimaldavad need andmed vähemalt ligikaudselt määratleda, kui suur osa abist kõrvale suunati.

322 On tõsi, nagu komisjon kinnitab, et toimikust ei nähtu, et Saksamaa ametiasutused oleksid esitanud täpseid andmeid Pilz Grupi kasuks suunatud abi ulatuse kohta.

323 Sellegipoolest on selge, et kuigi komisjoni käsutuses olid selleks vajalikud vahendid (vt selle kohta eespool punktis 71 viidatud kohtuotsus Saksamaa ja Pleuger Worthington v. komisjon, punkt 29), ei nähtu toimikus sisalduvatest materjalidest, et ta oleks nõudnud Saksamaa ametiasutustelt selle kohta täpsete andmete esitamist. Nagu nähtub algatamisotsusest, oli ta vähemalt alates aastast 1997 suure osa abimeetmete kõrvaesuunamisest teadlik. Seega ei saa komisjon väita, et ta võis vaidlustatud otsuse vastuvõtmise ajal kättesaadava teabe alusel õigustatult nõuda artiklis 1 kirjeldatud abi tagastamist LCA-lt osas, milles ta teadis või oleks pidanud teadma, et need ei olnud läinud ühissetevõttele ja PA-le.

324 Samuti ei saa nõustuda komisjoni seisukohaga, et vaidlustatud otsuse artiklis 2 sisalduva tagastamiskorralduse ulatust põhjendab asjaolu, et ühissetevõtte ja tema õigusjärglased kuuluvad seotud ettevõtjate gruppi, kus grupi sees kasutatakse varade

üleminekumehhanisme. Lisaks fakte, et ühissetevõte kuulus Pilz Gruppi ainult 1992. aasta oktoobrist kuni 1993. aasta detsembri lõpuni, nähtub vaidlustatud otsuses tehtud järeldustest selgelt, et käesoleval juhul kasutati grupi sees varade üleandmismehhanisme üksnes ettevõtja kahjuks, mitte tema kasuks. Seega ei saa väita, et ühissetevõte on tulenevalt kuulumisest sellesse gruppi saanud tegelikult kasu abimeetmetest, mis ei olnud antud talle.

325 Seega ei ole vaidlustatud otsuse artikkel 2 kooskõlas ebaseadusliku riigiabi tagastamise põhimõtetega osas, milles see puudutab artiklis 1 kirjeldatud abi tagasinõudmist LCA-lt, hõlmates ka abi, mille osas on tõendatud, et LCA ei ole sellest kasu saanud.

326 Otsusest nähtub, et komisjoni hinnang osas, milles vaidlustatud otsuse artiklis 2 nõutakse otsuse artiklis 1 kirjeldatud abi tagasinõudmist CDA-lt, tugineb eeldusele, et selle otsuse tagajärgedest sooviti tahtlikult mööda minna, mis komisjoni arvates nähtub objektiivselt asjaolust, et CDA saab kasu abist, mida anti PBK-le, ühissetevõttele, PA-le ja CD Albrechtsile, kuna ta kasutab nimetatud ettevõtjate vara ning on jätkanud nende tegevusalal (vaidlustatud otsuse 118. ja 120. põhjendus).

327 Neid argumente ei saa pidada vastuvõetavaks.

328 On tõsi, nagu nähtub ka Saksamaa ametiasutuste ja komisjoni kirjavahetusest haldusmenetluses, et osa LCA varade CDA-le üleandmise eesmärk oli nimetatud LCA varade päästmine, mis annaks talle võimaluse tegutseda ilma, et teda ähvardaks LCA tegutsemise jätkamist ohustav õiguslik ja majanduslik ebakindlus. Samuti

nähtub mitmest erinevast komisjoni ja ODS-i käesoleva kohtuvaidluse käigus esitatud tõendist, et CDA jätkas varade üleandmise järel ühisettevõtte, PA ja CD Albrechtsi tegevust.

329 Sellegipoolest ei tõenda see asjaolu iseenesest veel seda, et käesolevas asjas sooviti tagastamiskorralduse tagajärgedest tahtlikult kõrvale hoida.

330 Seda järeldust toetab asjaolu, nagu vaidlustatud otsuse 103. põhjenduses järeldatud, et CDA maksis LCA varade omandamisel turuhinna, nii et see tehing ei tõenda, et CDA kasutab jätkuvalt LCA-le antud abist tulenevat konkurentsieelist (vt selle kohta eespool punktis 176 viidatud kohtuotsus Saksamaa v. komisjon, punkt 92).

331 Selliste asjaolude korral ei saa nõustuda komisjoni kirjalikes märkustes esitatud seisukohaga, et pärast seda, kui CDA oli LCA varad ära ostnud, oli LCA-st järel vaid „tühi kest, millelt ei saa nõuda ebaseadusliku abi tagastamist”.

332 Arvestades, et käesoleval juhul on LCA likvideerimisel juba alates pankrotimenetluse algatamisest 2000. aasta oktoobris, tuleb meenutada, et vastavalt kohtupraktikale, mis käsitleb abi saanud ettevõtjaid, mis on pankrotistunud, võib varasema olukorra taastamine ja ebaseaduslikult makstud abist tuleneva konkurentsimoonutuse kaotamine toimuda põhimõtteliselt nii, et likvideerimisel oleva ettevõtja passivasse kantakse kõnealuse abi tagastamise kohustus. Selle kohtupraktika

kohaselt on seesugune sissekanne piisav, et tagada ühisturuga kokkusobimatu riigiabi tagastamist nõudva otsuse täitmine (vt selle kohta Euroopa Kohtu 15. jaanuari 1986. aasta otsus kohtuasjas 52/84: komisjon v. Belgia, EKL 1986, lk 89, punkt 14, ja 21. märtsi 1990. aasta otsus kohtuasjas C-142/87: Belgia v. komisjon, EKL 1990, lk I-959, punktid 60 ja 62).

- 333 Saksamaa Liitvabariik on kinnitanud ja komisjon ei ole sellele vastu vaieldnud, et CDA-le müüdi vaid osa varadest, nimelt põhivara, käibevara, lühiajaliselt realiseeritav vara, tehniline oskusteave ja turustusmehhanism ning et see võimaldas küsida kõrgemat hinda kui juhul, kui kõnealust vara oleks müüdnud eraldi.
- 334 Seda järeldest ei mõjuta asjaolu, et ostuhind tasuti kohustuste omandamisega. Tuleb märkida, et selline maksmisviis võlausaldajate olukorda ei kahjustanud, kuna äriühingu varade vähenemist tasakaalustas ka vastav kohustuste vähenemine.
- 335 Komisjoni viide vaidlustatud otsuse 118. põhjendusele seda arutluskäiku ei kummuta. Tuleb märkida, et komisjon on viidatud põhjenduses üldiselt ja illustreerivalt ära näidanud kriteeriumid, mida ta on kasutanud selleks, et hinnata, kas konkreetse olukorra varjus on tegemist kõrvalehoidmisega. Selles lõigus ei ole viidatud nende kriteeriumide rakendamisele käesoleval juhul.
- 336 Seega tuleb järeldest, et arvestades vaidlustatud otsuses esitatud faktilisi järeldesti, ei saanud komisjon teha järeldesti, et käesoleval juhul sooviti tagastamiskorralduse tagajärgedest tahtlikult kõrvale hoida.

- 337 Mis puudutab muid komisjoni kirjalikes märkustes ja kohtuistungil esitatud faktilisi asjaolusid, siis piisab sellest, kui märkida, et kuna neid vaidlustatud otsuses ei esine, ei saa nende abil põhjendada tagastamiskorralduse kohaldamist CDA-le.
- 338 Lisaks leiab Esimese Astme Kohus, et nimetatud asjaolud ei võimalda ka tõendada, et käesoleval juhul on tegemist kõrvalehoidmise juhtumiga.
- 339 Seega on komisjon eksinud, kui väitis, et käesoleval juhul toimus varade omandamine TIB grupi, st omavahel seotud ettevõtjate grupi sees. Tuleb märkida, et peale selle, et komisjon ei ole vaidlustatud otsuses väidetavale TIB grupile osundanud, ei ole ta esitanud ka mitte mingisuguseid tõendeid selle kohta, et LCA ja CDA kuuluvad sellisesse ettevõtjate gruppi ning, veelgi enam, et need ettevõtjad on omavahel seotud grupisisese varade üleandmise mehhanismiga. Vastupidi, Tüüringi liidumaa ja CDA selle kohta esitatud täpsustustest nähtub, et TIB on aktsiaselts, mis tegutseb vastavalt oma põhikirjale.
- 340 Järgmisena tuleb tagasi lükata komisjoni argument, mille kohaselt varade omandamine CDA poolt ei vasta majanduslikule loogikale. Tuleb märkida, et Saksamaa ametiasutused rõhutasid haldusmenetluses mitu korda, et osa LCA varade omandamine CDA poolt oli majanduslikult võttes loogiline. Veelgi enam, olgugi et „[varade] üleandmise kaubanduslik iseloom” on üks neid aspekte, mida komisjon arvestas kõrvalehoidmise kindlakstegemisel (vaidlustatud otsuse 118. põhjendus), ei ole komisjon vaidlustatud otsuses esitanud ühtki järeldust, mis lükkaks ümber Saksamaa ametiasutuste kinnitused.

- 341 Samuti tuleb rõhutada, et ainuüksi asjaolu, et LCA ja CDA tegevust juhtis varade ostmise ajal 1998. aasta jaanuaris üks ja seesama isik ning et alates sellest tehingust esineb CDA turul ühisettevõtte ja PA õigusjärglasena, ei võimalda järeldada, et LCA varade omandamise eesmärk oli vältida vaidlustatud otsuse artiklis 2 märgitud tagastamiskorralduse tagajärgi. Need asjaolud ei ole piisavad tõendamaks, et CDA kavatses takistada vaidlustatud otsuse täitmist.
- 342 Nõustuda ei saa komisjoni seisukohaga, et LCA varade tervikuna omandamine ei toimunud avatud ja läbipaistva menetluse tulemusena ning et mõnel LCA konkurendil ei võimaldatud seega omandada vara, mille abil LCA tegutses alal, mis oli saanud abi. Nii vaidlustatud otsus kui ka toimikumaterjalid ning Tüüringi liidumaa ja CDA 5. mai 2004. aasta kohtuistungil tehtud avaldused näitavad, et CDA ei omandanud LCA varasid kohe, vaid enne seda oli tulutult püütud müüa LCA-d tervikuna kolmandatele isikutele, sh ka menetlusse astuja ODS emaettevõtjale (vt selle kohta eespool punktis 176 viidatud kohtuotsus *Saksmaa v. komisjon*, punkt 95).
- 343 Eeltoodud arvestades tuleb järeldada, et komisjon ei ole tõendanud, et vaidlustatud otsuse tagajärgedest püüti kõrvale hoida, st et tegemist oli tehinguga, mille alusel oleks saanud nõuda CDA-lt tagasi ühisettevõttele ja tema õigusjärglastele antud ebaseaduslikku abi.
- 344 Järelikult ei ole vaidlustatud otsus kooskõlas ebaseadusliku riigiabi tagastamise põhimõtetega osas, milles sellega nõutakse CDA-lt ja LCA-lt PBK-le, ühisettevõttele, PA-le ja CD Albrechtsile antud abi tagastamist.

- 345 Samasugune järeldus tuleb teha osas, milles vaidlustatud otsuse artikliga 2 nõutakse otsuse artiklis 1 kirjeldatud abi tagastamist „kõigilt teistelt ettevõtjatelt, kellele anti või antakse edaspidi üle [PBK], [ühisettevõtte] või [PA] varad ja/või infrastruktuur, nii et see võimaldab vältida [käesoleva] otsuse tagajärgi”. Piisab nentimisest, et nende ettevõtjate suhtes kehtib tagastamiskorraldus samadel põhjustel, millega see hõlmab CDA-d.
- 346 Eeltoodut arvestades tuleb käesolevat väidet pidada vastuvõetavaks.
- 347 Kuna Esimese Astme Kohus ei saa liikmesriigi poolt tagasinõutava abi täpse kindlaksmääramise küsimuses asendada ei komisjoni ega liikmesriiki, tuleb otsuse artikkel 2 tühistada osas, milles see puudutab tagastamiskorraldust tervikuna osas, milles sellega nõutakse abi tagastamist lõikes 3 nimetatud ettevõtjatelt. Seega tuleb vaidlustatud otsuse artikkel 2 tühistada osas, milles sellega nõutakse selle otsuse artiklis 1 kirjeldatud abi tagastamist äriühingutelt CDA ja LCA ning kõigilt teistelt ettevõtjatelt, kellele anti või antakse edaspidi üle PBK, ühisettevõtte või PA varad ja/või infrastruktuur nii, et see võimaldaks kõrvale hoida selle otsuse tagajärgedest.
- 348 Neil asjaoludel puudub vajadus uurida muid Tüüringi liidumaa esitatud väiteid.

Kohtukulud

- 349 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus tehti komisjoni kahjuks, mõistetakse kohtukulud vastavalt Tüüringi liidumaa nõuetele välja komisjonilt.

350 Artikli 87 lõike 4 esimese lõigu alusel kannavad menetlusse astuvad liikmesriigid ise oma kohtukulud. Järelikult jäetakse Saksamaa Liitvabariigi kohtukulud tema enda kanda.

351 Artikli 87 lõike 4 kolmanda lõigu alusel võib Esimese Astme Kohus määrata, et teised menetlusse astujad peale artikli 87 lõike 4 esimeses ja teises lõigus nimetatute kannavad ise oma kohtukulud. Käesoleval juhul jäetakse ODS-i kohtukulud tema enda kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (kolmas koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

1. Komisjoni 21. juuni 2000. aasta otsus 2000/796/EÜ Saksamaa poolt CDA Compact Disc Albrechts GmbH-le (Tüüringi liidumaa) antud riigiabi kohta tühistatakse osas, milles:

— sellega on artikli 1 lõikes 1 äriühingutele R. E. Pilz GmbH & Co Beteiligungs KG, Pilz & Robotron GmbH & Co. Beteiligungs KG ja Pilz Albrechts GmbH Albrechtsi CD-tehase (Tüüringi liidumaa) ehitami-

seks, tegutsemiseks ja tugevdamiseks antud abi hulka arvatud Baieri liidumaa garantiina antud 54,7 miljonit Saksa marka, võlgnevuse tagasinõudmisest loobumine 3 miljoni Saksa marga osas ning Tüüringi liidumaa ja Baieri liidumaa antud investeerimistoetused ja -lisatasud summas 63,45 miljonit Saksa marka ja 19,42 miljonit Saksa marka;

- sellega on artikli 1 lõikes 2 äriühingu CDA Compact Disc Albrechts GmbH ümberkorraldamiseks antud abi hulka arvatud 33 miljonit Saksa marka, mille eest omandati osalus PA/CD Albrechtsis, ning 21,3 miljoni Saksa marga suurune intressidest tulenev kasu;

- selle artikli 1 lõikes 2 on väidetud, et 3 miljoni Saksa marga suurune ostuhind ja LfA antud 15 miljoni Saksa marga suurune laen kujutavad endast „äriühingu CDA Compact Disc Albrechts GmbH ümberkorraldamiseks ettenähtud abi”;

- selle artiklis 2 nõutakse artiklis 1 kirjeldatud abi tagastamist äriühingutelt CDA Datenträger Albrechts GmbH ja LCA Logistik Center Albrechts GmbH ning kõigilt teistelt ettevõtjatelt, kellele anti või antakse tulevikus üle äriühingute R. E. Pilz GmbH & Co. Beteiligungs KG, Pilz & Robotron GmbH & Co. Beteiligungs KG või Pilz Albrechts GmbH varad ja/või infrastruktuur nii, et see võimaldab kõrvale hoida selle otsuse tagajärgedest.

2. Ülejäänud osas jätta hagi rahuldamata.

- 3. Jätta komisjoni kohtukulud tema enda kanda ning mõista talt välja Tüüringi liidumaa kohtukulud. Saksamaa Liitvabariik ja ODS Optical Disc Service GmbH kannavad oma kulud ise.**

Azizi

García-Valdecasas

Cooke

Jaeger

Dehousse

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 19. oktoobril 2005 Luxembourgis.

Kohtusekretär

Koja esimees

E. Coulon

J. Azizi

Sisukord

Õiguslik raamistik	II - 4189
Vaidluse aluseks olevad asjaolud	II - 4193
A — Üldine kontekst	II - 4194
1. Ettevõtte asutamise etapp (1990–1992)	II - 4194
2. Ümberkorraldamise etapp (1993–1998)	II - 4196
3. Teatud varade tagasiosamine MTDA poolt	II - 4197
B — Haldusmenetluse kulg	II - 4197
C — Faktilised asjaolud ja õiguslik hinnang	II - 4199
1. Saksamaa Liitvabariigi poolt asutamisetapis antud finantsabi	II - 4199
2. Ümberkorraldamise etapis makstud finantsabi	II - 4202
3. Abi tagastamine	II - 4206
4. Vaidlustatud otsuse resolutiivosa	II - 4207
Menetlus ja poolte nõuded	II - 4209
Õiguslik käsitlus	II - 4211
I — Esialgseid märkused	II - 4211
II — Vaidlustatud otsuse artikli 1 seaduslikkus	II - 4212
A — Vaidlustatud otsuse tegemine kättesaadava teabe alusel	II - 4213
1. Poolte argumendid	II - 4213
2. Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 4214
	II - 4305

B —	Baieri liidumaa (LfA) poolt PBK-le antud garantii	II - 4219
	1. Poolte argumendid	II - 4219
	2. Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 4222
C —	Baieri liidumaa (LfA) poolt PBK-le antud 3 miljoni Saksa marga suuruse laenu tagasinõudmisest loobumine	II - 4229
	1. Poolte argumendid	II - 4229
	2. Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 4230
D —	Tüüringi liidumaa ja Baieri liidumaa (LfA) ühissetevõttele ja PA-le vastavalt summas 63,45 miljonit Saksa marka ja 19,42 miljonit Saksa marka makstud investeerimistoetused ja -lisatasud	II - 4232
	1. Poolte argumendid	II - 4232
	2. Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 4237
	a) Tüüringi liidumaa antud investeerimistoetused ja -lisatasud ..	II - 4237
	b) Baieri liidumaa (LfA) makstud investeerimistoetused ja -lisatasud	II - 4241
E —	THA poolt Robotronile ja ühissetevõttele antud garantii	II - 4243
	1. Poolte argumendid	II - 4243
	2. Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 4248
F —	TAB-ilt PA-le antud 25 miljoni Saksa marga suurune laen	II - 4251
	1. Poolte argumendid	II - 4251
	2. Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 4253
G —	TAB-ilt PA-le antud 20 miljoni Saksa marga suurune laen	II - 4259
	1. Poolte argumendid	II - 4259
	2. Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 4259

H —	TIB-i poolt PBK-le tasatud 3 miljoni Saksa marga suurune ostuhind .	II - 4260
	1. Poolte argumendid	II - 4260
	2. Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 4262
I —	TIB-i antud 12 miljonit Saksa marka PA kapitalireservi	II - 4264
	1. Poolte argumendid	II - 4264
	2. Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 4266
J —	PA aktsiakapitali omandamine TIB-i ja TAB-i poolt	II - 4268
	1. Poolte argumendid	II - 4268
	2. Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 4269
K —	LfA poolt PA-le antud 2 miljoni Saksa marga suurune laen	II - 4270
	1. Poolte argumendid	II - 4270
	2. Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 4270
L —	TIB-i poolt PA-le antud 3,5 miljoni Saksa marga suurune kaasosaniku laen	II - 4273
	1. Poolte argumendid	II - 4273
	2. Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 4273
M —	LfA poolt Pilz Grupile antud 15 miljoni Saksa marga suurune laen . . .	II - 4274
	1. Poolte argumendid	II - 4274
	2. Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 4275
N —	TAB-i poolt CD Albrechtsile antud 15 miljoni Saksa marga suurune laen	II - 4276
	1. Poolte argumendid	II - 4276
	2. Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 4277
O —	LfA poolt CD Albrechtsile antud 7 miljoni Saksa marga suurune laen.	II - 4278
	1. Poolte argumendid	II - 4278
	2. Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 4279
		II - 4307

P —	TAB-i poolt CD Albrechtsile antud 9,5 miljoni Saksa marga suurune laen	II - 4282
	1. Poolte argumendid	II - 4282
	2. Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 4283
Q —	Intressid kogusummas 21,3 miljonit Saksa marka	II - 4284
	1. Poolte argumendid	II - 4284
	2. Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 4286
III —	Vaidlustatud otsuse artikli 2 seaduslikkust käsitlevad väited	II - 4287
A —	Esialgset märkused	II - 4287
B —	EÜ artikli 87 lõike 1 ja EÜ artikli 88 lõike 2 rikkumine	II - 4288
	1. Poolte argumendid	II - 4288
	2. Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 4291
	Kohtukulud	II - 4301